ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Ἔτος Ἱδρύσεως 1964 Τρίτη Περίοδος Μάρτιος - Ἀπρίλιος 1992 Ἀριθμός Τεύχους 42-43

Χριστός Ἀνέστη

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ
5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN TELEPHONE: 071-723 4787 FAX: 071-224 9301

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Ἔτος Ἱδρύσεως 1964
Τρίτη Περίοδος
Ἀριθμός Τεύχους 42-43

Μάρτιος- Ἀπρίλιος
1992

Ἐτήσια Συνδρομή £10

Διευθύνεται ἀπό
Συντακτική Ἐπιτροπή

5 Craven Hill
London W2
Tel: 071-723 4787
Fax: 071-224 9301

ORTHODOX HERALD

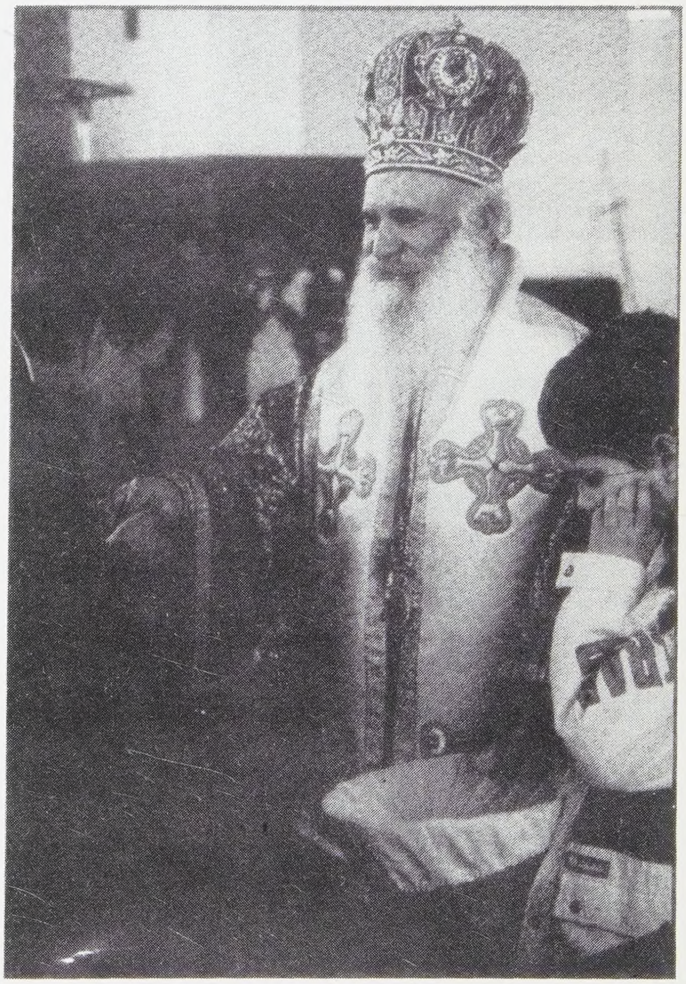
OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 Craven Hill, London W2. Telephone: 071-723 4787 Fax: 071-224 9301

First Published 1964 Third Period March - April 1992 No. 42-43

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Greeting the faithful

Archbishop Gregorious leads the congregation

Published on front page
Edgware and Mill Hill TIMES, 12 March 1992

THE HEAD of the Greek Orthodox Church in Britain, Archbishop Gregorios, visited St Marks Church in Barnet Vale, Potters Road, New Barnet, to conduct a special service on the day known as Sikoses or "Cheese-Eating" Sunday. This is the day on which orthodox families ate up all meat and dairy foods before their Lent began on Pure Monday.

The Archbishop was greeted by more than 200 worshippers when he arrived in Barnet, travelling directly to the church from the airport after returning from a trip to Turkey.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοί συλλειτουργοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Ἐν συντόνῳ προσευχῇ καί νηστείᾳ διαπλεύσαντες σύν Θεῷ καί ἐφέτος τό πνευματικόν πέλαγος τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἰδού ἀφικόμεθα καί αὖθις κατά τό ἔλεος τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ εἰς τήν ἑορτήν τῶν ἑορτῶν καί πανήγυριν τῶν πανηγύρεων, ἵνα δῶμεν ἐκ νέου δόξαν καί εὐχαριστίαν τῷ δι' ἡμᾶς πτωχεύσαντι καί μέχρις ᾅδου ταμιείων κατελθόντι Κυρίῳ τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου, Πάσχα ἐν ἀγαλλιάσει κροτοῦντες αἰώνιον.

Ἡ εὐεργετική αὕτη καί σωτήριος ἀλληλουχία τῶν ἐπί μέρους περιόδων τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους, τήν ὁποίαν ἐν τῇ κατά Θεόν σοφίᾳ καί φιλανθρώπως ἐθέσπισαν οἱ τά πάντα καλῶς διαταξάμενοι Θεοφόροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, προτρέπει πάντας τούς πιστούς νά ἱεραρχῶμεν ἀναλόγως τάς ἀξίας τοῦ παρόντος βίου, ὥστε νά μή ἀπολέσωμεν τόν ἐν Θεῷ προσανατολισμόν ἡμῶν, ἀκόμη καί ὅταν, κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδεν, ὑποχρεούμεθα νά ὁδεύωμεν μετά τῆς λοιπῆς ἀνθρωπότητος ἐν γῇ ἐρήμῳ καί ἀβάτῳ καί ἀνύδρῳ, ὡς ἀτυχῶς συμβαίνει πολλάκις κατά τούς νεωτέρους τούτους χρόνους τῶν ὑπεράγαν τολμηρῶν πειραματισμῶν, τῶν καινοφανῶν προκλήσεων καί τῶν ἀβυσσαλέων κινδύνων.

Ἀλλ' ἀκριβῶς ἐκ τῆς μυστικῆς ταύτης ἀλληλουχίας τῶν τοῦ λειτουργικοῦ ἡμῶν ἔτους πραγμάτων διδασκόμεθα οἱ πάντες, διά μυήσεως ἱερῶν βιωμάτων καί οὐχί ἀφῃρημένων θεωρημάτων, ὅτι τό σύνολον τοῦ παρόντος βίου ἀποτελεῖ στάδιον ἀγωνιστικόν, κλιμακούμενον ἀπό ἀθλήματος εἰς ἄθλημα, κατά τοιαύτην δέ ἱεράν νομοτέλειαν, ὥστε ὅσον μεγαλύτερος ὁ σταυρός καί ἡ δοκιμασία τόσον ἐγγύτερον καί ἡ Ἀνάστασις καί ἡ σωτηρία.

Ἀνάγλυφος, ἀδελφοί πεφιλημένοι καί τέκνα περιπόθητα, προβάλλει πρό τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐν λόγῳ κλιμάκωσις, καί μόνον ἐάν ἀναλογισθῶμεν τήν ἐξελικτικήν σειράν καί πορείαν διά τῶν ἕξ Κυριακῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, αἱ ὁποῖαι ὡς ἀναβαθμοί προηγοῦνται τοῦ Ἁγίου Πάσχα, κορυφούμεναι καί τελικῶς συμποσούμεναι τρόπον τινά εἰς τήν ἀνεκλάλητον ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως.

Ἡ Α' Κυριακή τῶν Νηστειῶν, ἀφιερωμένη εἰς τήν ἀναστήλωσιν τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων καί τήν ἱερότητα τοῦ ἐν γένει κτιστοῦ κόσμου καταγγέλλουσα, ἀποτελεῖ τόν θρίαμβον τῆς Ὀρθοδοξίας κατά τῆς ἀπιστίας ἤ τῆς αἱρέσεως.

Ἡ Β' Κυριακή, συνδεομένη μέ τήν μνήμην τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ, ὁλοκληρώνει τήν περί τῆς ἱερότητος τοῦ κτιστοῦ κόσμου διδασκαλίαν τῶν Ὀρθοδόξων, μέ ὅσα περί διακρίσεως τῶν μεθεκτῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ ἀφ' ἑνός, καί τῆς ἀπροσίτου καί ἀμεθέκτου θείας οὐσίας ἀφ' ἑτέρου, ἀνέπτυξεν ὁ μακάριος ἐκεῖνος καί κορυφαῖος θεολόγος τοῦ ΙΔ' αἰῶνος.

Ἡ Γ' Κυριακή, οἱονεί συνοψίζουσα ὅσα αἱ δύο προηγούμεναι διεκήρυξαν περί τῶν σχέσεων Κτίστου καί κτίσεως, ἀλλά καί ἀποτελοῦσα ἐν ταυτῷ τό κέντρον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, προβάλλει πανηγυρικῶς εἰς προσκύνησιν τοῖς πιστοῖς τό μόνον συνεκτικόν σύμβολον καί ὄργανον τῆς καταλλαγῆς καί σωτηρίας, ἤτοι τόν τίμιον τοῦ Κυρίου Σταυρόν.

Κατά φυσικώτατον, μετά ταῦτα, λόγον ἀκολουθοῦν αἱ Κυριακαί Δ' καί Ε' τῶν Νηστειῶν, ἀφιερωμέναι ἀλληλοδιαδόχως εἰς δύο κορυφαίας μορφάς τῆς σταυροφόρου μοναστικῆς ἀσκήσεως, ἤτοι τόν ἀπαράμιλλον διδάσκαλον τῆς εἰς Θεόν φερούσης Κλίμακος Ἰωάννην τόν Σιναΐτην, καί τήν ὡσαύτως ἀκρώρειαν τῆς μοναστικῆς ταπεινώσεως καί τελειώσεως καταστᾶσαν Ὁσίαν Μαρίαν τήν Αἰγυπτίαν.

Μετά τήν ὁλοκλήρωσιν ταύτην τῆς ἐκθέσεως καί ὑπομνήσεως τῶν διά τῆς Ἐκκλησίας ἀποκειμένων ἡμῖν ἐφοδίων διά τόν προκείμενον ἀγῶνα, ὁ ὅλος λειτουργικός χρόνος ἀπό τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων μέχρι καί τοῦ Πάσχα περιορίζεται πλέον εἰς τά ἐπί μέρους τῆς κενώσεως καί τοῦ Πάθους τοῦ Χριστοῦ, δυνάμει καί μεθέξει τῶν ὁποίων καί μόνον καθαγιάζεται καί πᾶσα τοῦ ἀνθρώπου ἠθική προσπάθεια.

Ἡ ὅλη, λοιπόν, δομή καί πορεία τοῦ λειτουργικοῦ χρόνου τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τρία κυρίως ὑπογραμμίζει εἰς τόν πιστόν θεμελιώδη διδάγματα.

Πρῶτον, ὅτι ὁ παρών βίος, ἐφ' ὅσον ἀποβλέπει εἰς τήν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, δέν ἠμπορεῖ νά εἶναι μόνον «βρῶσις καί πόσις», ἀλλά πρό πάντων στάδιον ἀδιαλείπτου ἀγῶνος, κατά τήν ἐπιγραμματικήν ρῆσιν τῶν Πατέρων, ὅτι «Ὀρθοδοξεῖν ἐστι σχοινοβατεῖν».

Δεύτερον, ὅτι ὁ ἐν λόγῳ ἀδιάλειπτος ἀγών καθίσταται μέν ὀλιγώτερον ὀδυνηρός σύν τῷ χρόνῳ, διότι ἀνδρούμενος ὁ ἐν Θεῷ ἀγωνιζόμενος ἄνθρωπος ἀναγνωρίζει ἐκ πείρας πόσην ἀλήθειαν ἔχει ὁ λόγος τοῦ Κυρίου «ὁ ζυγός μου χρηστός καί τό φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστι» (Ματθ. 11,30), ὅμως δέν παύει νά ἀποβαίνῃ συνεχῶς ἐπιτακτικώτερος εἰς ἄσκησιν καί θυσίας, τοῦτο δέ διότι ἀκριβῶς ὁδηγεῖ ὁλονέν καί πλησιέστερον πρός τό λυτρωτικόν τέλος.

Τρίτον, ὅτι πᾶσαι αἱ ἀτομικαί ἤ συλλογικαί ἡμῶν προσπάθειαι ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ἀδιαλείπτου ἀγῶνος πρός ἠθικήν τελείωσιν καί ἁγιασμόν, τότε μόνον καρποφοροῦν ἐν Θεῷ, ὅταν δέν αὐτονομοῦνται καί δέν ἀποκόπτονται ἀνευλαβῶς ἀπό τήν ζωτικήν ρίζαν τοῦ ἡμετέρου ἁγιασμοῦ, ἥτις εἶναι μόνον ὁ ὑπέρ ἡμῶν Παθών καί Ἀναστάς Κύριος. Ὑπό τοιοῦτον μόνον φρόνημα δυνάμεθα ἀσφαλῶς νά ἐλπίζωμεν ὅτι τό ἀφ' ἡμῶν καταβαλλόμενον ὀλίγον ἤ πολύ τῆς προσπαθείας θέλει τελικῶς τελεσφορήσει καί εὐλογηθῆ, διότι δέν θά κριθῆ καθ' ἑαυτό, ἀλλ' ὡς "μετοχή καί μίμησις καί εὐχή" εἰς τήν ὑπέρ ἡμῶν πάντων ἐφ' ἅπαξ ἐν Γολγοθᾷ προσενεχθεῖσαν θυσίαν τοῦ μόνου Ἀναμαρτήτου.

Μέ αἰσθήματα ἰδιαιτέρας ἐγρηγόρσεως ἅμα καί ταπεινώσεως, ἐπιβαλλόμενα εἰς ἡμᾶς ἀπό τήν οὕτωσί βιουμένην διδασκαλίαν, λατρείαν καί ἐν γένει παράδοσιν τῶν Ὀρθοδόξων, ἠξιώθημεν ἐφέτος ἀπό Θεοῦ νά ζήσωμεν δύο κορυφαῖα γεγονότα εἰς τήν καθόλου ἐκκλησιαστικήν ἡμῶν ζωήν.

Τό πρῶτον ἦτο, ὡς εἰκός, ἡ κατά Μάρτιον ἐν Φαναρίῳ Σύναξις τῶν Ἀρχηγῶν ὅλων τῶν Ἁγιωτάτων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καί Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία, καίτοι ὡς σχῆμα ἦτο ἄγνωστος εἰς τήν μέχρι τοῦδε πρᾶξιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅμως ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπεδείχθη ἰδιαιτέρως χρήσιμος καί ἐποικοδομητική, τόσον διά τήν ἐκ νέου πανηγυρικήν διακήρυξιν τῶν ὑφισταμένων ἀρρήκτων μεταξύ ἡμῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν, ὅσον καί διά τήν ἑνιαίαν ἐκ τῆς κοινῆς πίστεως εὐθύνην ἔναντι τῆς ὑπολοίπου ἀνθρωπότητος καί τοῦ κόσμου παντός.

Τό δεύτερον ἦτο ὁ καθαγιασμός κατά τήν διαγενομένην Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα τοῦ διά τάς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Μύρου, τό ὁποῖον, ὡς γνωστόν, σύν τοῖς ἄλλοις ἀποτελεῖ ἕνα ἀκόμη ἁπτόν δεσμόν τῆς μεταξύ τῶν ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἑνότητος.

Ἀμφοτέρων τούτων τῶν κορυφαίων ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων ἡ σπουδαιότης εἶναι ἀναμφιβόλως προφανής. Ἐν τούτοις, δέν θά ἦτο ὑπερβολή νά εἴπωμεν ὅτι ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις εἶναι ζωή ἐν Μυστηρίῳ καί Ἁγίῳ Πνεύματι, οὐδέποτε τά γεγονότα ἐξαντλοῦνται εἰς τάς ἀμέσους καί ὁρατάς συνεπείας των, ἀλλ' ἔχουν ὡσαύτως καί εὐρύτερον καί διαρκέστερον, θά ἐλέγομεν, μυστικόν ἀντίκτυπον. Δέν εἶναι ὅμως τοῦ παρόντος νά σχολιάσωμεν ἐκτενῶς ἐνταῦθα τήν μείζονα σπουδαιότητα, τήν ὁποίαν ἀμφότερα τά ἐν λόγῳ γεγονότα κέκτηνται ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τήν ζωήν τῆς ὅλης Ἐκκλησίας ἀφ' ἑνός ἀλλά καί εἰς τάς σχέσεις αὐτῆς πρός ὁλόκληρον τόν σύγχρονον κόσμον ἀφ' ἑτέρου.

Περιοριζόμεθα νά εἴπωμεν μόνον ὅτι τόσον τήν ἱστορικήν ταύτην Ἱεράν Σύναξιν, ὅσον καί τόν πρῶτον ἐπί τῆς Πατριαρχίας ἡμῶν καθαγιασμόν Ἁγίου Μύρου, ἐδεξάμεθα ἐν εὐγνωμοσύνῃ ἀπείρῳ ὡς ἰδιαιτέρας καί ἐκτάκτους εὐλογίας τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου. Εὐχόμεθα δέ διαπύρως ὅπως τά ἀπό τούτων ἀγαθά καταστῶσιν ἔκδηλα ἐφ' ὁλόκληρον τόν λαόν τοῦ Θεοῦ ἀνά τόν κόσμον, ὥστε καί διά τούτων νά διακονήσωμεν ἀπό κοινοῦ ὡς σύγχρονοι μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως τό μυστήριον τῆς σωτηρίας πάντων ἀνθρώπων.

Χριστός Ἀνέστη, ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ!

Τῷ ὑπέρ ἡμῶν Παθόντι καί Ἀναστάντι Χριστῷ πᾶσα δόξα καί τιμή καί προσκύνησις εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἅγιον Πάσχα 1992

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν Β.

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατά τήν Θείαν Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα μετά τό ἱερόν Εὐαγγέλιον.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγορίου
ἐπί τῇ Ἑορτῇ τῶν Παθῶν καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου

Πρός τούς Εὐλαβεστάτους Ἱερεῖς καί Διακόνους, τούς Ἀξιοτίμους Προέδρους καί τά Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Ἐκκλησιῶν καί Κοινοτήτων καί σ' ὅλο τό Πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας.

Ἀγαπητοί μας Ὁμογενεῖς,

"Ἰησοῦν τόν ἀπό Ναζαρέτ... ὅν καί ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπί ξύλου τοῦτον ὁ Θεός ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καί ἔδωκεν αὐτόν ἐμφανῆ γενέσθαι οὐ παντί τῷ λαῷ, ἀλλά μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπό τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καί συνεπίομεν αὐτῷ μετά τό ἀναστῆναι αὐτόν ἐκ νεκρῶν." (Πράξεις Ἀποστόλων Ι' 38-42)

Μᾶς καλεῖ καί πάλιν, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ὁ Νεκραναστημένος Χριστός νά γιορτάσουμε τά Πάθη καί τήν Ἀνάστασή Του. Νά ἀνανεώσουμε τήν πίστη μας στή θεότητά Του καί νά Τόν δοξολογήσουμε ἀπό βάθους καρδίας γιά τό πέλαγος τῆς ἀγάπης Του πρός τά πλασματά Του.

Τά Πάθη καί ἡ Ἀνάσταση του Κυρίου ὑπῆρξαν, - ἀπό τότε πού ἔλαβαν χώρα τά συνταρακτικά τοῦτα γεγονότα στήν ἁγία πόλη Ἱερουσαλήμ-, τά ἱερά δίπτυχα μέ τά ὁποῖα ἀνακεφαλαιώνεται τό ἔργο τῆς σωτηρίας τοῦ Ἀνθρωπίνου Γένους ἀπό τόν Θεάνθρωπο Ἰησοῦ Χριστό. Γιαυτό καί ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα θά ἀποτελεῖ τήν ἀστείρευτη πηγή ἐμπνεύσεως καί τήν ἀφετηρία νέων πνευματικῶν ἀγώνων ἐναντίον τοῦ κακοῦ καί τῆς ἁμαρτίας. Παραμένει καί θά εἶναι πάντοτε ἡ βάση τῆς πίστεως, ἡ ὁποία ἀποκαλύπτει καί καθιερώνει τή θεία φιλανθρωπία. Ὁ Ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας "ἀνάστα ὁ Θεός κρίνων τήν γῆν, ὅτι σύ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι" πάντα θ' ἀντηχεῖ στ' αὐτιά καί τή ψυχή μας γιά νά μᾶς ἐμπνέει· νά συγκρατεῖ καί συγκροτεῖ τή σκέψη καί τή θέλησή μας, ὥστε ἐλπιδοφόροι καί σταθεροί νά συνεχίζουμε τή ζωή μας, καθοδηγημένοι ἀπό τό πνεῦμα καί τό γράμμα καί τό ἱλαρόν φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Τά Ἱερά Εὐαγγέλια ἀποτελοῦν τήν ἀκένωτη πηγή ἀπό τήν ὁποία ἀντλοῦμε τήν ἱστορία τοῦ Κυρίου. Ἰδιαίτερα μάλιστα διδασκόμαστε καί ἐνισχυόμαστε ἀπό τήν ἐξιστόρηση τοῦ ἱεροῦ δράματος πού ξετυλίχθηκε στήν ἁγία Πόλη σχεδόν πρίν ἀπό δύο χιλιάδες χρόνια μέ πρωτοστάτη καί πρωταγωνιστή, θύτη καί θῦμα, τόν Ἰησοῦ Χριστό, ὁ ὁποῖος σαρκοφόρησε καί μπῆκε στήν ἱστορία τοῦ κόσμου σάν ταπεινός ἄνθρωπος. Ἡ θυσία καί ἡ Ἀνάστασή Του ἀπετέλεσαν πάντοτε τό σταθερό σημεῖο ἀναφορᾶς καί τήν ἱερή πηγή ἀπό τήν ὁποία ἡ Χριστιανοσύνη ἀντλεῖ τίς δυνάμεις καί τίς ἐμπνεύσεις της. Κρατεῖ σταθερά τήν παράδοση. Προσεύχεται καί λατρεύει τόν Ἰησοῦ Χριστό, ὁ ὁποῖος, κατά τόν ἄγγελο καί τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας, ἠγέρθη ἀπό τῶν νεκρῶν, "καί' ἰδού προάγει ὑμᾶς εἰς τήν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτόν ὄψεσθε." (Ματθ. ΚΗ' 7)

Αὐτόν τόν Χριστόν, ἡ Χριστιανοσύνη ἀδιάκοπα διδάσκει καί διακηρύσσει καί ποικιλότροπα ὑπομνηματίζει, προσφέροντας εἰς τούς πιστούς τήν ἱερή ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως, τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀθανασίας. Αὐτά τά βιώματα καλλιέργησαν οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Μάρτυρες, οἱ Ὅσιοι, οἱ Πατέρες καί οἱ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας στούς πιστούς Λαούς τοῦ Θεοῦ πού δέχθηκαν νά πολιτογραφηθοῦν Χριστιανοί καί νά ὁμολογήσουν ὅτι "ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθημεν, εἰς τόν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν. Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διά τοῦ βαπτίσματος εἰς τόν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστός ἐκ νεκρῶν διά τῆς δόξης τοῦ Πατρός, οὕτω καί ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν." (Ρωμ. ΣΤ' 3-11). Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ διακηρύσσει τή νέα ζωή καί τό νέον κόσμο πού ὑπόσχεται ὁ Χριστός στή Δημιουργία. Γιαυτό καί ὁ κόσμος συνεχῶς ἀνανεώνεται καί προχωρεῖ σύμφωνα μέ τά σχέδια καί τή χάρη τοῦ Νεκραναστημένου Χριστοῦ.

Τά ἀποκαλυπτικά γεγονότα τῶν ἡμερῶν μας καί ἡ ἱστορική πορεία τῆς ἀνθρωπότητας, τήν τελευταία αὐτή δεκαετία τῆς δευτέρας χριστιανικῆς χιλιετηρίδος πού διανύουμε, ἀποτελοῦν ἕνα μεγάλο πνευματικό μάθημα καί γίνονται αἰτία βαθυτέρας σκέψεως καί προσοχῆς ἀπό μέρους τῆς Χριστιανοσύνης. Ἰδιαίτερα μάλιστα ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί συσχετίζουμε τά γεγονότα αὐτά μέ τό ὑπέρτατο καί παγκόσμιο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, γιατί ἡ ἀνανέωση καί οἱ κατακλυσμιαῖες ἀλλαγές ἔλαβαν χώρα κυρίως στήν Ὀρθόδοξη Χριστιανοσύνη τῆς Εὐρώπης. Ἐπιβάλλεται συνεπῶς ὅπως ἐξάρουμε καί ἐπιβεβαιώσουμε τήν ἐλπίδα καί τήν πίστη μας στό κοσμοσωτήριο αὐτό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ δύναμη τῆς Ὀρθοδοξίας ἐκπηγάζει ἀπό τά ἱερά βιώματα τῆς Ἀναστάσεως, τά ὁποῖα ζοῦμε ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι κατά τρόπον ἰδιαίτερο καί θαυμαστό. Γιαυτό καί δικαιολογημένα ἐκλήθη "ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως" ἡ Ὀρθόδοξη Χριστιανοσύνη.

Ἔχοντας αὐτά ὑπ' ὄψη, ἀγαπητοί ἀδελφοί, καλούμεθα καί φέτος νά γιορτάσουμε μέ χαρά, μέ εἰρήνη, μέ ὁμόνοια καί ἀγάπη τά Πάθη καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Νά ἀνανεώσουμε τήν προσήλωσή μας στήν Ὀρθόδοξη Λατρεία καί παράδοση. Νά ἐργαστοῦμε μέ ἀφοσίωση κι' ἐπιμονή γιά τή βαθύτερη γνωριμία μας μέ τά Γεγονότα τῆς Ἁγίας Πίστεώς μας. Νά αὐξήσουμε καί νά καλλιεργήσουμε καλύτερα τίς σχέσεις μας μέ τή Μητέρα Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τό ἐχέγγυο τῆς ἑνότητας ὁλόκληρης τῆς Χριστιανοσύνης, καί ἰδιαίτερα τῆς Ὀρθοδοξίας καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀνά τήν Οἰκουμένη.

Ὅλα αὐτά ἐπιτυγχάνονται μέ τήν προσευχή, τήν πίστη, τή θυσία, τήν εὐσέβεια, τή σπουδή, τήν ὁμόνοια καί τήν ἀξιοπρέπεια πού ἀπαραίτητα πρέπει νά διέπουν τή ζωή καί τίς πράξεις μας. Ἀποτελεῖ κοινοτυπία νά ἐπαναλάβω ὅτι πρέπει νά δείξουμε περισσότερη εὐαισθησία καί στοργή στά παιδιά, τή Νεολαία, τούς ἡλικιωμένους, τήν Ὀρθόδοξη Ἑλληνική οἰκογένεια, ἀπό ὅπου καί ἀναμένουμε ἀγλαούς καρπούς στήν αὔξηση τῆς πίστεως καί στή διαφύλαξη καί συντήρηση τῶν Ἱερῶν καί Ὁσίων τοῦ Γένους καί τῆς Ὀρθοδοξίας.

Εὐχόμενος σέ ὅλους ὑγεία καί τήν ἱερή ἐπιστασία τοῦ Νεκραναστημένου Χριστοῦ στά ἔργα καί τούς οἰκείους σας, διατελῶ μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

Πάσχα 1992

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Νά ἀναγνωσθεῖ ἐπ' Ἐκκλησίας τή Μεγάλη Παρασκευή βράδυ, 24 Ἀπριλίου 1992. Τή νύχτα τῆς Ἀναστάσεως νά ἀναγνωσθεῖ ἡ Πατριαρχική Ἀπόδειξη.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

"Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, προσκυνήσωμεν Ἅγιον Κύριον, Ἰησοῦν τόν μόνον ἀναμάρτητον."
(Ὕμνος Ἑορτῆς)

Μέ ἰδιαίτερη χαρά καί εὐφροσύνη ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ καί πάλι νά ἑορτάσουμε τά Ἱερά Γεγονότα τοῦ Πάθους καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἱδρυτοῦ της.

Οἱ Ἱεροί Εὐαγγελιστές καί ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι καί αὐτόπτες μάρτυρες τῶν γεγονότων τούτων τά περιγράφουν καί τά ἐξιστοροῦν μέ κάθε λεπτομέρεια. Μέ ἐγκαύχηση διακηρύττουν τήν πίστην τους στόν Ἰησοῦ Χριστό ὁ ὁποῖος "δι' ἡμᾶς καί διά τήν ἡμετέραν σωτηρίαν" ἐνανθρώπησε, ἐδίδαξε, ἔπαθε, ἐσταυρώθη, ἐτάφη καί ἀνεστήθη "τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατά τάς Γραφάς". Γιαυτό ἡ Ἐκκλησία καί ὁλόκληρη ἡ δημιουργία φωτίζεται καί ἀνανεώνεται καί προχωρεῖ εἰς τήν ἐκπλήρωση τοῦ αἰωνίου προορισμοῦ της σύμφωνα μέ τά σχέδια καί τήν πρόνοια τοῦ Νεκραναστημένου Χριστοῦ. Ἡ Χριστιανοσύνη ἀνανεωμένη ἀπό τό ἀνέσπερο φῶς τῆς Ἀναστάσεως οἰκοδομεῖ τό μέλλον της. Προβληματίζεται καί κρίνει τόν ἑαυτό της ἐμπνευσμένη καί καθοδηγουμένη ἀπό τήν πίστη καί τήν ὑποταγή της στό θέλημα τοῦ μεγάλου Θεοῦ καί Σωτῆρος Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί καί μάλιστα ἐμεῖς πού ἀποτελοῦμε τή Διασπορά καλλιεργοῦμε μέ αὐταπάρνηση τήν πίστη τῆς Ἀναστάσεως καί μαζί μέ τόν Ὑμνωδό τῆς Ἐκκλησίας ἐπαναλαμβάνουμε:

"Αὕτη ἡ κλητή καί ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ Βασιλίς καί Κυρία, ἑορτῶν Ἑορτή καί Πανήγυρις ἐστι πανηγύρεων, ἐν ᾗ εὐλογοῦμεν Χριστόν εἰς τούς αἰῶνας".

Γιά μᾶς, τά Ἱερά Γεγονότα, πού μέ τόση ἱεροπρέπεια καί λαμπρότητα ἑορτάζουμε οἱ Ἑλληνορθόδοξοι Χριστιανοί, θά ἀποτελοῦν πάντοτε τό ἐπίκεντρο τοῦ πνευματικοῦ μας Βίου καί θά μᾶς ἐμπνέουν ὥστε ἐλπιδοφόροι νά διανύουμε τοῦ Βίου τή θάλασσα. Ἀποβλέπουμε μέ ἐμπιστοσύνη καί θάρρος εἰς τόν "ἀρχηγόν τῆς πίστεως καί τελειωτήν Ἰησοῦν Χριστόν" ὁ ὁποῖος ἀνεστήθη ἀπό τούς νεκρούς καί μᾶς χαρίζει ζωήν αἰώνιο ὡς νικητής καί τροπαιοῦχος.

Γιαυτό τό λόγο, καί μέ τήν εὐκαιρία τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἀπευθύνουμε σέ ὅλους καί ἰδιαίτερα τή Νεολαία τῆς Ἐκκλησίας μας στό Ἡνωμένο Βασίλειο θερμόν καί ἐγκάρδιον Χαιρετισμό. Ἐπαναλαμβάνουμε μαζί μέ ὅλους τούς πιστούς τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὅτι "Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς ἀπό τοῦ τάφου καθώς προεῖπεν, ἔδωκεν ἡμῖν τήν αἰώνιον ζωήν καί μέγα ἔλεος". Εἴμαστε δέ βέβαιοι ὅτι οἱ νεώτερες γενεές τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν πού μεγαλώνουν καί προοδεύουν εἰς τό Ἡνωμένο Βασίλειο, θά καλλιεργοῦν μέ εὐλάβεια καί μέ ἀγάπη τό πνεῦμα καί τό γράμμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Θά μείνουν πιστοί εἰς τήν Παράδοση τῶν Πατέρων. Θά ἀναβαπτίζωνται ἀπό τό Πάθος καί τή Θυσία καί τή Δόξα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Θά διαβεβαιώνουν ἑαυτούς καί ἀλλήλους ὅτι μέ τή χάρη καί τό ἔλεος τοῦ Νεκραναστημένου Χριστοῦ θά γίνουν συμμέτοχοι καί κοινωνοί καί κληρονόμοι στήν ἀνέσπερο Ἡμέρα τῆς Βασιλείας Του.

Τό Πάσχα τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ τήν Ἱερή διάβαση ἀπό τόν κόσμο τῆς φθορᾶς καί τῆς ἁμαρτίας εἰς τόν κόσμον τῆς χαρᾶς καί τῆς Ἀθανασίας. Οἱ Ἰουδαῖοι μέ τή σωστική καί θαυματουργική διάβασή τους διαμέσου τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας ἐλευθερώθηκαν ἀπό τή Φαραωνίτιδα δουλεία καί ἐκληρονόμησαν τήν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, τήν ὁποίαν ὁ Θεός διά τοῦ Μωϋσέως τούς ὑποσχέθηκε.

Οἱ Χριστιανοί ὅμως, μέ τή θαυματουργική καί προνοητική ἐπέμβαση τῆς θείας φιλανθρωπίας, μπῆκαν στή Χριστογένεση. Εἶναι ἡ καινούργια ζωή, ἡ νέα κτίσις, τήν ὁποία οἱ Ἀπόστολοι καί πρῶτοι κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου κήρυξαν στούς Λαούς. Ἔτσι τούς ἐνέπνευσαν τή λατρεία καί τήν ὑποταγή στό Νεκραναστημένο Χριστό, κάτω ἀπό τή σκιά τοῦ ὁποίου ἐναπόθεσαν, αὐτοί καί ἐμεῖς ὅλοι, τήν ἐπίγεια καί τήν αἰώνια ζωή, τό παρόν καί τό μέλλον μας. Ἡ Χριστιανοσύνη, σάν τήν ἱερή Κιβωτό, πορεύεται καί διαφυλάττει μέ ζῆλο τήν Πίστη καί τό Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως. Καλεῖ δέ τούς λαούς εἰς μετάνοιαν καί ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, τά ὁποῖα κερδίζουμε μέ τή θυσία καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καί μᾶς προτρέπει ὅλους νά ἀποβάλουμε, νά βγάλουμε ἀπό μέσα μας καί γύρω μας, τόν παλαιόν ἄνθρωπο καί νά ἐνδυθοῦμε τό Νέο, τόν ἀνακαινούμενο τίς ψυχές καί τά σώματά μας Ἰησοῦν Χριστόν. Αὐτός μᾶς ἀνανεώνει καί μᾶς ἐνθαρρύνει γιά νά ἀγωνιζόμαστε τόν καλόν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς καί τῆς ἀξιοπρέπειας. Δικαιολογημένα δέ ἡ Ἐκκλησία, κατά τήν ἡμέρα τῆς Βάπτισής μας, μᾶς ὑπενθυμίζει τή μεγάλη ἀλήθεια καί τήν ὑποχρέωση. "Ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε· Ἀλληλούϊα".

Συνεπαρμένος ἀπό τίς ἱερές σκέψεις καί τήν ἀτμόσφαιρα τῶν Ἁγίων Ἡμερῶν τοῦ Πάσχα σᾶς χαιρετίζω ὅλους. Σᾶς εὔχομαι ὑγεία καί πρόοδο κατά Θεόν. Ἡ Χαρά τῆς Ἀναστάσεως νά ἐπισκιάζει τή ζωή σας καί νά κατευθύνει τά διαβήματά σας ὥστε πάντοτε μέ συγκίνηση καί εὐλάβεια νά ἑορτάζετε τή Λαμπροφόρο Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Μαζί δέ μέ τόν Ποιητή τῆς Ἐκκλησίας νά συμψάλλουμε καί νά διαλαλοῦμε: "Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί· Πάσχα Κυρίου Πάσχα· ἐκ γάρ Θανάτου πρός ζωήν, καί ἐκ γῆς πρός οὐρανόν, Χριστός ὁ Θεός, ἡμᾶς διεβίβασεν ἐπινίκιον ᾄδοντες". Στό Νεκραναστημένο Χριστό ἀνήκει ἡ δόξα καί ἡ Βασιλεία καί τό ἄπειρον ἔλεος εἰς τούς αἰῶνες. Ἀμήν.

ΠΑΣΧΑ 1992

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

(Φανάριον, 13 - 15 Μαρτίου 1992)

Θείᾳ εὐδοκίᾳ καί χάριτι ἐπραγματοποιήθη ἐν Φαναρίῳ ἀπό 13ης μέχρι 15ης Μαρτίου ἐ. ἔ., κατόπιν πρωτοβουλίας καί προσκλήσεως καί ὑπό τήν προεδρίαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ἡ Ἱερά Σύναξις τῶν Μακαριωτάτων καί Σεβασμιωτάτων Προκαθημένων τῶν κατά τόπους Ἁγιωτάτων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καί Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν, ἤτοι τῶν Μακαριωτάτων Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου, Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰγνατίου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου, Πατριάρχου Μόσχας καί πάσης Ρωσσίας κ. Ἀλεξίου, Πατριάρχου Βελιγραδίου καί πάσης Σερβίας κ. Παύλου, Πατριάρχου Βουκουρεστίου καί πάσης Ρουμανίας κ. Θεοκτίστου, Πατριάρχου Σόφιας καί πάσης Βουλγαρίας κ. Μαξίμου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ καί Μητροπολίτου Βαρσοβίας καί πάσης Πολωνίας κ. Βασιλείου, ὡς καί τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολίτου Πράγας καί πάσης Τσεχοσλοβακίας κ. Δωροθέου καί Ἀρχιεπισκόπου Καρελίας καί πάσης Φιλλανδίας κ. Ἰωάννου.

Ἀφιχθέντες εἰς τήν Πόλιν τήν Πέμπτην καί τήν Παρασκευήν (12ην καί 13ην Μαρτίου) τῆς Α' ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν οἱ Μακαριώτατοι καί Σεβασμιώτατοι Προκαθήμενοι μετά τῶν συνοδειῶν αὐτῶν, ἐπεσκέφθησαν ἀλληλοδιαδόχως τόν ἐπίσκοπον τοῦ τόπου, τήν Α.Θ. Παναγιότητα, ἐν τῷ ἐπισήμῳ Γραφείῳ Αὐτῆς καί ἔσχον μετ' Αὐτῆς ἀδελφικήν ἐπικοινωνίαν καί συνεργασίαν.

Διά λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεως αὐτῶν δέν ἠδυνήθησαν νά παραστοῦν οἱ Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Γεωργίας καί Κύπρου, οἱ ὁποῖοι ὅμως ὥρισαν ὡς ἐκπροσώπους αὐτῶν τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην καί τόν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας ἀντιστοίχως, καί οὕτως ἡ Ὀρθοδοξία ἦτο σύσσωμος παροῦσα ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ καί μάλιστα κατά τήν Κυριακήν τοῦ θριάμβου αὐτῆς.

Τό πρόγραμμα τῆς ἐν Φαναρίῳ παραμονῆς τῶν Ὀθροδόξων Προκαθημένων ἤρχισε τήν Παρασκευήν μέ τήν Ἱεράν Ἀκολουθίαν τῆς Α' Στάσεως τῶν Χαιρετισμῶν, ἥτις ἐψάλη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου, ὅστις καί ἐκήρυξε τόν θεῖον λόγον

καί ἀνεφέρθη εἰς τήν σημασίαν τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως. Κατ' αὐτήν οἱ συμπροσευχηθέντες Προκαθήμενοι, οἱ συνοδοί αὐτῶν καί ὁ περιούσιος λαός ἐν φόβῳ Θεοῦ καί κατανύξει ἐπεκαλέσθησαν τήν χάριν καί τόν φωτισμόν τοῦ Παρακλήτου ἐπί τήν Ἱεράν Σύναξιν, διά πρεσβειῶν τῆς ὑμνουμένης Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου.

Ἀμέσως μετά τό πέρας τῆς ὡς ἄνω Ἀκολουθίας ἐγένετο ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου ἡ ἐπίσημος ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως, δι' εἰδικῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας, προεξάρχοντος τοῦ Παναγιωτάτου Προέδρου αὐτῆς. Κατ' αὐτήν ἀνεπέμφθη ἡ ἀκόλουθος δέησις:

"Χριστέ τό φῶς, ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή, ὁ εἰπών, ὅπου εἰσί δύο ἤ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν, γενοῦ μεθ' ἡμῶν τῶν ταπεινῶν δούλων Σου, τῶν τήν προεδρίαν τῶν ἁγίων Σου Ἐκκλησιῶν παρά τῆς Σῆς Χάριτος πεπιστευμένων καί συνηγμένων ἐνταῦθα ἐν τῷ Σῷ ὀνόματι. Πλήρωσον τάς καρδίας ἡμῶν τῆς ἀγάπης Σου καί καταύγασον τάς διανοίας ἡμῶν τῷ φωτί τῶν προσταγμάτων Σου. Γενοῦ ἡμῖν βοηθός καί ἀντιλήπτωρ ἐν τῷ ἐκζητεῖν τάς ὀρθάς καί δικαίας ἐπιλύσεις τῶν τήν Ἐκκλησίαν Σου ἀπασχολούντων ζητημάτων, καί κατευθυνθήτωσαν αἱ σκέψεις καί ἀποφάνσεις ἡμῶν εἰς οἰκοδομήν τοῦ πληρώματος τῆς Ἁγίας Σου Ἐκκλησίας, ἥν περιεποιήσω διά τοῦ ἰδίου Σου αἵματος, καί εἰς δόξαν Σήν καί τοῦ Ἀνάρχου Σου Πατρός καί τοῦ Παναγίου καί Ζωοποιοῦ Σου Πνεύματος, νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν."

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Παναγιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐν προσαγορεύσει πρός τήν Ἱεράν Σύναξιν ἀπηύθυνε τόν ἑξῆς χαιρετισμόν:

"Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί καί συλλειτουργοί,

Εὐγνωμονοῦμεν καί δοξολογοῦμεν ἐν πρώτοις τόν ἅγιον Θεόν τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς ἵνα ἐκδηλώσωμεν καί διά τῆς ἀδελφικῆς Συνάξεως ἡμῶν ταύτης "τήν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης" (Ἐφ. 4,3) καί δώσωμεν εἰς τόν κόσμον τήν μαρτυρίαν τῆς ἑνότητος καί τῆς εἰρήνης ταύτης καί τῆς συνδεούσης ἡμᾶς ἀγάπης ἐν Χριστῷ.

Εὐχαριστοῦμεν ἐν συνεχείᾳ ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι ὑπεβλήθητε εἰς τόν κόπον ἵνα ἔλθητε εἰς τήν πλουσίαν εἰς ἱστορίαν καί σημασίαν πόλιν ταύτην, ἵνα πραγματοποιήσωμεν τήν Σύναξιν τῶν Προκαθημένων τῶν κατά τόπους Ἁγίων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καί Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν, τήν ὁποίαν τινές ἐξ ὑμῶν εἴχετε εἰσηγηθῆ καί προτείνει τόσον εἰς τόν ἀοίδιμον προκάτοχον ἡμῶν Πατριάρχην Δημήτριον, ὅσον καί εἰς τήν ἡμετέραν Μετριότητα κατά τό πρόσφατον παρελθόν.

Καί αἱ εἰσηγήσεις αὗται καί ἡ πρόσκλησις ἀπό μέρους ἡμῶν καί ἡ ἀνταπόκρισις εἰς αὐτήν πάντων τῶν δυνηθέντων ἀδελφῶν εἶναι ὡς τόσαι ἐκδηλώσεις τῆς πεποιθήσεως ἡμῶν ὅτι κάτι τό ἔκτακτον συμβαίνει σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ καί ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν, ἡ ὁποία ζῇ καί κινεῖται ἐν τῷ κόσμῳ χωρίς νά εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου (πρβλ. Ἰωάν. 17,16)· κάτι τό ἔκτακτον καί ἀσύνηθες, τό ὁποῖον ἐπαυξάνει τήν εὐθύνην ἡμῶν ὡς ποιμένων τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί ὡς ἐλέῳ Θεοῦ Πρώτων ἐν ταῖς τοπικαῖς ἡμῶν Ἐκκλησίαις καί ἐπιβάλλει μείζονα ἤ ἄλλοτε ἐγρήγορσιν καί δρᾶσιν καί συντονισμόν τῶν δυνάμεων ἡμῶν καί ἐκδήλωσιν, πάσῃ θυσίᾳ, ἑνότητος καί ὁμοψυχίας καί ὁμοφωνίας ἡμῶν πρός τά ἔξω, κατά τήν παροῦσαν κρίσιμον ἱστορικήν στιγμήν, παρά τάς τυχόν ἐσωτερικάς ἡμῶν διαφοράς ἀπόψεων, τάς συνήθεις ἐν πάσῃ οἰκογενείᾳ.

Διότι τήν στιγμήν ταύτην ὁ κόσμος ἀναμένει τόν σωτήριον λόγον τῆς Ὀρθοδοξίας. "'Η ὥρα τῆς Ὀρθοδοξίας, τοῦ χρέους καί τῶν δυνατοτήτων της, ἔχει σημάνει στό σύγχρονο κόσμο". Καθοδηγούμενοι ὑπό τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, ἔχομεν τήν εὐλογίαν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ νά κατέχωμεν τήν αὐθεντικήν διδασκαλίαν ὄχι μόνον περί τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἀλλά καί περί τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνος τοῦ Θεοῦ καί περί τῆς ἀλόγου κτίσεως.

Ὁμοῦ μετά τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Μαρτύρων, τῶν Πατέρων καί τῶν Ἁγίων κάθε ἐποχῆς καί κάθε τόπου, ὁμολογοῦμεν τήν ἀποστολικήν πίστιν καί ἱερουργοῦμεν αὐτήν ἰδιαιτέρως ὁσάκις ἱστάμεθα πέριξ τῆς Ἁγίας Τραπέζης εἰς προσφοράν τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὡς θά πράξωμεν, σύν Θεῷ, κατά τήν μεγάλην ἑορτήν τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἅπαντες ὁμοῦ ὡς ἕν σῶμα τρεφόμενοι ὑπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δοξάζομεν τόν Θεόν καί Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γλώσσαις ποικίλαις καί ἐν διαφόροις τόποις "ἀπό ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν" (Ψαλμ. 112, 3).

Τιμῶμεν τούς ἀδελφούς ἡμῶν ἐν τῇ πίστει, οἵτινες παρέμειναν πιστοί εἰς τόν Κύριον καί Σωτῆρα ἡμῶν κατά τήν διάρκειαν τῶν δυσκολιῶν καί δή καί διωγμῶν, ἰδίᾳ κατά τούς τελευταίους τούτους χρόνους. Ἐνεθαρρύνθημεν διά τῆς μαρτυρίας αὐτῶν. Ἐνισχύθημεν διά τῶν προσευχῶν αὐτῶν. Ἐν καιροῖς δυσχειμέροις, ὁ Θεός "οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτόν ἀφῆκεν" (Πράξ 14,17). Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία!

Τώρα, μετά τήν παρέλευσιν τῶν νεφῶν καί τῶν καταιγίδων, καλούμεθα ὡς Προκαθήμενοι καί ὡς Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι νά δώσωμεν εἰρηνικήν τήν μαρτυρίαν ἡμῶν τοῖς ἐγγύς καί τοῖς μακράν.

Καί πάλιν ἡ μαρτυρία ἡμῶν αὕτη δέν θά εἶναι εὐχερής, διότι σήμερον πολλαί δυνάμεις εὑρίσκονται ἐπί τό ἔργον διά νά ἀρνηθοῦν τήν πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ καί νά μειώσουν τήν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ὅμως ἡμεῖς ἐναποθέτομεν πλήρως τήν ἐμπιστοσύνην ἡμῶν ἐπί Κύριον τόν Θεόν. Γνωρίζομεν ὅτι ὁ ζυγός Του εἶναι χρηστός καί τό φορτίον Του ἐλαφρόν (Ματθ. 11,30).

Ἀδελφοί ἠγαπημένοι,

Ἡ παροῦσα ἱερά Σύναξις ἡμῶν καλεῖ ἡμᾶς ὅπως κατά τήν ἔναρξιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἀναλογισθῶμεν τάς εὐθύνας ἡμῶν ὡς Ἀρχιποιμένων τῆς Ὀρθοδοξίας ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν, διά τούς ὁποίους αὕτη ἀποτελεῖ τήν μόνην ἐλπίδα, καί παραθέσωμεν ἅπαξ ἔτι ἑαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν καί τήν διακονίαν ἡμῶν, καί τούς χριστιανούς καί τάς Ἐκκλησίας ἡμῶν, Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν. Οὕτως καλεῖ ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν νά εἴμεθα τό "φῶς τοῦ κόσμου" καί τό "ἅλας τῆς γῆς". Καί μᾶς προτρέπει: "Οὕτω λαμψάτω τό φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλά ἔργα καί δοξάσωσι τόν πατέρα ὑμῶν τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς" (Ματθ. 5,13-16)

Ἐάν ταῦτα ἴσχυον ἄνωθεν καί ἀπ'ἀρχῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πολλῷ μᾶλλον ἰσχύουν σήμερον, ὅτε ὁ Κύριος ἔδωκεν εἰς πολλούς ἐξ ἡμῶν νέας εὐκαιρίας διά τήν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ ἵνα κηρύξωμεν τό Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. Εἰς πολλά μέρη τοῦ κόσμου συντελοῦνται τήν στιγμήν ταύτην μεγάλαι κοινωνικαί καί πολιτικαί ἀλλαγαί. Καί γνωρίζομεν τήν βαθεῖαν νοσταλγίαν πού ὑπάρχει εἰς τάς καρδίας πολλῶν διά τόν Χριστόν καί τήν Ἐκκλησίαν Του. Κατά τούς χρόνους τούτους πιστεύομεν ὅτι ὁ Κύριος καλεῖ ἡμᾶς ὄχι μόνον νά ἀγρυπνῶμεν διά τήν τήρησιν τῆς πίστεως ἡμῶν, ἀλλ' ἐπίσης καί νά τολμῶμεν νά διακηρύττωμεν τήν πίστιν αὐτήν πανταχοῦ ἐπί τῷ τέλει ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ (Ἰωαν. 17,21) καί σωθῇ. Οἱ καιροί μας ἀπαιτοῦν προφητείαν.

Ἅγιοι ἀδελφοί ἐν Χριστῷ,

Τάς ἐνταῦθα διαβουλεύσεις ἡμῶν ἐπιμελῶς καί φιλοτίμως προητοίμασαν οἱ πληρεξούσιοι ἀντιπρόσωποι ἡμῶν, οἱ συνελθόντες ἔναγχος ἐν τῷ ἐν Ὁρμυλίᾳ Χαλκιδικῆς Πατριαρχικῷ ἡμῶν Μετοχίῳ, πρός τούς ὁποίους ἐκφράζομεν τήν εὐαρέσκειαν καί τάς εὐχαριστίας ἡμῶν.

Ἕν ἐκ τῶν θεμάτων ἅτινα θά ἀπασχολήσουν ἡμᾶς ἐνταῦθα εἶναι καί τό τῶν σχέσεων ἡμῶν πρός τούς ἐκτός τῆς Ὀρθοδοξίας χριστιανούς, ἐν σχέσει καί πρός τά συμβαίνοντα εἰς τάς χώρας τοῦ ἄλλοτε σιδηροῦ παραπετάσματος. Λόγῳ δέ τῆς συμπεριλήψεως τοῦ θέματος τούτου εἰς τό πινάκιόν μας, μέγα ἐμφανίζεται τό ἐνδιαφέρον τῶν ἑτεροδόξων διά τήν ἀδελφικήν Σύναξιν ἡμῶν.

Βεβαίως ἡ ἐπικοινωνία καί οἱ διάλογοι ἡμῶν μετά τῶν περί ὧν πρόκειται ἀδελφῶν δέν συνεπάγονται οὔτε ἀποδοχήν τῶν δογματικῶν αὐτῶν θέσεων, οὔτε ὑποτίμησιν τῆς ἱστορικῆς διδασκαλίας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν. Ἀλλ' εἶναι χρήσιμοι, φρονοῦμεν ταπεινῶς, διά τήν ἀναζήτησιν τρόπων ὑπερβάσεως τῶν διαφορῶν ἡμῶν, διά τήν διαφώτισιν των ἐπί τῶν θέσεων ἡμῶν, χωρίς νά θυσιάζεται τίποτε ἀπό τήν οὐσίαν τῆς πίστεως. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἡμῶν ὡς κατέχουσα τό πλήρωμα τῆς ἀληθείας ἔχει ἀνάλογον εὐθύνην νά συμβάλῃ εἰς τήν θεραπείαν τῶν μεταξύ τῶν χριστιανῶν διαιρέσεων.

Καί ἐνῷ ἀναγνωρίζομεν τήν ἐν προκειμένῳ εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, "τῆς μή ἐχούσης, κατά τόν Ἀπόστολον, σπίλον ἤ ῥυτίδα παρεκτροπῶν ἀπό τῶν ἀρχαίων διατυπώσεων, ὡς μηδόλως παραδεχθείσης ἤ προσθήκην ἤ ἀφαίρεσιν ἤ ὅλως καινοτομίαν τινά δογματικήν", ἐνίοτε, ἐπηρεαζόμενοι ἀπό τά κατά τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπιβουλεύματα, ἀρχίζομεν νά κλονιζώμεθα ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς εὐθύνης ἡμῶν ὅπως δίδωμεν ἀδιαλείπτως τήν μαρτυρίαν τῆς πίστεως ἡμῶν.

Τί δέ νά εἴπωμεν περί τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος, τῆς ἱεραποστολῆς, τῶν ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας σχισμάτων, τῆς θέσεως τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῇ Ἡνωμένῃ Εὐρώπῃ καί τῶν λοιπῶν θεμάτων, ὅσα περιελήφθησαν εἰς τά ὑφ' ὑμῶν, ἅγιοι Προκαθήμενοι ἀδελφοί, καταρτισθέντα καί ὑπογραφέντα Μνημόνια; Πάντα ταῦτα εἶναι ὡς τόσα σύγχρονα καί ἐπίκαιρα καί φλέγοντα θέματα, δικαίως ἐπισύραντα τήν προσοχήν καί τήν προτίμησιν ἡμῶν μεταξύ πολλῶν ἄλλων, ἅτινα δέν εἶναι δυνατόν ἐκ τῶν πραγμάτων νά περιληφθοῦν ἅπαντα ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῶν ἐνταῦθα ἐργασιῶν ἡμῶν.

Ἐπί τῶν ἐπιλεγέντων ἐγένετο, ὡς ἐλέχθη, μακρά καί ἐμπεριστατωμένη συζήτησις ἐν τῇ Διορθοδόξῳ Ἐπιτροπῇ προετοιμασίας τῆς παρούσης Συνάξεως ἡμῶν, ἥτις καί κατήρτισεν ἐκ προσώπου πάντων ἡμῶν τό ἐνώπιον ἡμῶν κείμενον. Νομίζομεν ὅτι τοῦτο ἐκφράζει ἐπαρκῶς τάς κοινάς ἡμῶν θέσεις ἐπί τῶν εἰς ἅ ἀναφέρεται θεμάτων, ὥστε νά δύναται νά ἀποτελέσῃ καί τό κείμενον τοῦ Μηνύματος ἡμῶν πρός τούς Χριστιανούς ἡμῶν καί πρός τόν κόσμον, τοῦ ἐξαπολυθησομένου κατά τήν ἀδελφικήν ἡμῶν συλλειτουργίαν.

Ἀδελφοί,

Οἱ ὀφθαλμοί τοῦ κόσμου εἶναι τήν στιγμήν ταύτην ἐστραμμένοι πρός ἡμᾶς, τούς ἡγέτας τῆς Ὀρθοδοξίας, καί ἄλλοι

μέν ἀναμένουν τήν ἱερουργίαν καί τήν πανηγυρικήν διακήρυξιν τῆς πνευματικῆς ἑνότητος τῆς Ὀρθοδοξίας, ἄλλοι δέ τήν διακήρυξιν τῆς ἀδυναμίας ἡμῶν νά συμφωνήσωμεν, τοῦθ' ὅπερ θά εἶναι ἀπογοήτευσις διά τό πλῆθος τοῦ λαοῦ καί καταστρεπτικόν διά τό κῦρος τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἀπό ἡμᾶς ἐξαρτᾶται νά ἑορτάσωμεν ὅλοι ὁμοῦ, ἐν ἑνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ, ἕνα νέον θρίαμβον τῆς Ὀρθοδοξίας ἤ νά γίνωμεν αἴτιοι νά βλασφημηθῇ τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ἡμᾶς ἐν τοῖς ἔθνεσι (Ρωμ. 2,24).

Ἀγαπήσωμεν, λοιπόν, ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν τήν πίστιν τῶν Ἀποστόλων, τήν πίστιν τῶν Πατέρων, τήν πίστιν τῶν Ὀρθοδόξων, τήν πίστιν ἥτις τήν οἰκουμένην ἐστήριξε.

Καλῶς ἤλθετε εἰς τάς αὐλάς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Χαιρετίζομεν ἐν βαθυτάτῃ τιμῇ καί ἀδελφικῇ ἀγάπῃ ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν προσωπικῶς τε καί ἐξ ὀνόματος τῆς περί ἡμᾶς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου καί εὐχόμεθα καλήν διαμονήν εἰς τήν ὡραίαν πόλιν καί χώραν ἡμῶν.

Ὁ Χριστός ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἦν, ἐστί καί ἔσται!

Συνήχθημεν ἅπαντες ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ. "Ας ἐργασθῶμεν καί διά τήν δόξαν Αὐτοῦ, διά τήν εὐστάθειαν τῆς ἐκκλησίας Του, διά τήν τῶν πάντων ἕνωσιν, διά τήν οἰκοδομήν τῶν πιστῶν ἡμῶν, διά τήν εὐημερίαν τῆς ἀνθρωπότητος, διά τήν εἰρήνην τοῦ σύμπαντος κόσμου".

Μεθ' ὅ, ἕκαστος τῶν Μακαριωτάτων καί Σεβασμιωτάτων Προκαθημένων ἀπηύθυνε χαιρετισμόν πρός τήν Ἱεράν Σύναξιν, εὐχηθέντες εὐόδωσιν αὐτῆς, πρός δόξαν τοῦ ἁγίου ὀνόματος τοῦ θεοῦ καί ἐπ' ἀγαθῷ καί εὐσταθείᾳ τῆς φίλης Ὀρθοδοξίας, εἰρήνῃ δέ τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Τήν ἐπαύριον, Σάββατον, 14ην τοῦ ἰδίου μηνός, συνεχίσθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως, αἵτινες διήρκεσαν καθ' ὅλην τήν ἡμέραν μέχρι βαθείας νυκτός, ὅτε καί ἐπερατώθησαν, ὑπογραφέντος τοῦ Μηνύματος τῶν Ὀρθοδόξων Προκαθημένων πρός τούς πιστούς αὐτῶν, πρός τόν Χριστιανισμόν καί τόν κόσμον ὅλον.

Κατά τήν Ἱεράν Σύναξιν ταύτην οἱ Ὀρθόδοξοι Προκαθήμενοι ἐν πνευματικῇ εὐθύνῃ ἐξήτασαν θέματα ἀφορῶντα εἰς τά ἀντιμετωπιζόμενα ὑπό τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς, καί εἰδικώτερον εἰς τάς χώρας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, προβλήματα, ἔνθα καταλυτικῶς δρᾷ ἡ Οὐνία, εἰς τάς σχέσεις αὐτῆς μετά τῶν ἑτεροδόξων καί μετά τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς ἐπίσης καί εἰς θέματα ζωτικά τοῦ συγχρόνου προβληματισμοῦ.

Σημειωτέον ὅτι τό ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου ἐτελέσθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ ἱερά ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰγνατίου, καί συμπροσευχομένων πάντων τῶν Προκαθημένων.

Ἐπί τῇ λήξει τῶν συνεδριῶν ἀνεπέμφθη ὑπό τοῦ σώματος τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως δοξολογική προσευχή διά στόματος τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀντιοχείας. Καί ἐν τέλει ὑφ' ὅλων τῶν παριστομένων ἐψάλη ἐν τῇ ἰδίᾳ ἑκάστου γλώσσῃ τό "Εἴδομεν τό Φῶς τό ἀληθινόν...".

Μετά πλείστης ὅσης λαμπρότητος καί κατανυκτικῆς μεγαλοπρεπείας, καί ἐν μέσῳ μεγάλου πλήθους λαοῦ, ἐκ τῆς Πόλεως καί ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐν προσευχῇ συμμετέχοντος, ἑορτάσθη ἡ μεγάλη ἡμέρα τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τήν ἐπομένην, 15ην Μαρτίου.

Κατά τήν πανηγυρικήν ταύτην Θείαν Λειτουργίαν, ἥτις ἐνεθύμιζε στιγμάς ἀρχαίας δόξης καί εὐκλείας τῆς Ἐκκλησίας, προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος καί συνελειτούργησαν ἅπαντες οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καί Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν.

Ἀντί κηρύγματος ἀνεγνώσθη ἀπ' ἄμβωνος ὑπό τοῦ Ἀρχιγραμματεύοντος τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος τό Μήνυμα τῶν σεπτῶν Ὀρθοδόξων Προκαθημένων, ἔχον ὡς ἀκολούθως:

ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΩΝ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΤΑΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

1. Συνελθόντες ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς σύσκεψιν, σήμερον 15ην Μαρτίου 1992, Κυριακήν τῆς Ὀρθοδοξίας, τῇ πρωτοβουλίᾳ καί προσκλήσει τοῦ ἐν ἡμῖν Πρώτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Βαρθολομαίου, κατόπιν ἐκφρασθείσης ἐπιθυμίας καί ἄλλων ἀδελφῶν Προκαθημένων, εἰς Φανάριον καί ὑπό τήν προεδρίαν αὐτοῦ, ἡμεῖς, οἱ κατά ἔλεος καί χάριν Θεοῦ Προκαθήμενοι τῶν κατά τόπους Ἁγιωτάτων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων καί Αὐτονόμων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἤτοι:

Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος
Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς Παρθένιος
Πατριάρχης Ἀντιοχείας καί πάσης Ἀνατολῆς Ἰγνάτιος
Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καί πάσης Παλαιστίνης Διόδωρος
Πατριάρχης Μόσχας καί πάσης Ρωσσίας Ἀλέξιος
Πατριάρχης Βελιγραδίου καί πάσης Σερβίας Παῦλος
Πατριάρχης Βουκουρεστίου καί πάσης Ρουμανίας Θεόκτιστος
Πατριάρχης Σόφιας καί πάσης Βουλγαρίας Μάξιμος
Ἀρχιεπίσκοπος Μετσχέτης καί Τιφλίδος καί Καθολικός Πατριάρχης πάσης Γεωργίας Ἠλίας (ἐκπροσωπούμενος ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου)
Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου Χρυσόστομος (ἐκπροσωπούμενος ὑπό τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας)
Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Σεραφείμ
Μητροπολίτης Βαρσοβίας καί πάσης Πολωνίας Βασίλειος
Μητροπολίτης Πράγας καί πάσης Τσεχοσλοβακίας Δωρόθεος, καί
Ἀρχιεπίσκοπος Καρελίας καί πάσης Φιλλανδίας Ἰωάννης,

διαβουλευθέντες μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐπί τῶν ἀπασχολούντων τήν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡμῶν θεμάτων καί τελέσαντες ἀπό κοινοῦ τήν Θείαν Εὐχαριστίαν ἐπί τῇ Κυριακῇ ταύτῃ τῇ ἀπό αἰώνων ἀφιερωμένῃ τῇ Ὀρθοδοξίᾳ, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διαδηλοῦμεν τά ἑξῆς:

Δοξολογίαν ἀναπέμποντες ἐκ βαθέων τῷ ἐν Τριάδι Θεῷ, τῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς ἰδεῖν ἀλλήλους πρόσωπον πρός πρόσωπον καί ἀνταλλάξαι τόν ἀσπασμόν τῆς ἀγάπης καί τῆς εἰρήνης, κοινωνῆσαι τοῦ Ποτηρίου τῆς Ζωῆς, ἀπολαῦσαι τε τῆς θείας δωρεᾶς τῆς πανορθοδόξου ἑνότητος, συνειδότες δέ τήν εὐθύνην, ἥν ἐπέθηκεν ἐπί τῶν ὤμων ἡμῶν ὡς ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας καί πνευματικῶν ἡγετῶν ἡ τοῦ Κυρίου πρόνοια, ἐν ταπεινώσει καί ἀγάπῃ ἀπευθύνομεν πρός πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως, μάλιστα δέ πρός τούς ἀδελφούς συνεπισκόπους ἡμῶν καί ἅπαν τό εὐσεβές πλήρωμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εὐλογίαν ἀπό Θεοῦ, ἀσπασμόν εἰρήνης καί λόγον παρακλήσεως (Ἑβρ. 13,22).

Χαίρετε, ἀδελφοί ἡμῶν ἐν Κυρίῳ, πάντοτε! (Φιλ. 3,1) Ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καί ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ (Ἐφ. 6,10)

2. Ἡ ἀνά τήν οἰκουμένην Ἁγιωτάτη Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐν τῷ κόσμῳ παροικοῦσα καί ὑπό τήν ἐπήρειαν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κατά καιρούς μεταβολῶν ἀφεύκτως διατελοῦσα, εὑρίσκεται σήμερον ἐνώπιον ἰδιαιτέρως ὀξέων καί ἐπειγόντων προβλημάτων, ἅτινα ἐπιθυμεῖ νά ἀντιμετωπίσῃ ὡς ἕν σῶμα, στοιχοῦσα τῷ ρήματι τοῦ Θείου Παύλου "εἴτε πάσχει ἕν μέλος, συμπάσχει πάντα τά μέλη" (Α' Κορ. 12,66). Πλέον δέ τούτου, ἀτενίζουσα πρός τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος καί τῆς ὅλης δημιουργίας τοῦ Θεοῦ ἐν ὄψει τῆς εἰσόδου ἡμῶν εἰς τήν τρίτην μετά Χριστόν χιλιετίαν τῆς ἱστορίας, εἰς μίαν ἐποχήν ραγδαίων πνευματικῶν καί κοινωνικῶν ἀνακατατάξεων καί μεταβολῶν, χρέος ἱερόν ἐκπληροῦσα, ἐπιθυμεῖ ἵνα καταθέσῃ τήν ἑαυτῆς μαρτυρίαν, διδοῦσα λόγον περί τῆς "ἐν ἡμῖν ἐλπίδος" (Α Πέτρ. 3,15) ἐν ταπεινώσει, ἀγάπῃ καί παρρησίᾳ.

Ὁ εἰκοστός αἰών ὑπῆρξεν ὁ αἰών τῶν μεγάλων ἐπιτευγμάτων εἰς τό πεδίον τῆς γνώσεως τοῦ σύμπαντος καί εἰς τήν προσπάθειαν τοῦ ἀνθρώπου νά ὑποτάξῃ τήν φύσιν εἰς τήν βούλησίν του. Κατά τόν αἰῶνα τοῦτον κατέστη ἐμφανής ἡ δύναμις, ἀλλά καί ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου. Οὐδείς πλέον ἀμφιβάλλει μετά τά τοσαῦτα ἐπιτεύγματα, ὅτι ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου ἐπί τοῦ περιβάλλοντος δέν ὁδηγεῖ εἰς εὐτυχίαν καί πληρότητα ζωῆς. Κατόπιν τούτου ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά ἔχῃ διδαχθῆ ὅτι μακράν τοῦ Θεοῦ ἡ ἐπιστημονική καί τεχνολογική πρόοδος καθίσταται ὄργανον καταστροφῆς τόσον τῆς φύσεως ὅσον καί τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Τοῦτο κατέστη ἐμφανές μετά τήν κατάρρευσιν τοῦ κομμουνιστικοῦ συστήματος.

Παραλλήλως πρός τήν κατάρρευσιν αὐτήν πρέπει νά ἀναγνωρίσωμεν τήν ἀποτυχίαν ὅλων τῶν ἀνθρωποκεντρικῶν ἰδεολογιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν εἰς τόν ἄνθρωπον τοῦ αἰῶνός μας πνευματικόν κενόν καί ὑπαρξιακήν ἀνασφάλειαν, καί ὡδήγησαν πλήθη συγχρόνων ἀνθρώπων εἰς τήν ἀναζήτησιν σωτηρίας εἰς νέα θρησκευτικά καί παραθρησκειακά κινήματα καί εἰς μίαν εἰδωλολατρικήν σχεδόν προσκόλλησιν εἰς τάς ὑλικάς ἀξίας τοῦ κόσμου τούτου. Ὅλα τά εἴδη τοῦ προσηλυτισμοῦ, ὡς οὗτος ἀσκεῖται σήμερον, ἀποτελοῦν περισσότερον ἐκδήλωσιν τῆς ὑπαρχούσης βαθείας κρίσεως τοῦ συγχρόνου κόσμου παρά λύσιν αὐτῆς. Οἱ νέοι ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας ἔχουν δικαίωμα νά μάθουν, ὅτι τό Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καί ἡ Ὀρθόδοξος πίστις προσφέρουν τήν ἀγάπην ἀντί τοῦ μίσους, τήν συνεργασίαν ἀντί τῆς συγκρούσεως, τήν κοινωνίαν ἀντί τῆς διαιρέσεως μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν ἐθνῶν.

3. Πάντα ταῦτα καλοῦν τούς Ὀρθοδόξους εἰς βαθυτέραν

πνευματικήν, ἀλλά καί κανονικήν ἑνότητα. Ἀτυχῶς ἡ ἑνότης αὕτη ἀπειλεῖται πολλάκις ὑπό ὁμάδων σχισματικῶν, αἵτινες ὑφίστανται ἐκ παραλλήλου πρός τήν κανονικήν δομήν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Συσκεφθέντες καί περί τούτου διεπιστώσαμεν τήν ἀνάγκην, ὅπως ἅπασαι αἱ κατά τόπους Ἁγιώταται, Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, τιθέμεναι πλήρως ἀλληλέγγυοι, καταδικάσωσι τάς τοιαύτας σχισματικάς ὁμάδας καί ἀπέχωσι πάσης κοινωνίας μετά τούτων, ὁπουδήποτε καί ἄν εὑρίσκωνται αὗται, "ἕως οὗ ἐπιστραφῶσιν", ἵνα μή τό σῶμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐμφανίζηται ἐν τῷ θέματι τούτῳ διῃρημένον, καθότι "οὐδέ μαρτυρίου αἷμα δύναται ἐξαλείψειν τήν ἁμαρτίαν τοῦ σχίσματος" καί "τοῦ εἰς αἵρεσιν ἐμπεσεῖν τό τήν Ἐκκλησίαν σχίσαι οὐκ ἔλαττόν ἐστι κακόν" (Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος).

4. Μέ τό αὐτό πνεῦμα ἐνδιαφέροντος διά τήν ἑνότητα καί ὅλων ὅσοι πιστεύουν εἰς Χριστόν ἐλάβομεν μέρος εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ἡ συμμετοχή αὕτη ἐστηρίζετο εἰς τήν πεποίθησιν ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι ὀφείλομεν νά συμβάλωμεν κατά δύναμιν εἰς τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἑνότητος, παρέχοντες τήν μαρτυρίαν τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τῶν Ἀποστόλων, τῶν Πατέρων καί τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Εἴχομεν δέ κατά τόν καιρόν τῶν μεγάλων δυσχερειῶν τήν προσδοκίαν ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θά εἶχε τό δικαίωμα νά ὑπολογίζῃ εἰς μίαν ἐκ μέρους ἁπάντων τῶν εἰς Χριστόν πιστευόντων ἀλληλεγγύην, ἡ ὁποία ἄλλωστε διαρκῶς διεκηρύττετο ὡς τό κύριον ἰδανικόν τῆς κινήσεως αὐτῆς.

Μετά πολλῆς θλίψεως καί συνοχῆς καρδίας διαπιστοῦμεν, ὅτι ὡρισμένοι κύκλοι ἐντός τῶν κόλπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας προβαίνουν εἰς ἐνεργείας ἐντελῶς ἀντιθέτους πρός τό πνεῦμα τοῦ διαλόγου τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀληθείας. Εἴχομεν ἀνέκαθεν εἰλικρινῆ μεθ' ὅλων ἐποικοινωνίαν εἰς τάς οἰκουμενικάς συναντήσεις καί εἰς τούς διμερεῖς θεολογικούς διαλόγους καί ἀνεμένομεν, μετά τήν κατάρρευσιν τῶν ἀθεϊστικῶν κομμουνιστικῶν καθεστώτων, ἀπό τά ὁποῖα τόσον δεινῶς εἶχον διωχθῆ καί ταλαιπωρηθῆ πολλαί Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἀδελφικήν συμπαράστασιν ἤ τουλάχιστον κατανόησιν τῆς μετά 50 ἤ καί 70 ἔτη ἀπηνῶν διωγμῶν δυσχεροῦς, ἐν πολλοῖς δέ καί τραγικῆς ἀπό πλευρᾶς οἰκονομικῆς καί ποιμαντικῶν προϋποθέσεων, καταστάσεως τῶν ἐν λόγῳ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἀντί τούτου, αἱ κατά παράδοσιν Ὀρθόδοξοι χῶραι ἐθεωρήθησαν "τόποι ἱεραποστολῆς", καί οὕτω δημιουργοῦνται εἰς αὐτάς ἱεραποστολικά δίκτυα, καί ἀσκεῖται προσηλυτισμός μέ ὅλας τάς ἀπό δεκαετιῶν παγχριστιανικῶς κατακριθείσας καί ἀπορριφθείσας μεθόδους, ἐπί ζημίᾳ τῆς ποθητῆς πορείας πρός τήν χριστιανικήν ἑνότητα. Ὅλως ἰδιαιτέρως ἐπισημαίνομεν καί καταδικάζομεν τήν εἰς βάρος τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν δρᾶσιν τῶν εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης ἀνηκόντων Οὐνιτῶν εἰς Οὐκρανίαν, Ρουμανίαν, Ἀνατολικήν Σλοβακίαν, Μέσην Ἀνατολήν καί ἀλλαχοῦ. Αὕτη ἐδημιούργησε καταστάσεις ὅλως ἀσυμβιβάστους πρός τό πνεῦμα τοῦ διαλόγου ἀγάπης καί ἀληθείας, τόν ὁποῖον ἤρχισαν καί προώθησαν οἱ ἀείμνηστοι ἡγέται τῆς Χριστιανοσύνης Πάπας Ἰωάννης ΚΓ καί Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας Α, καί ἐπέφερε βαρύτατον καί δυσίατον πλῆγμα εἰς αὐτόν. Ἐν τῇ πράξει ὁ διάλογος οὗτος ἔχει ἤδη περιορισθῆ εἰς τήν συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς Οὐνίας, μέχρις ὅτου ἐπιτευχθῆ συμφωνία ἐπί τοῦ ζητήματος αὐτοῦ.

Τό αὐτό ἰσχύει καί δι' ὡρισμένους φονταμενταλιστάς καί Διαμαρτυρομένους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πρόθυμοι "νά κηρύξουν" εἰς Ὀρθοδόξους χώρας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὑπό Κομμουνιστικά Καθεστῶτα. Θεωροῦμεν ἀπαράδεκτον νά ἐκλαμβάνωνται αἱ χῶραι αὗται ὡς "χῶρος ἱεραποστολῆς", ἀφοῦ εἰς αὐτάς τό Εὐαγγέλιον ἐκηρύχθη πρό πολλῶν αἰώνων, οἱ δέ πιστοί τῶν χωρῶν αὐτῶν ἐθυσίασαν πολλάκις καί τήν ζωήν των ἀκόμη διά τήν πίστιν εἰς Χριστόν.

Ἐν ἀναφορᾷ πρός τό θέμα τοῦτο ὑπενθυμίζομεν ὅτι ὑφ'ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων καταδικάζεται ἀπολύτως πᾶσα μορφή προσηλυτισμοῦ, ὅστις δέον νά διακρίνηται σαφῶς ἀπό τοῦ εὐαγγελισμοῦ καί τῆς ἱεραποστολῆς. Ὁ προσηλυτισμός, ἀπευθυνόμενος εἰς λαούς ἤδη χριστιανικούς, καί εἰς πολλάς περιπτώσεις μάλιστα Ὀρθοδόξους, ἄλλοτε δι' ὑλικῶν δελεασμάτων καί ἄλλοτε διά διαφόρων μορφῶν βίας, δηλητηριάζει τάς σχέσεις τῶν χριστιανῶν καί ζημιοῖ τήν πορείαν πρός τήν ἑνότητα αὐτῶν. Ἡ ἱεραποστολή, ἀντιθέτως, ἀσκουμένη εἰς χώρας καί λαούς μή χριστιανικούς, ἀποτελεῖ ἱερόν τῆς Ἐκκλησίας χρέος, ἄξιον πάσης συνδρομῆς. Τοιοῦτον ἔργον Ὀρθοδόξου ἱεραποστολῆς ἐπιτελεῖται σήμερον ἐν Ἀσίᾳ καί Ἀφρικῇ, εἶναι δέ ἄξιον πάσης ὑποστηρίξεως διορθοδόξως καί διαχριστιανικῶς.

5. Ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς καταλλαγῆς κινουμένη ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μετέχει ἐνεργῶς ἀπό πολλῶν ἤδη δεκαετιῶν εἰς τήν προσπάθειαν πρός ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἑνότητος, ἥτις καί ἀποτελεῖ ρητήν καί ἀπαράβατον ἐπιταγήν τοῦ Κυρίου (Ἰω., 17,21). Ἡ συμμετοχή τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς εἰς τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν εἰς τοῦτο κυρίως καί κατ' ἐξοχήν ἀποβλέπει, διό καί δέν ἐγκρίνει αὕτη οἱανδήποτε τυχόν τάσιν πρός ὑποβάθμισιν τοῦ πρωταρχικοῦ τούτου στόχου χάριν ἄλλων διαφερόντων καί σκοπιμοτήτων. Διά τόν αὐτόν λόγον οἱ Ὀρθόδοξοι ἀποδοκιμάζουν ἐντόνως ὡρισμένας προσφάτους ἐξελίξεις εἰς τά πλαίσια τοῦ οἰκουμενισμοῦ, ὅπως ἡ χειροτονία τῶν γυναικῶν εἰς τήν ἱερωσύνην καί ἡ χρῆσις περιληπτικῆς γλώσσης ἐν ἀναφορᾷ πρός τόν Θεόν, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν σοβαρά ἐμπόδια εἰς τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἑνότητος.

Ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι τῆς καταλλαγῆς ἡ σημειωθεῖσα πρόοδος εἴς τινας ἐκ τῶν διαλόγων, ὡς εἶναι ὁ μετά τῶν Ἀνατολικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (Μή-Χαλκηδόνιοι), εὐχόμεθα, ὅπως, αἰρομένων τῶν ὑπαρχόντων εἰσέτι ἐμποδίων, ὁδηγήσῃ εἰς αἴσιον ἀποτέλεσμα.

6. Καί τώρα στρέφοντες τάς σκέψεις ἡμῶν ἰδιαιτέρως πρός τά γενικώτερα προβλήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου, ἐν ὄψει τοῦ τέλους τῆς δευτέρας μ. Χ. χιλιετίας, συμμεριζόμενοι τάς ἐλπίδας, ἀλλά καί τήν ἀγωνίαν τῆς ἀνθρωπότητος, παρατηροῦμεν τά ἑξῆς:

Ἡ ραγδαία πρόοδος τῆς τεχνολογίας καί τῶν ἐπιστημῶν, αἵτινες ἀποτελοῦν τά ὄργανα πρός βελτίωσιν τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων καί κουφισμόν ἐκ τοῦ πόνου, της δυστυχίας καί τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν, δέν συνοδεύεται, ἀτυχῶς, πάντοτε ὑπό ἀναλόγου πνευματικῆς καί ἠθικῆς ὑποδομῆς. Ὡς ἀποτέλεσμα τούτου, ἡ ἐν λόγῳ πρόοδος δέν εἶναι ἄμοιρος σοβαρῶν κινδύνων.

Οὕτως, εἰς τήν κοινωνικήν συμβίωσιν τῶν ἀνθρώπων ἡ συσσώρευσις τῶν προνομίων τῆς προόδου ταύτης καί τῆς ἐξ αὐτῆς προερχομένης δυνάμεως εἰς τμῆμα μόνον τῆς ἀνθρωπότητος ἐπιτείνει τήν δυστυχίαν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων καί δημιουργεῖ ἑστίας ἀναταραχῆς ἤ καί πολέμων. Ἡ συνύπαρξις τῆς προόδου ταύτης μετά τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης καί τῆς εἰρήνης εἶναι ἡ μόνη ἀσφαλής καί βεβαία ὁδός, διά νά μή μεταβληθῆ ἡ πρόοδος αὕτη ἀπό εὐλογίας εἰς κατάραν κατά τήν ἐρχομένην χιλιετίαν.

Πελώρια ὅμως εἶναι καί τά προβλήματα, ἅτινα δημιουργοῦνται ἐκ τῆς προόδου ταύτης καί διά τήν ἐπιβίωσιν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐλευθέρου προσώπου, πλασθέντος "κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν" τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρόοδος τῆς Γενετικῆς, ἐνῷ δύναται νά συμβάλῃ μεγάλως εἰς τήν καταπολέμησιν πολλῶν ἀσθενειῶν, εἶναι δυνατόν νά μεταβάλῃ τό ἀνθρώπινον ὄν ἀπό ἐλεύθερον πρόσωπον εἰς κατευθυνόμενον καί ἐλεγχόμενον ἀντικείμενον ὑπό τῶν δυναμένων πρός τοῦτο.

Παρόμοιοι εἶναι οἱ κίνδυνοι καί διά τήν ἐπιβίωσιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ἀλόγιστος καί εὐδαιμονιστική χρῆσις τῆς ὑλικῆς δημιουργίας ὑπό τοῦ ἀνθρώπου, μέ τήν βοήθειαν τῆς ἐπιστημονικῆς καί τεχνολογικῆς προόδου ἔχει ἤδη ἀρχίσει νά ἐπιφέρῃ ἀνεπανόρθωτον καταστροφήν εἰς τό φυσικόν περιβάλλον. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, μή δυναμένη νά παραμένῃ ἀπαθής ἐνώπιον τοιαύτης καταστροφῆς, καλεῖ δι' ἡμῶν πάντας τούς Ὀρθοδόξους, ὅπως ἀφιερώσουν τήν πρώτην Σεπτεμβρίου ἑκάστου ἔτους, ἡμέραν ἐνάρξεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, εἰς προσευχάς καί δεήσεις ὑπέρ τῆς διασώσεως τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καί εἰς ἐνστερνισμόν τῆς πρός τήν φύσιν στάσεως, τήν ὁποίαν ὑπαγορεύει ἡ Θεία Εὐχαριστία καί ἡ ἀσκητική παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας.

7. Ἐν μέσῳ τοιούτων μεγάλων δυνατοτήτων, ἀλλά καί κινδύνων τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία χαιρετίζει κάθε πρόοδον πρός τήν καταλλαγήν καί τήν ἑνότητα. Ἰδιαιτέρως χαιρετίζει τήν πορείαν τῆς Εὐρώπης πρός τήν ἑνότητα αὐτῆς, καί ὑπενθυμίζει τό γεγονός ὅτι ἐντός αὐτῆς διαβιοῦν μέγας ἀριθμός Ὀρθοδόξων, ἐνῶ ἀναμένεται νά προστεθοῦν καί ἄλλοι Ὀρθόδοξοι εἰς αὐτήν εἰς τό μέλλον. Δέν πρέπει νά λησμονῆται ὅτι αἱ χῶραι τῆς Νοτίου καί Ἀνατολικῆς Εὐρώπης κατοικοῦνται ἐν πλειονότητι ὑπό Ὀρθοδόξων λαῶν, συμβαλόντων ἀποφασιστικῶς εἰς τήν πολιτιστικήν διαμόρφωσιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καί πνεύματος. Τό γεγονός τοῦτο καθιστᾷ τήν Ἐκκλησίαν ἡμῶν σημαντικόν παράγοντα εἰς τήν διαμόρφωσιν τῆς Ἡνωμένης Εὐρώπης καί αὐξάνει τάς εὐθύνας αὐτῆς.

Λυπούμεθα βαθύτατα διά τήν ἀδελφοκτόνον σύγκρουσιν τῶν Σέρβων καί τῶν Κροατῶν εἰς τήν Γιουγκοσλαβίαν καί δι' ὅλα τά θύματα αὐτῆς. Φρονοῦμεν ὅτι ἀπαιτεῖται ἀπό τούς ἡγέτας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καί πάντας ἡμᾶς ἰδιαιτέρα προσοχή, ποιμαντική εὐθύνη καί κατά θεόν σοφία, προκειμένου νά ἀποτραπῆ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος διά πολιτικούς καί ἐθνικούς λόγους.

Αἱ καρδίαι μας ἀντιμετωπίζουν μέ ἰδιαιτέραν εὐαισθησίαν καί ὅλους τούς λαούς, οἱ ὁποῖοι εἰς τάς ἄλλας ἠπείρους ἀγωνίζονται διά τήν ἀξιοπρέπειαν, τήν ἐλευθερίαν καί τήν ἐν δικαιοσύνῃ ἀνάπτυξιν αὐτῶν. Προσευχόμεθα ἰδιαιτέρως διά τήν εἰρήνην καί καταλλαγήν εἰς τήν περιοχήν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὅπου ἐγεννήθη ἡ Χριστιανική Πίστις καί ὅπου συνυπάρχουν λαοί διαφόρων θρησκευμάτων.

8. Ταῦτα ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Κυρίου διακηρύττοντες ἐπί τῇ ἁγίᾳ καί μεγάλῃ ταύτῃ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας, καλοῦμεν ἅπαντας τούς ἀνά τήν οἰκουμένην εὐσεβεῖς Ὀρθοδόξους πιστούς εἰς τήν ἑνότητα περί τούς κανονικούς αὐτῶν ποιμένας, τούς δέ πιστεύοντας εἰς Χριστόν εἰς καταλλαγήν καί ἀλληλεγγύην πρό τῶν ἐπαπειλούντων τόν κόσμον σήμερον κινδύνων.

Ἡ δέ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί Πατρός καί ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετά πάντων ὑμῶν (Β. Κορ. 13, 13). Ἀμήν.

Ἐν Φαναρίῳ, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας, 15ῃ Μαρτίου 1992.

ΟΙ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΟΙ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Περατωθείσης τῆς Θείας ταύτης Λειτουργίας ἐψάλη ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τό εἰθισμένον Τρισάγιον ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν μακαρίων ψυχῶν πάντων τῶν ὑπέρ τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως ἀγωνισαμένων καί ἐν αὐτῇ τελειωθέντων, μεθ' ὃ ἐγένετο ἡ λιτάνευσις τῶν Ἱερῶν εἰκόνων ὑπό πάντων τῶν συλλειτουργῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εὐλογησάντων ἀπό τοῦ ἐξώστου τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου τόν ὀρθόδοξον λαόν.

Τήν μεσημβρίαν παρετέθη ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ SHERATON ἐπίσημον γεῦμα πρός τιμήν τῶν ὑψηλῶν φιλοξενουμένων, εἰς τά ἐπιδόρπια τοῦ ὁποίου ἀντηλλάγησαν προπόσεις μεταξύ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καί τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουκουρεστίου κ.κ. Θεοκτίστου, εὐχαριστήσαντος τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἐκ προσώπου πάντων τῶν συνδαιτυμόνων.

Ἡ πρόποσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἔχει ὡς ἑξῆς:

"Προσφιλέστατοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Περατώσαντες σύν Θεῷ τάς εὐλογημένας ἡμῶν διαβουλεύσεις ἐπί καιριωτάτων θεμάτων τῆς καθ' ἡμᾶς συνόλης Ὀρθοδοξίας καί τῶν συγχρόνων σχέσεων αὐτῆς πρός τά λοιπά Χριστιανικά Δόγματα, τάς ἄλλας θρησκείας καί τόν κόσμον ἅπαντα, τήν δέ ἀναίμακτον θυσίαν πέριξ τοῦ αὐτοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου ὡς ἀδελφοί ὅμαιμοι ἀπό κοινοῦ προσενεγκόντες εἰς ἐπισφράγισιν μυστηριακήν τῆς ἐν τῇ πίστει καί ἀγάπῃ καί ἐλπίδι ἀρραγοῦς ἡμῶν ἑνότητος, ἰδού εὑρισκόμεθα καί αὖθις συνηγμένοι περί κοινήν τράπεζαν - ἀποτελοῦσαν, ὡς γνωστόν, ὀργανικήν προέκτασιν τοῦ θυσιαστηρίου - ἵνα μεταλάβωμεν τροφῆς καί συμβολικῶς ἐπεκτείνωμεν τήν ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ κοινωνίαν ἡμῶν ἐπί πάντων τῶν τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθῶν, ἅτινα ἀντιπροσωπευτικῶς καί ὡς ἐν ἐπιτομῇ, οὕτως εἰπεῖν, πρόκεινται ἡμῖν ὑπό τήν μορφήν τῆς βρώσεως καί τῆς πόσεως.

Τήν τοιαύτην εὐρυτέραν κοινωνίαν συμβολικῶς βιοῦντες καί ἐν εἰρήνῃ ἀδελφικῶς ἀπολαμβάνοντες, κατά τήν εὐφρόσυνον ταύτην στιγμήν τῆς κοινῆς ἡμῶν συνεστιάσεως, φυσικόν εἶναι νά ἀναλογισθῶμεν ἐκ νέου ἐν πόνῳ ψυχῆς πόσα ἑκατομμύρια συνανθρώπων ἡμῶν ὑποσιτίζονται ἤ ἀκόμη καί λιμοκτονοῦν εἰς τά διάφορα σημεῖα τῆς γῆς καί εἰς τάς Ὀρθοδόξους χώρας ἰδιαιτέρως ἐπ' ἐσχάτων-, τοῦτο δέ οὐχί πάντοτε διά τήν ἔλλειψιν ἀγαθῶν, ἀλλά διότι δέν ἐμάθομεν νά νεμώμεθα καί οἰκονομῶμεν ταῦτα ἐν δικαιοσύνῃ καί ἀλληλεγγύῃ ἀδελφικῇ, ὡς νά μή ἦτο ὁ κοινός Πατήρ καί Δημιουργός ἡμῶν Θεός ὁ πάντας ἐκ τῶν πλουσίων Αὐτοῦ δωρεῶν ἐλεῶν καί διατρέφων.

Πῶς ὅμως νά ἐπικρατήσῃ δικαιοσύνη ἐν τῷ κόσμῳ, ὅταν δέν ἔχῃ ἀκόμη πρυτανεύσει εἰς τάς καρδίας ἡμῶν ἡ ἀγάπη; Καί πῶς νά βασιλεύσῃ, ἔστω ἐντός ἡμῶν, ἡ ἀγάπη, ὅταν ἀκόμη καί ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί, οἱ φερόμενοι ὡς ὀπαδοί καί κήρυκες τῆς πλέον ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης, δέν εἴμεθα πάντοτε εἰς θέσιν νά παρέξωμεν εἰς τόν λοιπόν κόσμον πειστικόν παράδειγμα πρός μίμησιν;

Ἐν τούτοις, ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπί τοῦ κεφαλαιώδους τούτου γνωρίσματος τῆς ἀγάπης ἐστήριξε τήν χριστιανικήν ἡμῶν ταυτότητα καί ἰδιότητα, ἐπισημάνας ὅτι "ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοί μαθηταί ἐστε, ἐάν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις" (Ἰωάν. 13, 55).

Ἐκ τῆς Κυριακῆς ταύτης θεσμοθετήσεως φιλοτιμούμενοι καί εἰς τήν ὑπό τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῆς φθορᾶς ἐμπράκτως κηρυχθεῖσαν ἀγάπην σταθερῶς ἀποβλέποντες, συνήλθομεν ἐνταῦθα, οἱ τά πρῶτα φέροντες ἐν τῇ εὐθύνῃ τῆς ἀνά τήν οἰκουμένην Ὀρθοδοξίας, ὅπως συσκεφθῶμεν τίνι τρόπῳ θά ἦτο δυνατόν σήμερον νά διακονήσωμεν λυσιτελέστερον τήν πανανθρωπίνην εἰρήνην καί παγκόσμιον καταλλαγήν.

Ὅθεν, ἐξ ὀνόματος καί τῆς περί ἡμᾶς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου ἀλλά καί τῆς λοιπῆς Ἱεραρχίας τοῦ πανσέπτου τούτου Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῆς τε ἐνταῦθα καί τῆς ἀνά τάς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐπαρχίας καί τά λοιπά Ἱδρύματα διατελούσης, χαιρετίζομεν πάντας Ὑμᾶς ἅπαξ ἔτι μετά πάσης ἀδελφικῆς ἀγάπης καί τιμῆς.

Καί πρῶτον μέν εὐχαριστοῦμεν ἐκ βαθέων τῷ Κυρίῳ καί Δομήτορι τῆς Ἐκκλησίας ἐπί πᾶσι τοῖς ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος Αὐτοῦ ἐπιτευχθεῖσιν ἐνταῦθα, διά τῆς ἐν γένει συνεργασίας ἡμῶν καί ἀμοιβαίας οἰκοδομῆς. Εἶτα δέ ἐκφράζομεν καί πρός ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, τῶν ἀπό περάτων συνελθόντων Ἀδελφῶν, τήν ὀφειλομένην ἀναγνώρισιν καί εὐχαριστίαν ἐπί τῇ συμβολῇ αὐτοῦ εἰς τήν ἐπιτυχίαν τῆς Συνάξεως ἡμῶν ταύτης.

Πεποίθαμεν, Ἀδελφοί τιμιώτατοι, ὅτι τά χάριτι Θεοῦ στηριξάντα καί πλουτίσαντα ἡμᾶς ἀμοιβαίως ἐνταῦθα ἱερά βιώματα θά ἔχουν ἀνάλογον ἀγαθήν ἐπίδρασιν ὄχι μόνον καί ἐπί τά ἑκασταχοῦ ἕως περάτων τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί ἐπί πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως.

Εἴθε ὁ Θεός τῆς εἰρήνης καί τῶν οἰκτιρμῶν νά ἀξιώσῃ πάντας ἡμᾶς τοῦ ἐλέους Του, κατά τό μέτρον τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν καί καθ' ὃ μέτρον γινόμεθα φιλεύσπλαγχνοι πρός ἀλλήλους καί πρός πάντας ἀνθρώπους ὑπέρ ὧν Χριστός ἀπέθανεν. Ἀμήν".

Τό ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρετέθη ἐν τῷ ξενοδοχείῳ CIRAGAN ἀποχαιρετιστήριον δεῖπνον, εἰς τό τέλος τοῦ ὁποίου ἐχαιρέτισεν ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης τούς συναδέλφους καί συλλειτουργούς Αὐτοῦ διά τῆς ἀκολούθου προσλαλιᾶς:

"Μακαριώτατοι καί Ἱερώτατοι, φίλτατοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Καταχλείοντες, χάριτι θείᾳ, ἐπισήμως ἀπόψε, διά τοῦ ἀδελφικοῦ τούτου ἀποχαιρετιστηρίου δείπνου, τήν ὀλιγοήμερον μέν, πλήν μεστήν ἱερῶν συγκινήσεων καί πολλῆς πνευματικῆς οἰκοδομῆς, εὐλογημένην ἀναστροφήν ἡμῶν ἐν τῇ Βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων, αἶνον καί δοξολογίαν ἀναπέμπομεν ἐν ἑνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ πρός τόν ἐν Τριάδι ὑμνούμενον Θεόν, Ὅστις ὄχι μόνον συνήγαγεν ἡμᾶς ἐπί τήν τοιαύτην Σύναξιν καί συνεργασίαν, ἀλλά καί ἐπεστάτησεν ἀοράτως ἐν μέσῳ ἡμῶν, φωτίζων καί στηρίζων καί χειραγωγῶν ἡμᾶς εἰς τήν τῶν εὐαγγελικῶν Του κηρυγμάτων ἐκ νέου κατανόησιν κατά τήν ἐξόχως κρίσιμον ταύτην ἱστορικήν στιγμήν, καθ' ἥν ὁλόκληρος ὁ σύγχρονος κόσμος εὑρίσκεται εἰς συνεχεῖς, ραγδαίας, καί μόλις πρό ὀλίγου ἀκόμη ἀπροβλέπτους ἀνακατατάξεις, αἱ ὁποῖαι δέν δημιουργοῦν μόνον πιεστικάς ὑποχρεώσεις εἰς Κυβερνήσεις καί Διεθνεῖς Ὀργανισμούς, ἀλλά συγχρόνως καί πολλήν σύγχισιν εἰς τούς λαούς καί μεγάλην ἐνίοτε ἀμηχανίαν εἰς πάντας τούς ἀνεπτυγμένον διαθέτοντας τό αἰσθητήριον τῆς φιλανθρωπίας καί τῆς εὐθύνης καί τοῦ χρέους.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, Ἀδελφοί τιμιώτατοι, ὅτι ἡ εὐλογημένη ἡμῶν ἐνταῦθα Σύναξις καί συνεργασία-παρά τάς συμπαρομαρτούσας εἰς πᾶν κατ' ἄνθρωπον ἐγχείρημα δυσχερείας καί ἐγγενεῖς ἐλλείψεις - ἐστέφθη ὑπό ἐπιτυχίας ἀξιολόγου, ὥστε νά ἔχωμεν πάντα λόγον νά εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ, συγχαίροντες ἅμα ἀλλήλοις, ἐπί τῇ αἰσίᾳ ταύτῃ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἔργου διεξαγωγῇ καί περατώσει, νά ἐλπίσωμεν δέ ὅτι ἡ ἐκ τῆς συναντήσεως καί συνεργασίας ἡμῶν ταύτης ἀμοιβαία οἰκοδομή συντόμως ἤθελεν ἐκφρασθῇ εἰς καρπούς πλέον συγκεκριμένους καί θεοφιλεῖς, ἐπ' ἀγαθῷ καί προστασίᾳ καί διαφυλάξει τῆς κοινῆς ἀμωμήτου Πίστεως ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων καί εἰς διακονίαν τῶν ἱερῶν πανανθρωπίνων συγχρόνων αἰτημάτων.

Εὑρισκόμενοι πρό τοῦ ἀπ' ἀλλήλων ἀποχαιρετισμοῦ, καί μάλιστα ἐν καιρῷ ἑσπέρας, ἀναγόμεθα νοερῶς εἰς παρομοίαν ἀτμόσφαιραν, Ἀδελφοί προσφιλέστατοι καί ἁγιώτατοι, ἀποχαιρετισμοῦ ἐν Μιλήτῳ, ὡς περιγράφουσι ταύτην αἱ Ἱεραί Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Καί ἐνθυμούμεθα ὅτι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος χωριζόμενος τότε ἀπό τῶν τῆς Ἐφέσου Πρεσβυτέρων καί τῶν λοιπῶν πιστῶν τῆς περιοχῆς, ἐθεώρησε σκόπιμον νά ὑπομνήσῃ ἅπαξ ἔτι τούς ἐπερχομένους κινδύνους, καί ἐκ τῶν ἔνδον τοῦ περιβόλου τῆς Πίστεως καί τῆς Ἐκκλησίας, διά τῆς ἐμφανίσεως ψευδοπροφητῶν καί γοήτων ἐπαπειλούντων νά πλανήσουν εἰ δυνατόν καί τούς ἐκλεκτούς.

Τῆς πικρᾶς ταύτης ὑπομνήσεως τοῦ πολυπλάγκτου τῶν Ἐθνῶν Ἀποστόλου οὐδέποτε ἀπολεσάσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τό κῦρος καί τό ἐπίκαιρον αὐτῆς, ἃς ἐνωτισθῶμεν, Ἀδελφοί, ἅπαξ ἔτι τῶν νουθετηρίων ἐκείνων καί προφητικῶν λόγων τοῦ Παύλου, τῶν πρός τούς Ποιμένας καί Διδασκάλους πρωτίστως ἀπευθυνομένων, ἐπί σωτηρίᾳ ἑαυτῶν καί τοῦ ἑνί ἑκάστῳ πεπιστευμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Πορευσώμεθα, λοιπόν, καί αὖθις ἐν εἰρήνῃ εἰς τά ἴδια ἐπί τά ἔργα ἡμῶν τά θεοφιλῆ, μετά φρονήματος ἀναπτερωμένης αἰσιοδοξίας ἐκ τοῦ ἐνταῦθα ἀπ' ἀλλήλων καί μετ' ἀλλήλων ἐπιγενομένου ἑνί ἑκάστῳ ἡμῶν ἐμπλουτισμοῦ, ὁ δέ Θεός τῆς ἀγάπης, ὁ τόν πιστόν δοῦλον τόν τά τάλαντα φιλοτίμως ἐργασάμενον γενναιοδώρως ἀμείψας, ἀσφαλῶς θά αὐξήσῃ καί τό ἐκ τοῦ τιμίου ἡμῶν πάντων ἱδρῶτος ἀγαθόν εἰς πολλαπλάσιον.

Ἐγείρομεν τό κύπελλον ὑπέρ ὑγείας καί μακροημερεύσεως πάντων ὑμῶν, πολυτιμοι ἀδελφοί, καί ὑπέρ τῆς εὐσταθείας τῶν καθ' ὑμᾶς Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καί εὐχόμεθα ὑμῖν κατευόδιον ἐν ἀγάπῃ βαθείᾳ καί τιμῇ ὅλως ἀδελφικῇ".

Εἰς τούς λόγους τούτους τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ἀντεφώνησεν, εὐχαριστήσας ἐκ προσώπου πάντων, διά τε τήν πρόσκλησιν καί τήν σύγκλησιν τῆς ἱστορικῆς ταύτης Συνάξεως καί διά τήν παρασχεθεῖσαν ἐν τῇ Ἱερᾷ Καθέδρᾳ Αὐτῆς δοχήν καί φιλοξενίαν, ὁ Μακ. Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος. Μεθ' ὃ ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐπέδωκεν εἰς τούς ἀδελφούς Αὐτοῦ Προκαθημένους ἱερά ἐνθύμια.

Οὕτω, χάριτι καί οἰκτιρμοῖς τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου Φιλανθρώπου Θεοῦ, ἐπερατώθη ἡ ὄντως ἱστορική ἀποδειχθεῖσα πρωτοβουλία αὕτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου αὐτοῦ, δηλαδή ἡ Ἱερά Σύναξις καί Συλλειτουργία τῶν Ἀρχηγῶν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἥτις ἐνισχύει καί ἐνδυναμοῖ τούς Ὀρθοδόξους, κλῆρον καί λαόν, ἀνά τήν Οἰκουμένην, ἐν τῇ πίστει, τῇ πρός ἀλλήλους κοινωνίᾳ καί τῇ κοινῇ ὑπ' αὐτῶν μαρτυρίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί καλεῖ τόν Χριστιανισμόν ἐν γένει εἰς συνέχισιν τῆς προσπαθείας, ἵνα πραγματοποιηθῇ καί ἐπί τῆς γῆς τό θέλημα τοῦ Κυρίου, ὡς καί τόν κόσμον ἅπαντα εἰς καταλλαγήν, δικαιοσύνην, ἀγάπην καί εἰρήνην, ὥστε διά πάντων, ὁρωμένων καί ἀοράτων, νά δοξάζηται τό πανάγιον ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν.

Η ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΕΛΚΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΙΜΙΟΝ ΠΑΘΟΣ

Διακόνου Ἀποστόλου Δ. Δανιηλίδου, ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
*(Θεοτόκιον τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου ἦχος β')**

Εἰσέρχεται ὁ Κύριος εἰς τήν Ἁγίαν Πόλιν τῆς Ἱερουσαλήμ, Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, καί ἀπαντᾶται μέ τό "Ὡσαννά". Ἡ προϋπάντησις αὐτή προσιδιάζουσα εἰς βασιλεῖς καί ἄρχοντας τοῦ Ἰσραήλ προέρχεται ἀπό τά χείλη ἑνός ὄχλου τῆς σκιᾶς τοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου ὁ συναισθηματικός κόσμος κάθε ἄλλον παρά σταθερότητα ἐμφανίζει, διά τοῦτο καί δέν θά ἀργήσῃ νά ἀκουσθῇ ἀπό τά ἴδια χείλη διά τό ἴδιον πρόσωπον τό "σταύρωσον - σταύρωσον".

Ἡ συμπεριφορά αὕτη τοῦ ἀσταθοῦς ὄχλου εἶνα ἀπότοκος τῆς σκιᾶς τοῦ Νόμου, ἡ ὁποία ἀποπροσανατολίζει καί δέν ἀφίνει τόν ἄνθρωπον νά εὕρῃ καί νά γευθῇ τήν ἀληθινήν ἀγάπην, τήν ὁποίαν φέρει εἰς τάς καρδίας τῶν πιστῶν τό φῶς τοῦ Χριστοῦ τό φωτίζον καί στηρίζον καί ἁγιάζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τόν κόσμον (Ἰωάν. 1,9).

Αἱ δύο αὗται καταστάσεις ἀποτελοῦν δύο κόσμους διαφορετικούς τούς ὁποίους ἐμφανίζουν ἐνώπιόν μας συνταρακτικά γεγονότα, τά ὁποῖα θά ζήσωμεν ἐντός τῶν προσεχῶν ἡμερῶν τῆς Μ. Ἑβδομάδος. Καί εἶναι αὐτοί· ὁ κόσμος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τοῦ νόμου, τοῦ φόβου καί τῆς δουλείας, καί ὁ κόσμος τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὁ ὁποῖος ἔρχεται διά νά προσκομίσῃ τό μαρτύριον καί τήν μαρτυρίαν τῆς πίστεως.

Ὁ Σωτήρ Χριστός ἐνηνθρώπησε καί ὑπέστη τόν διά σταυροῦ θάνατον διά νά καταλλάξῃ τόν παραπεσόντα διά τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπον μέ τό Θεῖον, νά ἀποκαταστήσῃ τάς διακοπείσας μεταξύ πλάσματος καί Δημιουργοῦ ἀγαθάς σχέσεις καί νά φέρῃ μέ μίαν λέξιν τήν καταλλαγήν μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπου.

Ὁ χριστιανισμός εἶναι τρόπος ζωῆς καί βιοῦται καθημερινῶς. Εἶναι σταθερότης σκέψεως μετά συνεχείας καί συνεπείας, δέν ἐπιτρέπει μεταπτώσεις. Εἶναι πίστις ἀμετάθετος εἰς ὅτι ἀποτελεῖ τήν ἀλήθειαν, τήν δικαιοσύνην καί τήν ἀγάπην.

Εἰς ταῦτα ἀντιπαρατίθεται ὁ νόμος ὁ σκληρός, ἡ ἐνεργός ὑποταγή καί ἡ δουλεία. Καρποί των εἶναι ἡ ἔλλειψις δικαιοσύνης καί ἀγάπης καί ἰδιαιτέρως ἡ ἀγνωμοσύνη πρός τόν μέγαν εὐεργέτην καί διδάσκαλον τόν ἑλκόμενον πρός τό πάθος, τόν Χριστόν. Τούς δύο αὐτούς ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους πόλους, τόν Ἰουδαϊσμόν καί τόν Χριστιανισμόν μέ τόν τρόπον τόν ὁποῖον ἀντιμετωπίζουν τόν ἄνθρωπον ἐν τοῖς ἐπί μέρους καί ἐν τῷ συνόλῳ του, ὡς πλάσμα τοῦ Θεοῦ, ἔχοντα σκοπόν του τήν τελείωσιν καί τήν κατάκτησιν τῆς αἰωνιότητος τῆς ζωῆς, θά ἐξετάσῃ σήμερον ὁ ἱερός ἄμβων.

Ἡ Ἁγία καί Μ. Ἑβδομάς τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου, εἰς τήν ὁποίαν ἀπό αὔριον εἰσερχόμεθα ἀποτελεῖ ἕνα θαυμαστόν τρόπον βιώσεως τῆς Παλαιᾶς καί τῆς Καινῆς Διαθήκης, μέ κύριον πρόσωπον τόν Σωτῆρα Χριστόν, ὡς προσκυνητήν τοῦ Πάσχα τοῦ παλαιοῦ, τοῦ Πασχα τῶν Ἑβραίων, τοῦ Πάσχα τῶν ἀζύμων. Αὐτός εἶναι ὁ Μεσσίας τόν Ὁποῖον ἀναμένει ὡς κοσμικόν Ἀρχηγόν καί βασιλέα καί υἱόν τοῦ Δαυΐδ ὁ ἡνωμένος λαός τοῦ Ἰσραήλ καί τοῦ Ἰούδα διά νά ἀνασυστήσῃ τήν ἐπίγειον βασιλείαν τοῦ ἔθνους του. Ὁ λαός ἔχει τήν ἰδικήν του φιλοσοφίαν, ζεῖ περισσότερον τήν καθημερινότητα τοῦ βίου, προσπαθεῖ νά ὠφεληθῇ ἀπό τάς ἀγαθάς πλευράς τῆς ζωῆς, χωρίς νά ἐμβαθύνῃ εἰς τά μυστήρια τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου καί δίδει περισσοτέραν βαρύτατα εἰς τά ἀρεστά καί τά ἐφήμερα παρά εἰς τά κοπιώδη καί δυσάρεστα, ἀλλά καί μένοντα. Διότι, ἐπιθυμία του εἶναι νά ἀντιμετωπίζῃ ὅσῳ τό δυνατόν τήν καθημερινήν πραγματικότητα μέ ὀλιγωτέρους κόπους καί θυσίας. Εἶναι ὁ σαρκικός ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ζεῖ μέ τό ὄνειρον καί σκοπός του εἶναι ἡ εὐημερία εἰς τήν ὁποίαν τά ἰδανικά δέν ἔχουν τόπον καί τήν ὁποίαν ἐπιδιώκει ἐντός μιᾶς κοινωνίας καταναλωτικῆς καί ἐκκοσμικευμένης.

Μία ἡγέτις τάξις τῶν Ἑβραίων τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ δέν ἐπίστευε εἰς τήν Ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν καί ἡ τάξις αὕτη ἦτο ἡ τῶν Σαδδουκαίων συγκρουομένη ὡς ἐκ τούτου πρός τούς Φαρισαίους, καθ' ἅ μᾶς ἀναφέρει ἡ Καινή Διαθήκη (Λουκ. 20, 27, Πραξ. 23, 8).

Ἐν γένει, ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως ὑστερεῖ ἔναντι τοῦ νόμου τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία εἶναι φῶς καί καρτερία εἰς τά παρόντα καί ἐλπίς εἰς τά μέλλοντα. Τά διάφορα εὐαγγελικά ἀναγνώσματα τῆς Ἁγίας καί Μ. Ἑβδομάδος τά μή ἔχοντα ἄμεσον σχέσιν πρός τό Πάθος καί τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ παρέχουν ἕνα κανόνα ζωῆς, ζωῆς ποιότητος καί διαγράφουν ἕν μέλλον διά τόν πιστεύοντα ἄνθρωπον, πάντοτε αἰσιόδοξον καί φωτεινόν.

Ὁ Χριστιανισμός διαφέρει κατά τοῦτο ὡς υἱός χάριτος ἀπό τόν στεγνόν τηρητήν τοῦ νόμου, διότι ζεῖ παρελθόν, παρόν καί μέλλον. Ἔχει τάξει σκοπούς εἰς τήν ζωήν του καί πιστεύει εἰς ἀξίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀναλλοίωτοι εἰς τήν ροήν τοῦ χρόνου. Ὅποιος θέτει ὑπέρ τάς ἀξίας ἰδίους σκοπούς καί ἐπιδιώξεις τό πράττει εἰς βάρος τῆς ὀρθῆς πιστεώς του. Ὅλον τό πάθος τοῦ Κυρίου εἶναι κάτι τό ἰδιαίτερον, ἕν ἀνοικτόν βιβλίον ἀπό τό ὁποῖον οἱ πιστοί διδάσκονται πίστιν σταθεράν, ἀγάπην ἄνευ ὅρων, θυσίαν μέχρι θανάτου καί ὑπεράνω ὅλων τήν συγγνώμην ἐντός νέων προοπτικῶν τάς ὁποίας παρέχει ὁ χριστιανισμός.

Ἡ περισυλλογή καί ἡ ἄσκησις, εἴτε ὁμαδική εἶναι, εἴτε συλλογική μέ ἕν περιεχόμενον αὐταπαρνήσεως διά τήν κατάκτησιν τῆς τελειότητος καί τῆς πνευματικῆς ὁλοκληρώσεως, εἶναι κάτι τό ὁποῖον προσιδιάζει μόνον εἰς τόν Χριστιανισμόν μέ ἀπώτερον σκοπόν τήν δικαίωσιν καί τήν θέωσιν.

Ὁ σταυρικός θάνατος τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ τό δεῖπνον τῆς μυστικῆς θυσίας, εἶναι μία πνευματική ἐμπειρία καί χάρις τήν ὁποίαν δοκιμάζουν μόνον ὅσοι ἐβαπτίσθηκαν εἰς τό Ὄνομα Του καί ἔχουν τό προνόμιον νά μετέχουν τοῦ μυστικοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας Του.

Κατά ταῦτα καλούμεθα κατακολουθοῦντες τῷ ἀσματικῷ Παρῆλθεν ἡ σκιά τοῦ νόμου τῆς χάριτος ἐλθούσης (Θεοτοκίου τοῦ Β' ἦχου τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου) μέσα ἀπό πολλάς ἀτραπούς καί δυσκολίας καί ἀγῶνας νά φανῶμεν ἄξιοι τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου, νά φανῶμεν ἄξιοι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθημεν. (Ἐφεσ. 4,1).

Ἀδελφοί μου,

Εἰς τό Ζ' κεφάλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως ἐμφανίζονται οἱ πιστοί ἀπέναντι τοῦ Θρόνου τοῦ ἀπ' αἰῶνος ἐσφαγμένου Ἀρνίου, τοῦ Χριστοῦ, λευχειμονοῦντες καί κρατοῦντες εἰς τά χεῖρας των φοίνικας. Ὅσοι Τόν ὑποδέχονται ἐκεῖ δέν εἶναι οἱ σημερινοί φοινικοκρατοῦντες καί κραυγάζοντες τό "ὡσαννά" Ἰουδαῖοι, ἀλλά εἶναι κάποιοι ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ὅπως ἐξηγεῖ ὁ πρεσβύτερος εἰς τόν εὐαγγελιστήν Ἰωάννην, ἐρωτόμενος ποῖοι εἶναι, λέγει ὅτι, "οὗτοι εἰσίν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μείζονος" δηλ. ἀπό τάς ταλαιπωρίας καί τά μαρτύρια τῆς παρούσης ζωῆς ""Ἔπλυναν τάς στολάς καί ἐλεύκαναν αὐτάς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἀρνίου. Διά τοῦτο εἰσίν ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ καί λατρεύουσιν Αὐτῷ ἡμέρας καί νυκτός" (Ἀπόκ. 7,13-17). Πόσον μᾶς ἐνθυμίζουν τά λόγια αὐτά τούς βασανισμένους, πλήν ἐν πεποιθήσει χριστιανούς τῶν ἡμερῶν μας, οἱ ὁποῖοι μέσα εἰς τάς στερήσεις τοῦ βίου καί τάς κακουχίας, μέσα εἰς μίαν κοινωνίαν σκληράν καί ἄδικον μή ἔχουσάν τι τό κοινόν μέ τά ὑψηλά ἰδανικά τοῦ χριστιανισμοῦ; Μέσα εἰς αὐτήν τήν ἀτμόσφαιραν ζοῦν καί κινοῦνται ὅσοι πορεύονται χωρίς σκοπούς ἱερούς εἰς τήν ζωήν, οἱ μακράν τοῦ φωτός, πλανῶντες καί πλανώμενοι μέσα εἰς τό σκότος τῆς πλάνης.

Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί ἐνδεδυμένοι μέ λευκούς χειτῶνας τῆς ψυχῆς ἄς χωρήσωμεν μέ θάρρος ὡς ξένοι καί πάροικοι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καί ὄχι ὡς μέλη μιᾶς Κοινωνίας τῆς ἀπάτης, καί τοῦ ψεύδους, ἀλλά μέ τήν σκέψιν ἐστραμμένην πρός τόν Χριστόν ἐρχόμενον ἐπί τό ἑκούσιον πάθος. Μέ ἀφοσίωσιν πρός Αὐτόν, ἄς χωρήσωμεν, λοιπόν, πρός τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν, ὄντες βέβαιοι ὅτι οὗτος καί τώρα καί πάντοτε θά μεταμορφώνῃ μέ τήν ἀγάπην Του καί τό πλῆθος τοῦ ἐλέους Του τά δάκρυα τῶν θλίψεών μας, εἰς δροσιστικά ὕδατα ζωῆς.

Ἀμήν.

** Λόγος ἐκφωνηθείς ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων, 19η Ἀπριλίου 1992, κατά τήν Πατριαρχικήν καί Συνοδικήν συγχοροστασίαν.*

Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

Πρός τούς Εὐλαβεστάτους Ἱερεῖς καί Διακόνους
τούς Ἀξιοτίμους Προέδρους καί τά Μέλη τῶν
Ἐπιτροπειῶν τῶν Ἐκκλησιῶν καί Βοηθητικῶν
Ἀδελφοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων
καί Μεγάλης Βρετανίας.

Ἀγαπητοί μας Συνεργάτες,

Σάν συνέχεια ἐκείνων πού ἀνεφέρθησαν κατά τήν διάρκεια τῆς Ἱερατικῆς μας Συνάξεως τήν Τρίτη, 3/3/1992, σχετικά μέ τήν ἔμπρακτη συμμετοχή μας εἰς τή δαπάνη γιά τήν κατασκευή καί τέλεση τοῦ Ἁγίου Μύρου, ἀπευθύνω τοῦτο τό γράμμα γιά νά ζητήσω τή συνεργασία σας γιά τήν ἐπιτυχία τῆς συλλογῆς τῶν προσφορῶν τοῦ Λαοῦ μας γιά τόν ἀνωτέρω ἱερό σκοπό.

Ὅπως καί προφορικά σᾶς ἀνέφερα, ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος μέ ἐπιστολή του ἀνακοίνωσε ὅτι πρόκειται φέτος στό Πατριαρχεῖο νά κατασκευασθεῖ καί νά καθαγιασθεῖ νέα ποσότης Ἁγίου Μύρου. Γιαυτό κάμνει ἔκκληση στούς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι βρίσκονται ὑπό τήν πνευματική δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, νά συνεισφέρουν ἀνάλογα γιά τήν κάλυψη τῶν δαπανῶν γιά τήν κατασκευή τοῦ Ἁγίου Μύρου.

Ἀπευθύνω λοιπόν τοῦτο τό γράμμα γιά νά σᾶς συμβουλεύσω πατρικά ὅπως καί σεῖς κατά δύναμη συμβάλετε γιά τήν ἐπιτυχία τῆς συγκέντρωσης τῶν ἀναγκαίων χρημάτων γιά τά ὑλικά τοῦ Ἁγίου Μύρου. Ἐν πρώτοις νά κοινοποιήσετε τό γεγονός στούς πιστούς τῆς Ἐνορίας σας καί νά ἀνταποκριθεῖτε ὅλοι μέ ἐνθουσιασμό καί γενναιοδωρία στήν ἐκπλήρωση τούτου τοῦ καθήκοντός σας πρός τή Μητέρα Ἐκκλησία. Τά ποσά πού θά συλλέξετε νά τά ἀποστείλετε εἰς τήν Ἀρχιεπισκοπή, ἡ ὁποία καί θά τά προωθήσει εἰς τό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο.

Ἐσώκλειστα θά βρεῖτε ἀντίγραφο τοῦ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος πού ἀναφέρεται στήν κατασκευή καί τόν καθαγιασμό τοῦ Ἁγίου Μύρου. Παρακαλῶ νά τό ἀναγνώσετε ἀπό Ἄμβωνος γιά νά ἐνημερωθοῦν οἱ Πιστοί ὥστε νά ἐνθαρρυνθοῦν καί νά συνδράμουν γενναιόδωρα. Θά ἀναμένω τήν ὁλόθυμή σας ἀνταπόκριση καί, εὐχόμενος ὑγεία καί ΚΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ, διατελῶ μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

Λονδῖνο 10/3/1992

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

****

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΗ

Πρός τούς Ἐντιμοτάτους Ὀφφικιάλους τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καί εἰς ἡμᾶς προσφιλεῖς Ὁμογενεῖς καί Συνεργάτες, ἐκλεκτά Μέλη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας.

Ἀγαπητοί μας Ὁμογενεῖς καί Συνεργάτες,

Ἀπευθύνω τοῦτο τό γράμμα γιά νά σᾶς κάμω κοινωνούς τῆς μεγάλης χαρᾶς ὅλων μας γιά τήν ἀπόφαση τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, νά παρασκευάσει καί καθαγιάσει νέα ποσότητα Ἁγίου Μύρου.

Σύμφωνα μέ ἀνακοίνωση τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καί τῆς περί Αὐτόν Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ καθιερωμένη τελετή καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου θά γίνει κι' ἐφέτος τήν Μεγάλη Πέμπτη στόν πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στήν Πόλη. Τῆς τελετῆς θά προεξάρχει ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος συμπαραστατούμενος ἀπό τούς Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου.

Ἡ τελετή τοῦ Ἁγίου Μύρου εἶναι ὑποβλητική καί μυσταγωγική, γίνεται δέ αὐτή μέ ἀληθινή Βυζαντινή μεγαλοπρέπεια καί τάξη. Τό Ἅγιο Μῦρο ἀκολούθως διανέμεται στίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες. Ἔτσι διαδηλώνεται ὁ ὁρατός καί ἁπτός σύνδεσμος καί ἡ ἑνότητα τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐκφράζεται δέ συγχρόνως καί ἡ ἀνανεωτική δύναμη τῆς Ἁγίας πίστεώς μας στό Δεσπότη Χριστό.

Τό Ἅγιο Μῦρο συμβολίζει τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τά ὁποῖα χορηγοῦνται στούς πιστούς σύμφωνα μέ τή σοφία καί τήν προνοητική κρίση τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Γιαυτό καί στήν κατασκευή του χρησιμοποιοῦνται πολλά ὑλικά καί ἀρωματώδη στοιχεῖα. Μέ τό Ἅγιο Μῦρο χρίουμε τά παιδιά εὐθύς μέ τή βάπτισή τους κι' ἔτσι πλουτισμένα μέ τή θεία χάρη ἀναδεικνύονται ὁλοκληρωμένοι καί φωτισμένοι Χριστιανοί.

Ἡ ὀργάνωση τῆς τελετῆς καί ἡ κατασκευή τοῦ Ἁγίου Μύρου εἶναι κοπιαστική καί πολυδάπανη. Γιαυτό ἀπευθύνω τοῦτο τό γράμμα γιά νά παρακαλέσω νά προσφέρετε τό δῶρο σας, τήν προσφορά σας, γιά τήν κάλυψη τῶν ἐξόδων τῆς ἀγορᾶς τῶν ὑλικῶν καί ὅλων τῶν ἄλλων ἀναγκαίων πραγμάτων γιά τήν ὑλοποίηση τούτης τῆς πανάρχαιας ἱερῆς τελετῆς τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας μας.

Ἔχω τήν εἰλικρινῆ πεποίθηση ὅτι ὁ καθένας σας - (ὅπως καί οἱ ἄλλοι ἀδελφοί) - θά συνδράμετε γενναιόδωρα γιά τοῦτο τόν ἱερό σκοπό. Ἔτσι ἐνισχύουμε καί ἐνθαρρύνουμε τό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο, τό ὁποῖο ἀγωνίζεται, κάτω ἀπό ἀντίξοες συνθῆκες, νά φέρει σέ αἴσιο πέρας τή σπουδαία καί παγκόσμιας σημασίας ὑψηλή καί ἱερή ἀποστολή του.

Σᾶς εὐχαριστῶ θερμά ἐκ τῶν προτέρων καί, εὐχόμενος ὑγεία καί Καλή Σαρακοστή, διατελῶ μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

2 Μαρτίου 1992

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

****

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1006/1991

Ἱερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Θυατείρων καί Μεγάλης Βρεταννίας, ὑπέρτιμε καί ἔξαρχε Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καί εἰρήνη παρά Θεοῦ.

Ὡς ἤδη ἐξηγγείλαμεν κατά τήν ἐνθρονιστήριον ἡμῶν ὁμιλίαν ἐπί τῇ ἀναλήψει τῶν Πατριαρχικῶν ἡμῶν εὐθυνῶν καί καθηκόντων, κατακολουθοῦντες καθηγιασμένην διά μακρᾶς σειρᾶς αἰώνων ἱεράν παράδοσιν, ἀπεφασίσαμεν ὅπως κατά τήν προσεχῆ Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα παρασκευασθῇ καί καθαγιασθῇ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, νέα ποσότης Ἁγίου Μύρου, ἅτε τῆς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικῷ Μυροφυλακίῳ ἀποτεθησαυρισμένης μελλούσης ἵνα ὅσονούπω ἐξαντληθῇ.

Τήν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Μητρός Ἐκκλησίας ἀναγγέλοντες καί τῇ ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ ἡμῖν Ἱερότητι, φέρομεν συγχρόνως εἰς γνῶσιν αὐτῆς, ὅτι, κατά τά παρ' ἡμῖν ἀπό μακροῦ κρατοῦντα καί ἐφαρμοζόμενα, ἡ διά τήν παρασκευήν ἑκάστοτε τοῦ Ἁγίου Μύρου ἀπαιτουμένη σεβαστή δαπάνη ἐξασφαλίζεται διά συνεισφορῶν καί προσφορῶν τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τέκνων, μετά προθυμίας μετεχόντων κατά τήν ἰδίαν ἕκαστον δύναμιν.

Ὅθεν, διά τῶν μετά χεῖρας Πατριαρχικῶν ἡμῶν Γραμμάτων προτρεπόμεθα ἀδελφικῶς καί τήν ὑμετέραν Ἱερότητα ὅπως δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς γνωρίσῃ τήν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας περί τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου καί ποιήσηται ἅμα σύστασιν τοῖς εὐσεβέσι πιστοῖς τῆς κατ'αὐτήν θεοσώστου ἐπαρχίας, ὅπως προσέλθωσιν ὑλικῶς ἀρωγοί εἰς τό ἔξοχως ἱερόν τοῦτο ἔργον, διαδηλοῦντες καί τοιουτοτρόπως τήν στενήν πρός τήν Μητέρα Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν συνάφειαν αὐτῶν καί προσήλωσιν.

Πεποιθότες ὅτι καί ἡ ὑμετέρα προσφιλής Ἱερότης θά ἐνεργήσῃ κατά τήν ἀδελφικήν ἡμῶν προτροπήν καί παράκλησιν ταύτην, εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ τά Θεῖα Αὐτοῦ χαρίσματα διά τῆς σφραγῖδος τῆς δωρεᾶς τοῦ Παναγίου Πνεύματος παρέχων, ἐπιδαψιλεύῃ πᾶσι τοῖς εὐλαβῶς συναντιληψομένοις πλουσίαν τήν ἀνταπόδοσιν καί εὐλογίαν Αὐτοῦ.

Παρ' Αὐτοῦ εἴησαν καί τά ἔτη τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινά καί σωτήρια.

αλβ' Φεβρουαρίου Α'

Ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός Βαρθολομαῖος,
Οἰκουμενικός Πατριάρχης

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΜΥΡΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΜΑΤΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

του κ. Διαμαντή Π. Πατέρα

Στην αρχή κάθε Πατριαρχείας, όπως μετά το Δημήτριο Α' που ανέλαβε ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος, γίνεται στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως Ιερή Ακολουθία για την ετοιμασία νέας ποσότητος Αγίου Μύρου.

Αυτή έγινε τώρα, σαν και πάντα, την πρώτη Μεγάλη Πέμπτη μετά τήν ανάληψη των Πατριαρχικών καθηκόντων από το νέο Πατριάρχη.

Το Άγιο Μύρο, προνομιακά, διανέμεται από την επίγεια κορυφή του Ορθόδοξου Χριστιανισμού προς όλους τους άλλους κυριώτερους ορθοδόξους υπευθύνους λειτουργούς του Θεού, στην Οικουμένη. Χρησιμοποιείται μετά το Μυστήριο της Βαπτίσεως, για το Μυστήριο του Χρίσματος, αποκαθιστώντας τη χαμένη νεότητα τής ψυχής μας κι'επισφραγίζοντας την άφεσή μας από το προπατορικό αμάρτημα.

Γίνεται για το δεσμό και την ενότητα της ορθόδοξης χριστιανικής πίστεως.

Από το Λονδίνο που εργάζονται πάρα πολλοί συμπατριώτες μας, επήγε στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως να παραλάβη το Άγιο Μύρο ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Γρηγόριος των Θυατείρων και Μ.Β., ένας διακεκριμένος, σεμνός και σπανίας υψηλής αξίας Ιεράρχης.

Φθάνοντας ο Αρχιεπίσκοπος τη Μεγάλη Τετάρτη, 22 Απριλίου 1992, στον ιερό χώρο, που ο Πρωτόκλητος αυτάδελφος του Κυρίου μας, απόστολος Ανδρέας, ίδρυσε κατά τα μέσα του Α' αιώνα εκκλησία του Χριστού, στη μικρή τότε πολίχνη του Βυζαντίου, κατευθύνθηκε μ'άλλες τρείς δωδεκάδες Αρχιερείς, απ' όλη την Ορθόδοξη Οικουμένη, δια μέσου υπέροχων λόφων και γλαφυρών παραθαλασσίων περιοχών, προς το θρυλικό και Μαρτυρικό Φανάρι όπου, κοντά 500 χρόνια, στεγάζεται το οικουμενικό Πατριαρχείο, σ' ολόλαμπρο πνευματικά, μα ταπεινό κτίσμα.

Εκείνη την απογευματινή ώρα, που κατέβαινε μεγαλόπρεπα ένας μελαγχολικός ήλιος πάνω στα ιστορικά νερά του Βοσπόρου, χτυπούσανε πένθιμα οι καμπάνες του Πατριαρχικού κωδωνοστασίου κι' άρχιζε με χριστιανική απλότητα και αυτοκρατορική υψηλοπρέπεια, το Άγιο Μυστήριο του Ευχελαίου.

Ο νέος Πατριάρχης, νέος και στην ηλικία, ανέβαινε τον πανένδοξο ξυλόγλυπτο θρόνο, πεπαλαιωμένο από το χρόνο και τη φωτιά, κατάκοπος: η αναβίβασή Του στην Πατριαρχεία, πέρυσι το Φθινόπωρο, τον ηύρε μαχόμενον από πριν, αλλά και τώρα επιτυχημένα, τον αγώνα Του κατά της ουνίας, εις την πρόσφατη έξαρσή της. Αυτά είναι τα συνήθη, επαχθή επακόλουθα της πρόθυμης εθελοντικής θητεύσεως εις τα κλιμάκια της ύψιστης εκκλησιαστικής ευθύνης.

Κληρικοί και λαϊκοί συνηθροίσθησαν εις το Βασιλικό Ναό του Αγίου Γεωργίου. Κάτω από τους μαυρισμένους, αιωνόβιους θόλους του αναπαύονται το ιερό σκήνωμα της Αρχαίας Αγίας Ευφημίας, το ιστορικό σκήνωμα της Αυτοκράτειρας Θεοφανώς με την παραδειγματικώς αγία ζωή της και το χριστιανικό σκήνωμα της μιάς των Μυροφόρων του Χριστού! Ενώ οι λαϊκοί ηλείφοντο με το καθαγιασμένο έλαιο από τον ιερέα, αυτός παρότρυνε τους κληρικούς ν'αλειφθούν ιδιοχείρως, ως χειροτονημένοι. Είναι αξιοσημείωτο πως επειδή η Τουρκική Δημοκρατία επιβάλλει την πολιτική ενδυμασία προς όλους τους κληρικούς, απαγορεύοντας τα ράσα, μερικοί λαϊκοί, ενδεδυμένοι σοβαρώτατα λόγω των ιερών ημερών, εξελαμβάνοντο για κληρικοί, οπότε προετρέποντο και αυτοί από τον ιερέα ν'αλειφθούν οι ίδιοι με το άγιον έλαιον!...

Εις τις 23 Απριλίου το πρωί η άφιξη στο Πατριαρχείο ήταν άκρως αντιφατική: οι ιεράρχαι και οι λαϊκοί επισκέπται έβλεπαν ανηρτημένην, εν χριστιανική ταπεινώσει προς το κυρίαρχο κράτος, τη σημαία της χώρας επάνω από την κεντρική πύλη, κλειστήν ενάμισυ αιώνα, γιατί κάτω απ'αυτήν εκρεμάσανε τον ηρωϊκό εθνομάρτυρα Γρηγόριο Ε'. Επίσης, πίσω από το Πατριαρχείο, ήταν κτισμένο, τις οίδε ποίαις σκοπιμότησι, ένα οθωμανικό τζαμί, από τον μιναρέ του οποίου οι επικλήσεις του χότζα μετά βίας επνίγοντο με τον ήχο του σημάντρου της Οικουμενικής Ορθοδοξίας... Με όλον το λίγο κόσμο που απέμεινε στην Κωνσταντινούπολη μαζεμένο μέσα στον Άγιο Γιώργη και με πλήθος ιερωμένων, περίπου ισάριθμους με το εκκλησίασμα, άρχιζε η θεία λειτουργία της Μεγάλης Πέμπτης και η παράλληλη ευλογία του προητοιμασμένου κατά τα 40 ολόκληρα προηγούμενα ημερονύκτια Αγίου Μύρου.

Επικρατούσε λιτή μόνον επισημότης. Αντιπρόσωποι της Ελλάδος και της Τουρκίας είχανε, μερικοί, αλλ' άλλοι όχι, επίσημη θέση. Άλλοι, προσκεκλημένοι του Πατριάρχη, αγνοούντες ή μή ενδιαφερόμενοι για καθορισμένες θέσεις, ηχμαλωτίζοντο μόνον από τη μοναδικά ονειρική τελετή.

Ένας αρχιμανδρίτης, μοναστικής εμφανίσεως, ηγείτο της πομπής προς το Ναό. Έποντο τα εξαπτέρυγα, ακολουθούσαν οι διάκονοι και οι ιερείς, μετά ήρχοντο οι δωδεκάδες των Αρχιερέων νέων χωρών και Συνοδικοί, έπειτα από τους οποίους εισήρχετο στο Ναό ο Πατριάρχης. Η Πομπή έκλεινε με άλλους ιερωμένους.

Το μοναδικώς ιδιότυπο της όλης πομπής ήτο πως, ανεξαιρέτως έκαστος ή κατά ζεύγη, κρατούσαν ένα αργυρούν φιαλίδιον οι αρχιερείς πλήρες προητοιμασμένου Αγίου Μύρου, ή εμοιράζοντο το βάρος αργυρών μεγαλοπρεπών σταμνών, γεμάτων από το Ιερό Υλικό, ανά δύο Ιερείς.

Τα φιαλίδια και οι στάμνες εναπετέθησαν εις το Ιερόν όπου και ο Πατριάρχης ανήλθε στο μεγαλόπρεπο μαρμάρινο Σύνθρονο, πίσω από την Αγία Τράπεζα, δεσπόζων ως έδει όλου του Ναού, σε συμβολισμό της βαρύτατης οικουμενικής ευθύνης του.

Η τελετή μόνο βιώνεται. Είναι αμύθητη και απερίγραπτη. Δεν είναι δυνατό να καταγραφή σ'εντυπώσεις. Εις το εναργές θρησκευτικό όραμα ηκούετο ο Παναγιώτατος, επικαλούμενος τον Θεόν Παντοκράτορα να έλθη εις ευλογίαν του Αγίου Μύρου. Τό εκκλησίασμα, εν εκστάσει! Μετά "μικρόν έτι" ο Πατριάρχης επεκαλείτο τον Πάντιμον Θείον Λόγον, να έλθη εις ευλογίαν του Αγίου Μύρου. Η ψαλμωδία καθαγίαζε την πνευματική ατμόσφαιρα. Ολίγον έπειτα, ο νεαρός Βαρθολομαίος Α' επεκαλείτο το Τελεταρχικόν Άγιον Πνεύμα, να έλθη εις ευλογίαν του Αγίου Μύρου. Όσοι τελικώς οδηγήθηκαν σε προκαθωρισμένες θέσεις, οι οποίες επέτρεπαν απρόσκοπτη παρακολούθηση των σπανίως διαδραματιζομένων, είχαν το συγκινητικό προνόμιο να βλέπουνε συνεπαρμένο τον ογδονταετή Πατέρα του Βαρθολομαίου και τη δακρύουσα απλοϊκή, άμα και αρχοντική, μάνα Του, μιά γλυκύτατη οσία μορφή, να κυττάζουν αμφότεροι, με το πιό δικαιωματικό καμάρι στον κόσμο, το γυιό τους, τέτοιο κορυφαίο Γυιό!.

Τα αρχαιοπρεπή Τροπάρια της τελετής αυτής εγίνοντο καταληπτά με την πνευματική μεταρσίωση του εκκλησιάσματος. Η μακρά ορθοστασία της Ιερουργίας εμοιαζε με ανάπαυση, από την ενατένιση της παρασκευής του αΐτού υλικού ενός ιερού Μυστηρίου. Η παρατεταμένη Τελετή έμοιαζε σαν ένας καλπαστικός οπτασιασμός.

Ο Πατριάρχης προσωπικά μετέδωσε την Αγία Κοινωνία σ'όλους τους πιστούς που μεταλάβανε των Αχράντων Μυστηρίων. Η πομπή στο τέλος εξήλθε με την ίδια σειρά και τάξη από το Ναό. Κατευθύνθηκε στο Μυροφυλάκιο όπου εναπετέθη το Άγιο Μύρο, μέχρι καταναλώσεώς του και παρασκευής νέας ποσότητος. Η ευχή ήτο, να είναι μακρά η προμηνυομένη, ως αποδοτική, πατριαρχεία του Παναγιωτάτου, ώστε να επαναληφθή, από τον Ίδιο πάλιν, η αυτή τελετή. Τούτο του διεβιβάσθη απ'όλους τους παρευρισκομένους.

Ένα λιτό γεύμα παρετέθη, με 40 συνδαιτυμόνας, εκ των οποίων οι 37 ήσαν ανώτατοι κληρικοί. Το γεύμα αποτελείτο και από Φακές! Μόνο που αντί να παραιτηθή κανείς εκ των προνομιούχων συνδαιτημόνων από τα "πρωτοτόκιά" του, ως ο Ησαύ επεβεβαιώθη πως ήσαν όλοι οι συντρώγοντες ωσεί πρωτότοκοι του Θεϊκού Λόγου: το Άγιο Μύρο, το Πατριαρχικό Τραπέζι... το Μέγα Μυστήριο του Χρίσματος, το οποίον επιβεβαιώνει στο Χριστιανισμό τα νήπια που βαπτίζουν οι ιερείς, απαλείφοντας εκ του βίου μας την απογοήτευση απ' την έλλειψη της αγάπης του Χριστού... Το μόνο ανώτερον είναι το μυστήριον της Εξομολογήσεως, που λόγω σπουδαιότητος, τελείται από Ιεράρχη, ή, μόνο κατά παραχώρησιν ιεράρχη, από Ιερέα.

Αβρόφρονες ερωτήσεις του Πατριάρχη για τις εντυπώσεις περί όσων συνετελέσθηκαν, προκαλέσανε σχόλια συγκλίνοντα στ'ότι η ψυχή μόνο μπόρεσε να καταγράψη το κάθε τι, σ'αισθήματα, ενώ ο νούς ήτο ανίκανος να περιγράψη ό,τι συνέβη.

Ένα σύντομο απογευματινό διάλειμμα γέμισε με μιά επίσκεψη σ'έναν αχανή χώρο, χιλίων τριακοσίων ετών: στον απέραντο Ναό της του Θεού Σοφίας, που εδίδασκε, με την απεραντωσύνη του, την άπειρη Σοφία του Θεού. Μέσα στο Ναό, έμοιαζε ο χώρος, ιερά, μαγικά, μεγαλύτερος απ'όλο το Σύμπαν έξωθεν του Ναού...

Εν κατακλείδι, ο Ιερός επίλογος της προπαρασκευής του Μύρου ήταν η ως μοναστηριακή, πλήρης απ'αρχής ως τέλους, εσπερινή Ακολουθία των δώδεκα Ευαγγελίων της Μεγάλης Πέμπτης. Επί τέσσερις ώρες, ο ένας κορυφαίος ιεράρχης μετά τον άλλο, από τον Πατριάρχη μέχρι το νεώτερο Μητροπολίτη, ως μυσταγωγικό κήρυγμα, απήγγειλαν τα ιερά ευαγγέλια. Πρέπει να λεχθή ότι οι συμπατριώτες μας του Λονδίνου είναι ιδιαιτέρως υψηλά ευλογημένοι στη θρησκευτική ποίμανσή των, γιατί ο Αρχιεπίσκοπός των Γρηγόριος ανέγνωσε το σημαντικό Ευαγγέλιο που ιστορεί τον Ιησού Χριστό να παραδίδη το πνεύμα, με διδακτικώτατη υποβλητικότητα.

Κάτω από την κανδήλα του Ορθοδόξου χριστιανικού Πατριαρχείου, που φώτιζε την Κωνσταντινουπολιτική νύχτα, παρετέθη από τον Πατριάρχη λιτή συνεστίαση και το βράδυ, σαν Μυστικός Δεί-

πνος, ιεροπρεπώς, σε λίγους εκλεκτούς Αρχιερείς, εναπομείναντες εις το Φανάρι για διανυκτέρευση προ της αναχωρήσεως, και σ'ένα μόνο λαϊκό.

Αυτή η οικεία συνεστίαση, σε ανεπίσημο "δώμα" δίπλα στο Πατριαρχικό Παρεκκλήσιο, είχε κάποια ιδιαίτερη, μετουσιωμένη σημασία: διατηρούσε την οικειότητα μιάς οικογενειακής ομηγύρεως, είχε την απλή φυσικότητα που θα διέθετε μία αξιοπρεπής ανθρώπινη συγκέντρωση και κατείχετο από κάτι αθώα ουράνιο, το οποίο χωρίς να προσδιορίζεται, καθιστά αντιληπτό ότι η αποθησαύρισή του μπορεί να γίνει μόνο μέσα στον πιό πολύτιμο χώρο της ανθρώπινης ύπαρξης, δηλαδή μόνο σε μιά ψυχή διατηρημένη χριστιανικώς αγνή.

Κάτω από το όσιο βλέμμα του Πατριάρχη, με την αληθινά θειοτάτη παναγιότητα, διημείβοντο συζητήσεις από Ιεράρχες ολκής: από τον Αρχιεπίσκοπο Γρηγόριο με τη διδακτική σιωπή του, τα σπάνια λόγια βαθειάς πείρας του και το ήπιο χαμόγελό του, από τον πρόεδρο της επιτροπής για την παρασκευή Μύρου, παλιό ιεράρχη Συνοδικόν επί 1 τέταρτον αιώνος, Μητροπολίτη Γαβριήλ Κολωνίας, βρίθοντα πείρας, από τον Μητροπολίτη Περγάμου, που επωμίσθη επάξια την ιεραποστολική ευθύνη της επικοινωνίας με τ'άλλα δόγματα, από τον άξιο Συνοδικό, Μητροπολίτη Ευάγγελο της Πέργης, συμπαραστάτη πολύτιμο του Πατριαρχικού Θρόνου, από τους ανατέλλοντες αστέρες Μητροπολίτη Δημήτριο, αξίως διαλεγόμενον μετά των Ρωμαιοκαθολικών, υπηρετούντα την Πνευματική Διακονία, επιτηρούντα τις ιστορικές Μονές, φύλακα των αρχαίων, των Αγιασμάτων, κηδόμενον τα της θείας Λατρείας, ως και από το Μητροπολίτη Μελίτωνα της Φιλαδελφείας, που συνεχίζει, από Μέγας Ιεροδιάκων, ικανώτατα να χειρίζεται τη βαρειά πένα της Πατριαρχικής Αρχιγραμματείας, μέλος και ψυχή πάμπολλων επιτροπών, και όλους τους άλλους, που συντελούσανε στην έκλειψη του αισθήματος της φθοροποιού προσωρινότητος, στην προαγωγή του αισθήματος της αιωνιότητος και στην αποκάλυψη των αληθινών, υπερφυσικών πηγών της ζωής.

Οι Μητροπολίτες εφεύγανε για το havalimani, τον αερολιμένα "Kemal Ataturk" την επόμενη το πρωί, κρατώντας ο καθένας με πανίερη ευλάβεια ένα από τα πάντιμα αργυρά φιαλίδια, που παρέλαβαν την προηγούμενη μέρα από το Πατριαρχείο, με τη λίτρα Μύρου νάρδου πιστικού πολυτίμου, για να μυρώνουνε τα νεοβάπτιστα στο Μυστήριο του Χρίσματος και να τα βοηθούνε στην ενατένιση του κυριωτέρου προορισμού μας: τη συμπαράσταση, προς ένα των αδελφών μας των ελαχίστων! Περνούσανε προς το αεροδρόμιο από τα υπέροχα παράλια του Βοσπόρου, ανάμεσα στους γήινα μοναδικούς λόφους της παλιάς Βασιλεύουσας, που ο Διοκλητιανός πρώτος επεσήμανε, που ο Άγιος Μέγας Κωνσταντίνος κατεκύρωσε και που ο Σουλτάνος Μωάμεθ Β' κατέκτησε. Η "Πόλις" ήταν εμφάνιση Τούρτας, που κατασκεύασε ο καλλιτεχνικώτερος Ζαχαροπλάστης: αφάτου ωραιότητος.

Ο ουρανός όμως εκείνο το Απριλιάτικο πρωινό, της Μεγάλης Παρασκευής, 24 Απριλίου 1992, έκλαιγε: όπως πάντα και παντού κάθε Μεγάλη Παρασκευή, έβρεχε για το θάνατο του Χριστού.

Ίσως, όμως, ο Ουρανός της Κωνσταντινούπολης νάκλαιγε και γι'άλλον ένα λόγο: γιατί θυμότανε και νοσταλγούσε την ελληνοχριστιανική χιλιετηρίδα που πέρασε παληά, πριν από χρόνια και καιρούς και που δεν υπήρχε πιά....

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Η 25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

"Πρῶτος ὁ Κλῆρος ἄρχεται τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ Ἔθνους διά τῆς παιδείας."

Ἀδαμάντιος Κοραῆς

Τό Γένος τῶν Ἑλλήνων καυχᾶται καί ἀγάλλεται κάθε χρόνο ἀναμιμνησκόμενο τῶν λαμπρῶν καί πραγματικά ὑπερανθρώπων ἀγώνων καί κατορθωμάτων τῶν Ἀγωνιστῶν καί σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν μέ αἷμα, μέ δάκρυ καί μέ θυσίες ἀφάνταστες τίς χρυσές δέλτους τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Ἀλλά τό κυριώτερο καί τό οὐσιαστικώτερο εἶναι ὅτι ἡ πανηγυρική αὐτή ἀνάμνηση τῶν ἡρωικῶν ἐκείνων στιγμῶν τοῦ Ἔθνους δέν παραμένει ἁπλῆ θριαμβολογία καί λόγοι κενοί. Εἶναι φωτιά πού ζεσταίνει καί πυροδοτεῖ τόν Ἑλληνισμό σέ συνεχῆ ἔργα θυσίας, φιλοπατρίας, θρησκευτικῆς καί πνευματικῆς ἀνατάσεως. Τόν ὁδηγεῖ καί τόν φωτίζει στήν σέ βάθος ἀνανέωση τῶν δυνάμεων καί τῶν δυνατοτήτων του, ὥστε νά φανεῖ ἀντάξιος συνεχιστής τῶν προγονικῶν ἀρετῶν καί τοῦ μεγαλείου τῆς φυλῆς.

Ὁ Ἑλληνικός Ὀρθόδοξος Κλῆρος, ἀπό τήν ἀνωτάτην Ἱεραρχία ὡς τόν τελευταῖο ταπεινό λευίτη, πρωτοστάτησε στήν ἀέναη αὐτή ἀναβάπτιση τοῦ Ἔθνους στά νάματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καί τοῦ πολιτισμοῦ. Μέ τίς ἑκατόμβες τῶν ἐθελουσίων θυσιῶν του, ἀλλά καί μέ τίς πρωτοποριακές του ἐνέργειες, - γιά τήν ἀφύπνιση τοῦ Γένους μέ τήν πίστη καί τήν Παιδεία-, ὁ Ἱερός μας Κλῆρος διέγραψε σέ πάμπολλα σημεῖα τήν ἱστορική τροχιά πού ὤφειλε ν'ἀκολουθήσει τό Ἔθνος σέ στιγμές ὑπέρτατης δοκιμασίας καί θανάσιμου κινδύνου πού διέτρεχε ἀκόμη καί γι'αὐτή τή φυσική του ὑπόσταση. Ἡ δημιουργία Ἑλληνικῶν Ἐκπαιδευτηρίων· ἡ προετοιμασία καταλλλήλων Δασκάλων γιά νά τά ἐπανδρώσουν· ἡ ἵδρυση τυπογραφείων καί ἡ διάδοση ἑλληνικῶν βιβλίων μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς τῶν ἱεραποστόλων πού τά κυκλοφοροῦσαν στά ὑπόδουλα Ἑλληνικά ἐδάφη· οἱ Ἱεροί μας Ναοί - ταπεινοί στήν ἐμφάνιση, ἀλλά μεγαλοπρεπεῖς καί πάμφωτοι στό ὑπερκόσμιο καί ἐλπιδοφόρο τους περιεχόμενο καί μήνυμα. Ὅλ' αὐτά ἀποτελοῦν τίς ἀδιάψευστες περγαμηνές γιά τήν ἀνεκτίμητη προσφορά τοῦ Ἱεροῦ μας Κλήρου στήν προετοιμασία καί τήν πραγματοποίηση τοῦ θαύματος τοῦ 1821.

Τήν δέ ἐπαλήθευση τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς πραγματικότητας πρόβαλε κατά τρόπον ἀδιαφιλονείκητο τό ἴδιο τό Γένος τήν 25η Μαρτίου 1821. Τότε σύνθημα τοῦ ἀγωνιζόμενου Ἔθνους ἦταν "γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν Ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερία", μέ σημαιοφόρο τόν Κλῆρο καί συμπαραστάτη, συναγωνιστή καί συμμέτοχο στό ἱερό θυσιαστήριο τῆς Φυλῆς τόν Ἑλληνικό Λαό στήν ὁλότητά του. Ὅμως ὁ Ἱερός Κλῆρος τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας δέν παραμένει, ἀλλ' οὔτε κι' ἐπιτρέπεται νά μείνει ἀδρανής. Ἀντίθετα πρωτοστατεῖ συνεχῶς καί ἀόκνως τόσο στή διαφύλαξη τῶν κεκτημένων, ὅσο καί στήν ἀναβάθμιση καί ἀξιοποίησή τους. Ἔτσι τό Γένος μας βαδίζει πάντοτε ὄρθιο, μέ καθαρό τό μάτι τῆς τιμῆς καί μέ τό μέτωπο τοῦ θάρρους καί τῆς ἀντοχῆς ἀπαστράπτον ἀπό τόν ἥλιο τῆς ἀγάπης, τῆς ὑπομονῆς, τῆς θυσίας, τῆς ὁμόνοιας, τῆς ἀνδρείας καί τῆς ἔντιμης Χριστιανικῆς ζωῆς καί πράξης.

Ἀποτελεῖ συνεπῶς ἕνα πολύ ἐπίκαιρο, γιά τούς κοσμογονικούς χρόνους πού ζοῦμε σήμερα, μήνυμα, ἡ ἀκόλουθη πρώτη παραινετική ρήση τοῦ Κυβερνήτη Ἰωάννη Καποδίστρια πρός τόν Ἱερό Κλῆρο τῆς Ἑλλάδος, εὐθύς μετά τήν ἀναγνώριση ἀπό τούς ἰσχυρούς τῆς γῆς τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους μας: "Λαλήσατε εἰς τάς καρδίας τοῦ λαοῦ τόν νόμον τοῦ Θεοῦ, ὀρθοτομοῦντες τόν λόγον τῆς ἀληθείας· κηρύξατε τήν εἰρήνην· εὐαγγελίσασθε τήν ὁμόνοιαν· διδάξατε τήν φιλαδελφείαν, τήν πρός ἀλλήλους ἀγάπην, ἵνα ὦσιν οἱ πάντες ἕν ἐν Χριστῷ· στηρίξατε τάς καρδίας τῶν πιστῶν εἰς τά θεῖα δόγματα· ἐμπνεύσατε εἰς αὐτούς τόν φόβον τοῦ Θεοῦ, τήν ἀγάπην πρός τόν πλησίον καί τήν ὑποταγήν πρός τάς ἀρχάς".

Σήμερα, ὅσο ποτέ ἄλλοτε, ὁ Ἱερός Κλῆρος καλεῖται νά διαδραματίσει, ὅπως πάντα, ἕναν ἡγετικό ρόλο στήν κοινωνία, τό Ἔθνος καί τήν Ὁμογένειά μας. Μέ παράδειγμα δέ λαμπρό τούς ἡρωικούς ἐκείνους καί ἐμπνευσμένους Ἱεράρχες καί ἁπλούς Κληρικούς τοῦ Ἀγῶνα τοῦ 1821, νά θέσουμε καί ἐμεῖς τή σφραγίδα μας στό ἱστορικό γίγνεσθαι τοῦ σήμερα χάρη τῆς ἱστορικῆς ἐπιβίωσης τοῦ αὔριον καί τήν ἐξασφάλιση τῆς ἐλευθερίας, ἰδιαίτερα πέραν τῶν ἀκραίων συνόρων τῆς Ἑλλάδος καί γιά τή δικαίωση τῶν ἀγώνων τῆς Κύπρου. Τά δέ ἀπαραβίαστα δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τά ὁποῖα σήμερα ἀπειλοῦνται ἀπό βορρά καί ἀνατολή, ὀφείλουμε νά τά προασπίσουμε μέ κάθε θυσία καί περίσκεψη, ὥστε νά μή διατρέξουμε καί πάλι τόν κίνδυνο συρρίκνωσής τους. Καί τέλος πρός δόξαν καί τιμήν τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τῆς Φυλῆς, ἀλλά καί εἰς μνημόσυνον αἰώνιον τῶν Ἡρώων τοῦ Εἰκοσιένα.

Ὁ Λαός μας ὅμως,- ὁ ὁποῖος πάντοτε ἐπιζήτησε φωτισμό, καθοδήγηση, παρηγορία καί παραδειγματισμό ἀπό τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας,- ἀποτελεῖ ὁ ἴδιος κεφάλαιο ἀνεκτίμητο γιά τό παρόν καί τό μέλλον τοῦ Ἔθνους. Γαλουχημένος στίς ὑπεραιωνόβιες ἀξίες καί ἀρετές τῆς Φυλῆς· προικισμένος μέ ἠθική καί πνευματική ἀντοχή μοναδικῆς ἐμβέλειας καί δημιουργικότητας· στολισμένος μέ ἀναρίθμητες ἡρωικές πράξεις καί θυσίες στό ἐνεργητικό του· καί μέ συνεχῶς ἐστραμμένα τά βλέμματα τῆς καρδιᾶς καί τοῦ νοῦ πρός τόν ἐνανθρωπήσαντα καί σταυρωθέντα Σωτῆρα τοῦ Κόσμου Ἰησοῦ Χριστό, - ἀλλά καί πρός τούς ἀξίους πάσης τιμῆς καί θαυμασμοῦ Προγόνους μας- ἐλπίζει καί προσδοκᾶ ἕνα καλύτερο αὔριο. Ὁ Λαός μας συνεχίζει τήν ἱστορία του καί οἰκοδομεῖ τό μέλλον τοῦ Ἔθνους μέ συνείδηση τοῦ χρέους του, ἀλλά καί μέ συναίσθηση τῶν τρομερῶν ἐμποδίων πού ὀφείλει νά ἀντιμετωπίσει προκειμένου νά διαφυλάξει ἀλώβητη τήν ἱερή παρακαταθήκη, πού πῆρε ἀπό τούς ἀθάνατους ἐκείνους Γίγαντες τοῦ ἀπώτερου καί τοῦ πιό πρόσφατου ἱστορικοῦ μας παρελθόντος.

Ἐπανερχόμενοι ὅμως στόν Ἰωάννη Καποδίστρια, ἀναφέρουμε καί τά ἑξῆς πολύ ἐπίκαιρα λόγια του σχετικά μέ τά διδάγματα πού ὀφείλουμε νά παίρνουμε μελετώντας τήν ιστορία μας καί προβληματιζόμενοι γιά τό μέλλον τοῦ Ἔθνους μας: "Ὁ πλέον πολύτιμος θησαυρός, ὅπου ἔχει ἡ πατρίς μας, εἶναι οἱ νέοι, τῶν ὁποίων ἡ καλή ἀγωγή θέλει εἶναι ἡ γωνιαία πέτρα τῆς τιμῆς, τῆς εὐτυχίας καί τῆς προόδου τοῦ Γένους μας."

Αὐτόν ἀκριβῶς τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Φυλῆς, τούς Νέους μας, καλούμαστε σήμερα, στήν ἱστορική ἐπέτειο τῆς μεγαλειώδους θρησκευτικῆς καί ἐθνικῆς γιορτῆς τῆς 25ης Μαρτίου 1821, νά ἐμπνεύσουμε καί νά προστατεύσουμε. Νά καθοδηγήσουμε. Νά ἐνθαρρύνουμε. Νά ἐμψυχώσουμε, καί νά τούς ἀναβαπτίσουμε στά νάματα πού τόσο ἀβίαστα καί φυσικά ἐκπηγάζουν ἀπό τίς παραδόσεις, τίς ἀρχές καί τίς ἀρετές τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καί Ἔθνους. Αὐτές τίς ἀρετές ἐβίωσαν μέ τή ζωή καί τίς θυσίες τους οἱ Δημιουργοί τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς Πολιτείας, τῶν ὁποίων οἱ σημερινοί Ἕλληνες πρέπει νά μελετήσουν, καί νά συμβουλευθοῦν καί μέ εὐγνωμοσύνη νά τιμήσουν. Θά πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά μάθουν νά μελετοῦν τό ἔνδοξο παρελθόν τῆς Φυλῆς στό πρωτότυπο. Νά διαβάζουν καί νά καταλαβαίνουν τήν Ἑλληνική μας Γλῶσσα. Νά ἀγαπήσουν περισσότερο τήν διδασκαλία καί τή λατρεία τῆς Ὀρθόδοξής μας Ἐκκλησίας. Νά τιμοῦν, νά μιμοῦνται καί νά μακαρίζουν ἐκείνους πού ἔγραψαν τήν ἱστορία μας μέ θυσίες καί αἷμα καί μᾶς παρέδωσαν Πατρίδα ἐλευθέραν.

Ἄς ἀφιερώσουμε, λοιπόν, τούς ἐφετινούς ἑορτασμούς γιά τήν Ἐθνική Ἐπέτειο τῆς 25ης Μαρτίου 1821, στήν Ἑλληνική Νεολαία. Γιατί αὐτή ἀποτελεῖ τό καλύτερο καί τό ἀσφαλέστερο ἐχέγγυο γιά τό μέλλον μας - πού σάν Ἑλληνική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀλλά καί σάν Ἔθνος - σήμερα περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπό τρομερούς κινδύνους καί ἀπειλές καί προκλήσεις. Καί νά τούς ἐμφυσήσουμε τήν ἐλπίδα ἐκείνη πού θά τούς ἐνθαρρύνει καί θά τούς ἐνδυναμώσει ὥστε νά ἐργασθοῦν φιλότιμα καί δημιουργικά γιά ἕνα πραγματικά ὑπέρλαμπρο μέλλον. Αὐτήν τήν ἐλπίδα πού εἶχε χαρίσει στούς Ἀγωνιστές τῆς ἐλευθερίας φτερά καί ψυχή νά πετάξουν στά ὕψη καί νά δημιουργήσουν τό ἀθάνατο Ἔπος τῆς πίστης στό Χριστό καί τῆς Ἐλευθερίας τοῦ Ἔθνους μας.

Γονυκλινεῖς σήμερα, ὅπως πάντα, μπροστά στίς τρισένδοξες σκιές τῶν μεγάλων ἐκείνων δημιουργῶν τοῦ Ἔθνους μας, ἄς ἀναπέμψουμε δεήσεις, ὄχι μόνο γιά τήν κατάταξή τους ἐν σκηναῖς δικαίων, ἀλλά καί νά μᾶς καθοδηγήσουν καί φωτίζουν συνεχῶς στό δρόμο τῆς πατρογονικῆς μας δόξας καί μεγαλείου. Γιατί ἔτσι μόνο θά μπορέσουμε νά φανοῦμε καί ἀντάξιοί τους, ἀλλά καί πολλῷ κάρρονες Ἐκείνων.

25 Μαρτίου 1992

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Νά ἀναγνωσθεῖ ἀπό ἄμβωνος ἀντί κηρύγματος τήν Κυριακή 22 ἤ 29 Μαρτίου 1992.

Από την επίσκεψη του Σεβασμιωτάτου στην Ελληνική βραδυά του Σχολείου του Derby την Κυριακή 1 Μαρτίου 1992. Διακρίνεται ο Σεβασμιώτατος, ο Υπεύθυνος του Σχολείου κ. Αντώνης Πιτσιλίδης, ο Ιερατικός Προϊστάμενος Notts Derby-Lincoln π. Φώτιος Μπίθας. Τα μέλη του Χορευτικού Συγκροτήματος "Ψαροπούλες", Nottingham. Οι μαθητές και μαθήτριες του Σχολείου Derby και οι δάσκαλοι.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΕΤΕΙΩΝ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 ΚΑΙ 1ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955

Τήν Κυριακή, 22 Μαρτίου 1992, έγινε μέ κάθε μεγαλοπρέπεια ο πανομογενειακός εορτασμός των εθνικών επετείων της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955, στο Arena Hall του Harringey, παρουσία του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου, του Πρέσβυ της Ελλάδος κ. Γεωργίου Παπούλια, του Υπάτου Αρμοστή της Κύπρου κ. Άγγελου Αγγελίδη και άλλων μελών της Ελληνικής Πρεσβείας και της Υπάτης Αρμοστείας, όπως και εκπροσώπων ομογενειακών οργανώσεων. Κύριος ομιλητής ήταν ο Ύπατος Αρμοστής της Κύπρου κ. Αγγελίδης.

ΟΜΙΛΙΑ ΥΠΑΤΟΥ ΑΡΜΟΣΤΗ κ. ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΑΓΓΕΛΙΔΗ

Συνεορτάζει ο απόδημος Ελληνισμός, εδώ στο Λονδίνο, μαζί με τον απανταχού Ελληνισμό τις δύο Εθνικές Επετείους, της 25ης Μαρτίου 1821 και της 1ης Απριλίου 1955. Μακρυά από την πατρίδα, την Ελλάδα και την Κύπρο, ο απόδημος Ελληνισμός απλώνει σά γέφυρα τη σκέψη και τη νοσταλγία του προς τα πατρογονικά χώματα, για να πάρει τον παλμό τους. Ταυτόχρονα όμως, ο Ελληνισμός, σαν καλή ώρα εσείς εδώ μεταδίδετε και το δικό σας παλμό, παλμό φιλοπατρίας και αγωνιστικής αλληλεγγύης.

Ευχαριστώ την Εθνική Κυπριακή Ομοσπονδία Μεγάλης Βρετανίας, τον Πρόεδρο της Δρα Χαπίπη και τα μέλη του Εκτελεστικού Συμβουλίου για την τιμητική πρόσκληση. Μεγάλη και βαθειά είναι η εκτίμησή μου προς το μεγάλο κομμάτι του Κυπριακού Ελληνισμού στη Μεγάλη Βρετανία, που με την αρετή, φιλοτιμία και φιλοπατρία έχει μεταλαμπαδεύσει τους καϋμούς και τα ιδανικά του τόπου μας μέσα στή φιλόξενη δεύτερη πατρίδα του.

Μια αναδρομή μέσα στο χρόνο με τα μάτια της ψυχής μας, επισημαίνουμε ότι ταυτόσημο είναι το περιεχόμενο και των δύο επετείων. - Ο πόθος και η έξαρση προς την εθνική ελευθερία και αξιοπρέπεια -. Είναι, για μάς τους Έλληνες, δύο επικές τομές στη ζωή του Έθνους, οι οποίες επληρώθηκαν με νεκρούς, ήρωες και μάρτυρες. Με το αίμα των ηρώων και τις θυσίες των μαρτύρων ανάθαλψε το δένδρο της Ελληνικής Ελευθερίας. Γιατί, είναι για τον Ελληνισμό η Ελευθερία το πολυτιμότερο αγαθό, που τοποθετείται πάνω από την ευτυχία και τη ζωή, και "δεν δίνεται δωρεάν μήτε από τον άνθρωπο μήτε από το Θεό".

Η πορεία της Ελλάδας προς την ελευθερία άρχισε την επόμενη της άλωσης της βασιλίδος των πόλεων, όταν ο Ελληνισμός είχε χάσει τα πάντα. Αυτό που δεν είχε χαθεί ήτο η ελπίδα και η πίστη. Ο Ελληνισμός, όπως φαίνεται από το "Πάλι με χρόνια και καιρούς..." είχε αρχίσει στόχους και επιδιώξεις. Την πίστη και την ελπίδα την ετήρησαν μέσα στις ψυχές τους οι απλοϊκοί ραγιάδες και εύρισκαν έτσι κατάφαση υπάρξεως και σκοπό ζωής. Την εχάραξαν αρματωλοί και κλέφτες σε κάμπους και βουνά, την διακλάδωσαν στις παιδικές ψυχές απλοϊκοί παπάδες, μέσα σε κρυφά σχολειά, κάτω από το τρεμάμενο φώς των καντηλιών. Την εγαλούχησαν μανάδες στα παιδιά, γιαγιάδες στα εγγόνια σαν παραμύθι, την ετραγούδησε ο λαός στα δημοτικά τραγούδια του.

Τήν αντοχή και αποφαστιστιότητα αντλούν οι αγωνιστές από την πίστη πως ό,τι κι'αν συμβεί, οποιαδήποτε ενδεχόμενα κι άν παρεμβληθούν, στο τέλος θα επικρατήσει το δίκαιο. Ο Κολοκοτρώνης θα πεί "Ο Θεός έβαλε την υπογραφή του και δεν την παίρνει πίσω". Η πίστη αυτή φτερώνει το νού και πυρώνει την καρδιά· και με της καρδιάς το πύρωμα αποδεσμεύεται ακράτητος ο ενθουσιασμός και ολόγιομο το δάκρυ. Από το σημείο αυτό ίσαμε την απόφαση "Ελευθερία ή θάνατος" η απόσταση δεν είναι μεγάλη.

Μέσα σ'αυτό το δίλημμα δοκιμάζεται το πάθος για την ελευθερία, το θάρρος, η αποφασιστικότητα και η ανθρωπιά τους. Ένδοξο παρελθόν, παρόν απελπισμένο, μέλλον ελπιδοφόρο συντίθενται μέσα στην απόφασή τους να ζήσουν ελεύθεροι ή να πεθάνουν. Κι' όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Στρατηγός Μακρυγιάννης, "όταν κάνουν αυτήνη την απόφασιν λίγες φορές χάνουν και πολλές κερδαίνουν".

Πολλές οι αρετές, αλλ' όχι απούσες και οι κακίες των αγωνιστών, οι οποίες καθιστούσαν δυσκολώτερη την πορεία προς την ελευθερία. Όχι λίγα τα προσωπικά πάθη, πολλή η δολερή διχόνοια, μεγάλες οι αδελφοκτόνες αντιζηλίες που πολλές φορές κινδύνευσε κι' αυτός ο ίδιος ο αγώνας για ελευθερία. Ευτυχώς, η φλόγα της πατρίδας και της λευτεριάς στις μεγάλες ώρες της κλήσεως υπερίσχυε της ανθρώπινης αδυναμίας και ανεδείκνυε φωτεινά και φλογερά σύμβολα αυταπαρνήσεως και αυτοθυσίας. Παράδειγ-

μα, το μεγαλείο από το Μεσολόγγι και το μαρτύριο από το Ψαρά. Και με ποιά ανθρώπινη ανδραγαθία δεν μπορεί να αναμετρηθεί ο δικός μας ο ήρωας του Μαχαιρά, ο Γρηγόρος Αυξεντίου, ή ο ήρωας του Δικώμου, ο Κυριάκος Μάτσης;

Δυσανάλογες ήσαν οι αντίπαλες δυνάμεις και στις δύο περιπτώσεις, το 1821 και το 1955. Εν τούτοις, οι καταφρονεμένοι ραγιάδες, θωρακισμένοι περισσότερο με σθένος, παρά οπλισμένοι με άρματα, εξεγέρθηκαν εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Και στην περίπτωσή της, η μικρή Κύπρος ετόλμησε και αντιπαρατάχθηκε στη Βρετανική Αυτοκρατορία. Γιατί, ήταν γαλουχημένη με ιδεαλισμό, προσηλωμένη προς τις ρίζες της, για τις οποίες ήταν βαθύτατα υπερήφανη.

Και στις δύο περιπτώσεις οι ταχθέντες σκοποί δεν είχαν απόλυτη ολοκλήρωση. Η Εθνική Παλιγγενεσία, όπως διεγράφη απο τους οραματισμούς του Γένους, στη διάρκεια της σκοτεινής περιόδου της Τουρκικής κατοχής και στα πολεμικά πεδία της ελευθερίας, δεν επραγματώθη σε όλη την έκτασή της. Με τον αγώνα του 1821, που έληξε το 1828, μικρό μόνο μέρος της Ελλάδος απελευθερώθηκε, η Πελοπόννησος, η Στερεά Ελλάς και μερικά νησιά. Και χρειάστηκαν νέοι αγώνες και νέες θυσίες και αίμα, και ευτυχείς συγκυρίες για να προστεθούν στον μικρό, ελεύθερο τότε εθνικό κόσμο, άλλα τμήματα της Ελληνικής επικράτειας. Τα Ιόνια νησιά το 1864, η Θεσσαλία το 1881. Η Μακεδονία, η Νότιος Ήπειρος, η Κρήτη και άλλα νησιά του Αιγαίου προστέθηκαν στην ελεύθερη Ελλάδα μετά τους Βαλκανικούς πολέμους το 1912-13, η Δυτική Θράκη ενσωματώθηκε στην Ελλάδα το 1923 με τη Συνθήκη της Λωζάνης, η Δωδεκάνησος απεδόθη στην Ελλάδα το 1947. Με τη Συνθήκη των Σεβρών, το 1920, παραχωρήθηκε στην Ελλάδα η Ανατολική Θράκη με την Αδριανούπολη και την Κωνσταντινούπολη. Όμως, απροσδόκητες περιπέτειες επέφεραν την απώλειά τους μαζί με άλλες μεγάλες εθνικές συμφορές.

Ο Ύπατος Αρμοστής της Κύπρου κ. Άγγελος Αγγελίδης
και το πυκνό ακροατήριο κατά τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου.

Εξ άλλου, και ο αγώνας της 1ης Απριλίου 1955 έληξε με την παροχή μιας περιορισμένης ανεξαρτησίας, χωρίς την επιδιωκόμενη πλήρη δικαίωση. Έστω, όμως, η Κύπρος ως ανεξάρτητη χώρα κατέλαβε επίλεκτη θέση στη διεθνή κοινότητα και προχωρούσε σταθερά προς ευτυχέστερες μέρες. Συνέβησαν όμως απροσδόκητα γεγονότα, το πραξικόπημα και η Τουρκική εισβολή που δημιούργησε πρωτοφανή τραγωδία για τον λαό μας. Μια τραγωδία που δεν συνεπάγεται μόνο φοβερή καθημερινή ζωή αλλ' αποτελεί και απειλητικό κίνδυνο για την εθνική ταυτότητα και για το μέλλον του νησιού μας. Και για τη σημερινή αυτή κατάσταση, δεν είμαστε άμοιροι ευθυνών.

Έλληνες Αδελφοί,

Αν τέτοιες μέρες ανασκαλεύουμε τις μνήμες, μελετούμε, που βάλλουμε και υμνούμε τις γενναίες πράξεις και την προγονική αυτοθυσία, δεν είναι από προγονοπληξία ή στείρο ιστορισμό που το πράττουμε. Είναι περισσότερο από έγνοια για το παρόν κι' αγωνία για το μέλλον που καταφεύγουμε στο μεγάλο μάθημα των πρωτομάχων της λευτεριάς. Αυτό που είμαστε σήμερα οφείλεται στους αγωνιστές του 21 και του 55 κι' όσους μετά από αυτούς αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για τους μεταγενέστερους. Και το μέλλον που θα διαμορφώσουμε για τα παιδιά μας θα αρδευθεί μέσω του παρόντος και θα σηματοδοτηθεί από τους δικούς μας οραματισμούς και κυρίως από τα δικά μας πεπραγμένα. Είτε, λοιπόν, το θέλουμε είτε όχι, το παρελθόν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, είναι παρόν και μας κρίνει και μας καθορίζει. Καθώς επομένως, μνημονεύουμε τα προγονικά κατορθώματα κι' υμνούμε αυτούς που πέθαναν αγωνιζόμενοι, ουσιαστικά μελετούμε τη δική μας ζωή και στοχαζόμαστε το δικό μας μέλλον.

Σήμερα, με αφορμή το πελώριο κατόρθωμα του 21 και του 55, οφείλουμε να συλλογιστούμε τη μοίρα μας, να προβληματιστούμε για την ως τώρα πορεία μας και να εργαστούμε για ένα μέλλον ελπιδοφόρο και δημιουργικό. Να αντλήσουμε διδάγματα από τη μελέτη των επετείων, τα οποία να χρησιμοποιήσουμε για την κατανόηση του Εθνικού μας παρόντος και κυρίως την οικοδόμηση του μέλλοντός μας. Αυτή, και όχι οι ρητορείες και οι ασυλλόγιστες μεγαλοστομίες, θα είναι η μεγαλύτερη τιμή προς τους προκατόχους της λευτεριάς και ο πολυτιμότερος λιβανωτός στη μνήμη τους.

Αν μελετήσουμε με νηφαλιότητα την αγωνιστική προσπάθεια του Έθνους κατά το 1821, όπως και το 1955, είμαι βέβαιος ότι μπορούμε να αντλήσουμε πολλά συμπεράσματα, χρήσιμα για τη σημερινή μας κατάσταση και την περαιτέρω πορεία του Ελληνισμού.

Η πίστη προς την παράδοση, η περηφάνεια για την προγονική δόξα, η αγάπη προς την παιδεία και το επιχειρηματικό δαιμόνιο είναι βασικά οι δυνάμεις εκείνες που συντήρησαν τον Ελληνισμό στα τετρακόσια χρόνια της δουλείας, και τον όπλισαν με τη θέληση και την απόφαση να διεκδικήσει τη λευτεριά του. Όταν άρχισε ο ξεσηκωμός, η επικρατούσα τότε ατμόσφαιρα ήταν εχθρική και οι συνθήκες εξαιρετικά δύσκολες. Στην Ευρώπη κυριαρχούσε η Ιερά Συμμαχία με το Μέττερνιχ, που δεν ευνοούσε οποιαδήποτε εξέγερση, ή, καλύτερα, οποιαδήποτε διατάραξη της ηρεμίας και του STATUS QUO. Οι ξένοι, που στην αρχή ήταν αντίθετοι προς την επανάσταση, ή, στις καλύτερες περιπτώσεις, επιφυλακτικοί, αρχίζουν να διατίθενται ευνοϊκά, όταν οι Έλληνες σημειώνουν επιτυχίες και αποδεικνύουν στην πράξη, με αντρειωσύνη, ότι η επιδίωξη της ελευθερίας τους δεν ήταν κούφια λόγια, αλλά αμετάκλητη απόφαση σφραγισμένη με αίμα. Στην αρχή, οι Έλληνες επιζήτουσαν την ξένη συγκατάβαση και ανέμεναν τη σωτηρία τους από τους ξένους. Όταν συνειδητοποίησαν ότι η ελευθερία δεν δωρίζεται, αλλά κατακτιέται από τους ίδιους τους λαούς, άρχισαν σιγά-σιγά να την αποκτούν και με τη βοήθεια των ξένων σε κάποιο στάδιο.

Όπως τότε, ο Ελληνισμός, κάτω από αντίξοες συνθήκες, κράτησε τη συνοχή του και αυτοδύναμα διεκδίκησε την ελευθερία του, γιατί πίστεψε σ'αυτή και γιατί έδωσε αποδείξεις ότι την άξιζε. Με τον ίδιο τρόπο και σήμερα ο Ελληνισμός μπορεί να επιβιώσει και να αντιμετωπίσει τις όποιες επιβουλές, αρκεί να διατηρήσει την πίστη του στα πάτρια και να κινητοποιήσει τις δημιουργικές του δυνάμεις.

Καλλιεργώντας την πνευματική του φυσιογνωμία, αναπτύσσοντας το οικονομικό του εκτόπισμα και χρησιμοποιώντας με σωφροσύνη τις δυνατότητες που του προσφέρει η ένταξή του στη μεγάλη Ευρωπαϊκή οικογένεια, θα μπορούσε ο Ελληνισμός να ξεπεράσει τις όποιες δυσχέρειες που τον περιβάλλουν - και είναι σήμερα πολλές - για να βαδίσει στο μέλλον δημιουργικά και καρποφόρα. Αρκεί να δώσει δείγματα υπευθυνότητας, σοβαρότητας και σκληρής δουλειάς, με άλλα λόγια, αρκεί να αποδείξει ότι αξίζει τέτοιο μέλλον. Κι άν οι αγράμματοι και ταλαιπωρημένοι, οι σκληρά βασανισμένοι ραγιάδες τα κατάφεραν τότε, γιατί να μην το κατορθώσουμε εμείς σήμερα;

Είναι γεγονός που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση ότι ο αγώνας εκείνος ξεδίπλωσε πολλές αρετές της φυλής, όπως είναι η αγάπη προς την ελευθερία, το φιλότιμο, η λεβεντιά. Κι είναι εξίσου βέβαιο, ότι ο αγώνας κλυδωνίστηκε και κινδυνευσε από τη διχόνοια, τη φιλοπρωτία και τη φιλαρχία των Ελλήνων

Τα στοιχεία αυτά συνυπάρχουν, δυστυχώς, σε κάθε εξόρμηση του Έθνους, αιώνες τώρα. Εκεί που ο κόσμος μένει ενεός από τα κατορθώματα της Ελληνικής αλκής και του Ελληνικού δημιουργικού πνεύματος, ξαφνικά προβάλλει το φάσμα της ολοκληρωτικής καταστροφής και το σώριασμα των επιτευγμάτων, γιατί έχει εμφιλοχωρήσει η διχόνοια, το αδελφοκτόνο πάθος. Και δεν μιλούμε, βέβαια, για τις διαφορές απόψεων, που και νόμιμες είναι και βοηθούν στη διαλεκτική αντιμετώπιση των πραγμάτων. Μιλούμε για την καταστροφική μανία να εκμηδενιστεί ο ένας, ώστε να επικρατήσει ο άλλος, έστω και ανάμεσα σε ερείπια. Και, παρά τα τόσα παθήματα από τα πανάρχαια χρόνια, δεν πήραμε μαθήματα.

Αγαπητοί Έλληνες

Δύσκολες είναι οι συνθήκες μέσα στις οποίες πορεύεται σήμερα ο Ελληνισμός, συνθήκες που διαπλάθονται από τα εξ ανατολών τετελεσμένα, αλλά και όσα τεκταίνονται εκεί, στα Βαλκάνια και αλλού. Και θανάσιμος επικρέμαται ο κίνδυνος για την ιδιαιτέρα μας πατρίδα Κύπρο, γιατί αδίσταχτη και αδυσώπητη παραμένει η Τουρκία στις επιβουλές της

Η Τουρκική αδιαλλαξία οδήγησε και τη νέα ειρηνευτική προσπάθεια των Ηνωμένων Εθνών σε αδιέξοδο, αποδεικνύουσα ότι

στόχος της είναι η διατήρηση του απαράδεκτου διχοτομικού STATUS QUO. Η Τουρκική πλευρά σαφώς τώρα επιμένει σε λύση δύο χωριστών "κρατών" και εμπαίζει ότι τάχα υποστηρίζει τις προσπάθειες του ΟΗΕ. Γιατί είναι γνωστό ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας με το Ψήφισμα 716 επαναβεβαιώνει ότι η λύση του Κυπριακού πρέπει να βασίζεται σε ένα Κύπριακό κράτος αποτελούμενο από δύο πολιτικά ισότιμες κοινότητες.

Η Τουρκική πλευρά, κωλυσιεργούσα, προσδοκεί ότι το Κυπριακό θα μπει στο περιθώριο λόγω εκλογικού πυρετού στην Αμερική που φυσιολογικά θα ατονίσει πλήρως το ενδιαφέρον τους, ενδιαφέρον που ήτο και ο κύριος λόγος της κινητικότητας τους τελευταίους μήνες.

Στο μεταξύ, η Τουρκική πλευρά θα προωθεί με κάθε τρόπο την αναγνώριση του "λεγόμενου κράτους" κυρίως από τις νέες κρατικές οντότητες των Βαλκανίων και της Κεντρικής Ασίας για να προβάλει σ' ένα νέο κύκλο συνομιλιών πιο απαιτητικά το αίτημα για χωριστή κυριαρχία και για λύση δύο κρατών.

Έλληνες Αδελφοί,

Για μας οι μεγάλες επέτειοι πρέπει να γίνουν ευκαιρίες εθνικού αναβαπτίσματος και προβληματισμού και όχι κενολογίας και μεγαλόσχημων πανηγυρικών λόγων. Πρέπει να μπούμε στον κόπο να αναδιφήσουμε τα βαθύτερα μηνύματα και να ενωτισθούμε.

Αυτό που απαιτείται σήμερα στον Ελληνισμό γενικά, στην Ελλάδα, στην Κύπρο, στον Ελληνισμό του εξωτερικού, είναι ενότητα, σύμπνοια και σύνεση. Ας μη αμφισβητούμε τον πατριωτισμό κανενός. Ας παύσουν χαρακτηρισμοί για προδότες, ενδοτικούς, έξαλλους ή σωβινιστές, γιατί είναι καταστάσεις που ωθούν σε ακρότητες, αμβλύνουν τη σωφροσύνη και οξύνουν τα πάθη. Ο γκρεμός και το χάος και η καταστροφή δεν απέχουν παρά ένα βήμα.

Επιθυμούμε και επιδιώκουμε μια λύση που να εξασφαλίζει τα δικαιώματα των πολιτών μιας πραγματικά Ομόσπονδης Κύπρου, σύμφωνα με τις διακηρύξεις του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Λύση που να αποκλείει τη διαίρεση της πατρίδας μας σε Βορρά και Νότο. Λύση χωρίς ξένους στρατούς και εποίκους. Το πρόβλημα δεν είναι ποιός θα προβάλει τις πιο αρεστές θέσεις. Αυτό είναι πολύ εύκολο. Το πρόβλημα είναι, οι θέσεις αυτές να είναι εφικτές. Το πρόβλημα δεν είναι τί επιθυμούμε, αλλά κατά πόσο διαθέτουμε τα μέσα για να επιτύχουμε αυτό που επιθυμούμε.

Μέσα στις εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στον περιβάλλοντα τον Ελληνικό χώρο γεωπολιτικό αναβρασμό εγκυμονούνται σοβαρότατοι κίνδυνοι για όλους μας. Ας συνετισθούμε. Έχοντες συναίσθηση των ευθυνών μας, ας αξιοποιήσουμε αυτό που εξαρτάται από εμάς - τις δικές μας δυνάμεις -. Ας παύσουμε να αιτιούμαστε τους άλλους για τα δεινά και τις συμφορές μας. Εχθρούς έχουν και άλλα κράτη και άλλα έθνη, και κάθε εχθρός εκμεταλλεύεται και επωφελείται από τις αδυναμίες των αντιπάλων του. Από μας εξαρτάται να συγκροτήσουμε και παρατάξουμε όλες τις εθνικές μας δυνάμεις, που δεν είναι ευκαταφρόνητες, στην Ελλάδα, στην Κύπρο, στα εκατομμύρια του ξενητεμένου Ελληνισμού, στους επιτυχημένους Έλληνες επιχειρηματίες και επιστήμονες. Φτάνει να ενώσουμε όλοι τη φωνή μας σε μια φωνή πατριωτική και ν'αφήσουμε κατά μέρος κραυγές κομματικές, μικρότητες και προσωπικές φιλοδοξίες.

Οι καταστάσεις επιβάλλουν πραγματική ενότητα και σύνεση. ΟΧΙ στις ιταμές προκλήσεις του εχθρού. Αποφαστιστικότητα και αγωνιστικό πνεύμα για τα ιερά και τα όσιά μας, ασυμβίβαστοι ως προς τα τετελεσμένα της Τουρκικής εισβολής και κατοχής, ταυτόχρονα όμως, πνεύμα συμβιβασμού εκεί όπου οι συνθήκες κι οι καιροί το επιβάλλουν. Με συνέπεια, ειλικρίνεια αλλά και σταθερότητα θα πρέπει να συνεχίσουμε τις προσπάθειες για μια ειρηνική, δίκαιη λύση του προβλήματός μας. Χρειαζόμαστε τη διεθνή κατανόηση και υποστήριξη, την οποία σήμερα έχουμε. Δεν έχουμε περιθώρια για σφάλματα. Εάν τελικά οι προσπάθειες του Γ. Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών καταλήξουν σε αδιέξοδο, καθαρά θα πρέπει να φαίνεται ότι την ευθύνη φέρει ακεραίαν η Τουρκική πλευρά.

Ταυτόχρονα, θα πρέπει να καλλιεργούμε την αγωνιστικότητα του λαού μας και όχι τη φυγοπονία και ευδαιμονισμό. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να θυσιαστούμε προκειμένου να προασπίσουμε τα πάτρια, την τιμή και αξιοπρέπειά μας. Ο πραγματικός πατριωτισμός είναι αυτός που παρουσιάζει τον άνθρωπο πανέτοιμο και για την υπέρτατη θυσία - το δόσιμο της ζωής του αν χρειασθεί. Θα πρέπει να δώσουμε στην Τουρκία να αντιληφθεί ότι η άχαρπη διαρροή του χρόνου δεν πρόκειται να μας δημιουργήσει εθισμό, και ότι η παράταση της αδικίας και το έγκλημα εναντίον της πατρίδας μας θα χαλιβδώνει την αντίδραση του αδικούμενου λαού μας. Οι γυναίκες της Κύπρου έστειλαν, στις 4 Μαρτίου, ακριβώς αυτό το μήνυμα, πως το όραμα της ελευθερίας παραμένει ζωντανό και τον συνεγείρει.

Έλληνες Αδελφοί,

Με ενότητα και πίστη, αγωνιστικότητα και σωφροσύνη, σοβαρότητα και υπευθυνότητα, θα περάσουμε τους σκοπέλους του σήμερα και θα αγναντέψουμε ολόφωτο το μέλλον.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ κ. ΝΙΚΟΛΑΟ ΧΑΤΖΗΠΑΤΕΡΑ

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Θυατείρων,
Ἐξοχώτατε κύριε Πρέσβυ τῆς Ἑλλάδος,
Ἐξοχώτατε κύριε Ὕπατε Ἁρμοστά τῆς Κύπρου,
Ἀγαπητέ κ. Πρόεδρε τῆς Παγκόσμιας Ὁμοσπονδίας Ἀποδήμων Κυπρίων καί τῆς Ἐθνικῆς Κυπριακῆς Ὁμοσπονδίας,
Εὐλαβές Ἱερατεῖον,
Ἔντιμοι ἐκπρόσωποι Σωματείων καί Ὀργανώσεων,
Ἔντιμοι κύριοι Σύμβουλοι Ἐκπαιδεύσεως, διευθυνταί καί διδάσκαλοι τῶν Ἑλληνικῶν μας σχολείων,
Ἀγαπητοί Συμπατριῶτες.

Ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων ἀπευθύνω καί ἐγώ σύντομο χαιρετισμό μέ τήν εὐκαιρία τῆς σημερινῆς ἐκδήλωσης γιά νά τιμήσουμε δυό πρόσφατες, ἱστορικά, Μεγάλες Ἐθνικές Ἐπετείους - τήν 25η Μαρτίου 1821 καί τήν 1η Ἀπριλίου 1955.

Δυό Ἐπέτειοι πού, γιά νά χρησιμοποιήσω μιά φράση ἀπό τόν Περάνθη, "ἀποτελοῦν ὀρόσημα μέσα στίς πύρινες τομές πού ἡ ἱστορία ἔχει χαράξει στήν Ἑλληνική Διάρκεια".

Ἡ τελευταία, καί πιό νωπή ἀπό τίς δυό, πού σάλπισε τόν Ἐθνικό ξεσηκωμό στά ματωμένα τῆς Κύπρου ἅγια χώματα, μᾶς συγκινεῖ ἰδιαίτερα καί μᾶς συνεπαίρνει γιατί, χρονικά, ζοῦμε ἀκόμα στούς ἀπόηχους τῆς θυσίας τῶν ἡρώων τοῦ 1955-59, πού μᾶς ὁδηγοῦν γονατιστούς στίς κατακόμβες, μέσα στίς ὁποίες φυλάσσεται καί εὐλογεῖται ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων ἀνά τούς αἰῶνες.

Ὅπως γράφει ὁ Τερτσέτης γιά τούς νεκρούς τῆς μάχης τοῦ Φαλήρου πού δέν στάθηκε νικηφόρα: "... Ὦ γῆ τῆς χριστιανοσύνης, γῆ τῶν Ἑλλήνων. Ἐσύ, οὔτε εἰς ἄδικον πόλεμον μπῆκες, οὔτε θά λογαριάζεσαι νικημένη, ἄν κατά τύχη τά τέκνα σου τόν τόπον που 'χαν πιάσει ζωντανά εἰς τήν μάχη, τό φυλᾶν φονευμένα".

Ἡ σημερινή Ἐπέτειος μᾶς ὑποχρεώνει καί μᾶς καλεῖ, ὥστε σάν Ἀπόδημοι Ἕλληνες νά συλλάβουμε σωστά τά μηνύματα τῶν καιρῶν καί ἑνωμένοι καί μαχητικοί νά ἀνταποκριθοῦμε, μέ τό ἀπαιτούμενο συναίσθημα τῆς εὐθύνης, στήν κλήση τοῦ καθήκοντος.

Χαιρετίζοντας λοιπόν τήν λαμπρή αὐτή ἐκδήλωση θά ἤθελα, ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου, νά ὑπογραμμίσω μερικές ἀρχές πού θά πρέπει νά ἀποτελοῦν τήν πυξίδα τῆς σκέψης μας καί τῆς ἀγωνιστικῆς μας διάθεσης καί τοῦ Ἐθνικοῦ μας προβληματισμοῦ.

Νά συμμετέχουμε ἐνεργά στήν Πανελλήνια ἀγωνιστική συστράτευση γιά τήν δικαίωση τῆς Κύπρου.

Νά ἐνισχύουμε καί νά προστατεύουμε τούς ἀδελφούς μας πέριξ καί πέραν τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος.

Νά περιφρουροῦμε ἀπό τήν ὁποιανδήποτε καί ἀπ'ὁπουδήποτε προερχόμενη ἐπιβουλή ἐνάντια στους ἐλεύθερους χώρους τῆς Πατρίδας, αὐτά τά χώματα πού εἶναι ἁγιασμένα καί σφραγισμένα μέ τή θυσία τῶν ἀγωνιστῶν καί τῶν ἡρώων τῆς μακραίωνης ἱστορίας μας.

Νά προστατεύουμε καί νά φροντίζουμε νά κρατηθεῖ ψυχικά δεμένο στίς ρίζες του τό ἔμψυχο ὑλικό τοῦ Ἕλληνα τῆς Διασπορᾶς.

Τέλος, νά μή ξεχνοῦμε ποτέ πώς τό ἀκατανίκητο συστατικό, πού ὑπῆρξε ἡ θερμουργός τροφή στούς ἑκάστοτε ἀγῶνες τοῦ Ἔθνους μας, ἀποτελοῦσε ἡ προάσπιση ἑνός διττοῦ ἰδιεώδους:

Τοῦ Χριστοῦ ἡ πίστις ἡ Ἁγία
Καί τῆς πατρίδος ἡ Ἐλευθερία

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΣΑΛΠΙΣΜΑ

τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Τελμησσοῦ Χριστοφόρου

Ἕλληνες καί Ἑλληνίδες τῆς Μεγάλης Βρετανίας,

Τή στιγμή αὐτή πού ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμός βρίσκεται σέ συναγερμό καί μέ μιά ψυχή καί μιά καρδιά ἀγωνίζεται ἐναντίον τῆς νέας ἀπειλῆς, πού μεθοδικά ἐξυφαίνεται ἐναντίον του, μέ στόχο τήν Μακεδονία, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὀφείλουμε νά συνειδητοποιήσουμε τίς ὑποχρεώσεις μας καί, ἑνωμένοι ἄρρηκτα μέ τόν ὑπόλοιπο Ἑλληνισμό, νά πράξουμε κάθε τί δυνατό, γιά νά ἀποτρέψουμε αὐτόν τόν κίνδυνο καί νά ματαιώσουμε τά καταχθόνια σχέδια τῶν ἐχθρῶν μας.

Ἡ πίστη μας στήν Ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας πρίν ἀκόμη κι' ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Φιλίππου καί τοῦ Ἀλεξάνδρου, πού εἶναι ἀποδεδειγμένη πλήρως ἡ βεβαιότητα πώς ἡ Μακεδονική Γῆ εἶναι ἱερή, γιατί κρύβει τά κόκκαλα τῶν προγόνων μας καί τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἐλευθερίας, πρέπει νά γίνει ὁ βράχος, ὅπου θά συντριβεῖ τό μένος ἐκείνων, πού ἀσύστολα παραποιοῦν τήν Ἱστορία καί μέ κίβδηλα ἐπινοήματα προσπαθοῦν νά οἰκειοποιηθοῦν ὅ,τι ἀποτελεῖ τό καύχημα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀποσυνδέοντάς τον ἀπό τό

ένδοξο παρελθόν του καί ἀποξενώνοντάς τον ἀπό περιοχές πού ὑπῆρξαν πάντα Ἑλληνικές.

Ἡ ἀνίερη προσπάθεια ἀνακήρυξης κράτους μέ τ'ὄνομα "Μακεδονία", ἡ ὕπαρξη δῆθεν ἰδιαίτερου Μακεδονικοῦ Ἔθνους ξεχωριστοῦ καί ἄσχετου μέ τόν Ἑλληνισμό, δέν πρέπει νά στεφθεῖ ἀπό ἐπιτυχία. Κάτι τέτοιο θἄναι μιά νέα ἐθνική συμφορά κοντά στίς τόσες πού μέχρι τώρα ὑπέστημεν, τή Μικρασιατική καταστροφή, τήν τραγωδία τῆς Μεγαλονήσου Κύπρου καί τῆς ἀλύτρωτης Βόρειας Ἠπείρου.

Ἕλληνες τῆς Μεγάλης Βρετανίας,

Τό δοξασμένο Ἔθνος μας δέν πρέπει νά ὑποστεῖ μιά τέτοια ταπείνωση, ἡ πατρίδα μας δέν πρέπει νά δεχτεῖ κι' ἄλλο χτύπημα στό ἤδη πληγωμένο κορμί της. Μά γιά ν'ἀποφευχθεῖ αὐτό πρέπει νά παραμερίσουμε κάθε διαφορά καί ν'ἀγωνισθοῦμε ἑνωμένοι γιά τά δίκαιά μας.

Τά λόγια αὐτά ἀπευθύνονται ἰδιαίτερα πρός τήν Ἑλληνική Νεολαία τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Γιά νά νιώσει τά στήθη της νά δονοῦνται ἀπό ἐθνικό καί πατριωτικό παλμό καί, ὅπως ὅλοι οἱ Ἕλληνες Νέοι στά παλαιά καί νεώτερα χρόνια, νά σταθεῖ στίς ἐπάλξεις, κρατώντας ἀναπεπταμένη τή Σημαία τῶν Ἐθνικῶν Ἰδεωδῶν.

Νέοι καί Νέες, Ἕλληνες καί Ἑλληνίδες.

Ἡ πατρίδα μας σᾶς καλεῖ μέ τό ἴδιο πανάρχαιο σάλπισμα "Ἴτε παῖδες Ἑλλήνων, ἐλευθεροῦτε πατρίδα". Ἀκοῦστε τή φωνή της. Ζητᾶ τή βοήθειά σας. Ἀξίζει ν'ἀγωνισθεῖτε γιά τήν ἐλευθερία καί τήν ἀκεραιότητά της. Σάν πρῶτο ἀλλά μεγάλο βῆμα, ἐλᾶτε τήν Κυριακή, 12η Ἀπριλίου, στίς 3.00 τό ἀπόγευμα, στό TRAFALGAR SQUARE. Γιά νά διατρανώσουμε τήν πίστη μας πώς ἡ Μακεδονία, ἡ Κύπρος κι ἡ Βόρεια Ἤπειρος, εἶναι καί θά εἶναι πάντα τόποι Ἑλληνικοί καί πώς ἡ Γαλανόλευκη θά κυματίζει πάντα ἐκεῖ, σύμβολο τῆς Ἐλευθερίας καί τῶν Ἑλληνοχριστιανικῶν Ἰδεωδῶν, γιά τά ὁποῖα τό Ἔθνος μας ἀγωνίστηκε πάντα, χωρίς νά ὑπολογίσει ὁποιαδήποτε θυσία.

Ἑλληνισμέ τῆς Μεγάλης Βρετανίας

Δεῖξε στό TRAFALGAR SQUARE τή φλόγα τῆς Ἑλληνικῆς σου Ψυχῆς. Κάνε ν'ἀκουστεῖ μακριά, νά φτάσει παντοῦ τό σύνθημά σου: "Κάτω τά χέρια ἀπό κάθε Ἑλληνική περιοχή, μέχρι καί τήν τελευταία σπιθαμή τῆς προγονικῆς μας γῆς".

† Ὁ Τελμησσοῦ Χριστοφόρος

Μεταδόθηκε ἀπό τόν Ἑλληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό τοῦ Λονδίνου στίς 9 Ἀπριλίου 1992.

ΣΥΝΑΞΙΣ ΙΕΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Προσφώνηση Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγορίου

Θεοφιλέστατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί, Σεβαστοί Πατέρες συμπρεσβύτεροι καί διάκονοι τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Μέ ἰδιαίτερη χαρά σᾶς καλωσορίζω στή σημερινή μας Ἱερατική Σύναξη στόν πάνσεπτον αὐτό Καθεδρικό Ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας. Χαίρω ἰδιαίτερα γιατί προσήλθατε καί πάλιν, ὥστε μαζί νά μελετήσουμε τά διάφορα ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τήν Ἐκκλησία καί τό Ποίμνιό μας, τή διακονία μας στόν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου.

Ὅπως βλέπετε καί ἀπό τό Πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάξεώς μας, σήμερα θά ἔχουμε σάν κύριο θέμα τή διαπραγμάτευση καί τή μελέτη τοῦ Ἱεροῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καί Ἐξομολογήσεως στή ζωή καί τήν πράξη τῆς Ἐκκλησίας μας. Γιαυτό ἀναθέσαμε σέ διαφόρους Ὁμιλητές, νά τό διαπραγματευθοῦν καί νά τό ἀναλύσουν, ὥστε νά μᾶς βοηθήσουν νά ἐπιβεβαιώσουμε τή σπουδαιότητά του γιά τήν πνευματική πρόοδο καί εἰρήνη τοῦ Ποιμνίου μας καί ἡμῶν τῶν ἰδίων. Ἔτσι θά ἀνανεώσουμε τήν πνευματική καί ἐκκλησιαστική μας ζωή.

Ἐδιαλέξαμε σάν κύριο θέμα τῆς σημερινῆς μας Συνάξεως τό "Μυστήριο τῆς Μετανοίας καί Ἐξομολογήσεως", γιατί πιστεύουμε ὅτι θά πρέπει νά τό ξαναφέρουμε στήν ἐπιφάνεια καί νά τό κάμουμε πιό προσιτό καί ζωντανό στό Ποίμνιό μας. Νά τό διδάξουμε καί μέ ἀγάπη καί σοφία νά ὑπογραμμίσουμε τήν ἀξία καί τή σπουδαιότητά του γιά τήν ψυχική καί σωματική μας ὑγεία. Οἱ σχέσεις μας μέ τό Θεό καί μέ τόν ἑαυτό μας καί μέ τούς συνανθρώπους μας ἐξυπηρετοῦνται καλύτερα καί σωστότερα μέ τήν ἄσκηση καί ἐφαρμογή τοῦ Ἱεροῦ τούτου Μυστηρίου. Γιατί οἱ Χριστιανοί πού ἀσκοῦνται καί θέτουν σέ ἐφαρμογή τήν Μετάνοια, τήν Ἐξομολόγηση, τήν ἐξαγόρευση τῶν ἁμαρτημάτων, γίνονται πιό πνευματικοί καί συνειδητοί Χριστιανοί. Καλλιεργοῦν τήν ἱερή ταπείνωση καί ἐμβαθύνουν περισσότερο στό μυστήριο τῆς σωτηρίας μας, ὅπως ὁ Ἴδιος ὁ Χριστός μᾶς τό ἀποκάλυψε καί μᾶς καλεῖ νά τό κάμουμε προσωπική μας ὑπόθεση καί σημαία καί βίωμα.

Βρισκόμαστε, ὅπως γνωρίζετε, στήν Εἴσοδο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς. Γιαυτό θά πρέπει νά ἀξιοποιήσουμε τόν καιρό καί νά κηρύξουμε "εὐκαίρως καί ἀκαίρως" τό νόημα τῆς Περιόδου. Ἡ Μεγάλη Σαρακοστή εἶναι κατ' ἐξοχήν περίοδος μετανοίας καί καταλλαγῆς μετά τοῦ Θεοῦ καί μετά τοῦ ἀνθρώπου καί μετά τοῦ ἁμαρτωλοῦ καί ἀσθενοῦς ἑαυτοῦ μας.

Γιαυτό ἡ Ἐκκλησία σοφά ποιοῦσα προβάλλει ποικιλότροπα τή Μ. Σαρακοστή καί διακηρύσσει ἔτσι τό Πιστεύω της, τό ὁποῖο εἶναι ἡ οἰκονομία τοῦ Μεγάλου Θεοῦ καί Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτήν τή Θεία οἰκονομία διδάσκει τό Τριώδιον καί μᾶς καλεῖ νά συμπορευθῶμεν ἀνάλογα καί νά ἀναβαπτιστοῦμε ἀπό τά διδάγματα καί νά συνθήματά του. Τά νοήματα τοῦ Τριωδίου δέν ἐκφράζουν τίποτε ἄλλο παρά τή Θεία φιλανθρωπία, καρπός καί ἐπέκταση καί βασικό συστατικό τῆς ὁποίας εἶναι καί τό Μυστήριον τῆς Μετανοίας καί Ἐξομολογήσεως.

Εἶπα ἀνωτέρω φιλανθρωπίαν, γιαυτό καί θά πρέπει πάντα νά τονίζεται ἡ οὐσία τοῦ Μυστηρίου καί νά γίνεται ἡ ἀνάλογη προσέγγισή του ἀπό μέρους μας. Ἰδιαίτερα οἱ Κληρικοί, οἱ πνευματικοί λεγόμενοι, πού ἀσκοῦν τό Ὑπούργημα τοῦτο, θά πρέπει νά προετοιμάζωνται καί νά ἔχουν πεῖρα τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Νά προσέχουν πολύ καί μετ' ἐπιστήμης νά τό προσφέρουν εἰς τό Ποίμνιόν τους. Θά ἤθελα ἐκτός τῶν ἄλλων, νά τονίσω ὅτι ἡ οἰκονομία τῆς Θείας Ἀγάπης εἶναι μία καί ἀδιαίρετη, δηλαδή δέν χωρίζεται. Ἐάν χωρίζουμε τή μετάδοση τῆς Θείας Χάριτος σέ Μυστήρια, τοῦτο γίνεται κατ' οἰκονομία καί ἰδίως γιά τήν ἀνθρώπινη ἀσθένεια καί ἀνεπάρκεια. Στήν οὐσία ὅλα τά Μυστήρια εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους· εἶναι ἀλληλένδετα καί ἀποβλέπουν στό νά προσφέρουν τίς δωρεές τοῦ Θεοῦ στούς ἀνθρώπους. Καί τό πιό σπουδαῖο καί χειροπιαστό χαρακτηριστικό τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ φιλανθρωπία καί ἡ ἀγαθότητα. Δηλαδή ὁ Θεός ἀγαπᾶ τόν ἄνθρωπο γιαυτό καί ἔγινε ἄνθρωπος καί τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. Ἐδέχθη τήν ἀνθρώπινη φύση, γιαυτό καθημερινά ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι καί τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος. Γιά τούτη τή βασική καί θεμελιώδη διδασκαλία τῆς Πίστεώς μας, ἔγιναν μεγάλοι ἀγῶνες καί συζητήσεις θεολογικές, τῶν ὁποίων ὁ ἀπόηχος καί τά ἀποτελέσματα καί ἡ ἐπίδραση φτάνουν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπολέμησε καί κατεδίκασε ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀρνήθηκαν ἤ ἐμείωσαν, ὑποβίβασαν τήν Θεότητα ἤ τήν ἀνθρωπότητα τοῦ Κυρίου, γιά τό λόγο ὅτι μόνο ἕνας τέλειος, ἀληθινός θεός καί ἄνθρωπος μπορεῖ νά συγχωρεῖ, νά θεραπεύει καί νά συμμερίζεται σάν ἄνθρωπος τίς ἁμαρτίες καί ἀτέλειές μας. Πολύ ὡραῖα καί θεολογικώτατα περιγράφει τούτη τήν ἀλήθεια ὁ Θεῖος Παῦλος στήν πρός Ἑβραίους Ἐπιστολή του: "τόν δέ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διά τό πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καί τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπέρ παντός γεύσηται θανάτου. ἔπρεπε γάρ αὐτῷ, δι' ὅν τά πάντα καί δι'οὗ τά πάντα, πολλούς υἱούς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τόν ἀρχηγόν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διά παθημάτων τελειῶσαι. /ὅ τε γάρ ἁγιάζων καί οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνός πάντες· δι' ἥν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτούς καλεῖν,/λέγων· ἀπαγγελῶ τό ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε· καί πάλιν· ἐγώ ἔσομαι πεποιθώς ἐπ' αὐτῷ· καί πάλιν· ἰδού ἐγώ καί τά παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. ἐπεί οὖν τά παιδία κεκοινώνηκε σαρκός καί αἵματος, καί αὐτός παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διά τοῦ θανάτου καταργήσῃ τόν τό κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τόν διάβολον, / καί ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διά παντός τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. οὐ γάρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλά σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὤφειλε κατά πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καί πιστός ἀρχιερεύς τά πρός τόν θεόν, εἰς τό ἱλάσκεσθαι τάς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γάρ πέπονθεν αὐτός πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι" (Κεφ. Β' 9-18). Ὁ δέ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἀπηχῶντας τούτη τήν πίστη διδάσκει: "Τό γάρ ἀπρόσληπτον καί ἀθεράπευτον". Προσέλαβε ὁ Χριστός πλήρη τή ἀνθρώπινη φύση καί τήν ἐθεράπευσε.

Ἡ ἐνανθρώπηση καί ἡ θυσία καί ἡ νίκη τοῦ Χριστοῦ κατά τῶν

δυνάμεων τοῦ σκότους καί ἡ ἀνάληψή του στούς Οὐρανούς, μᾶς δίνει τήν ἱερή βεβαιότητα τῆς σωτηρίας καί τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν. Χρειάζεται βέβαια καί ἡ δική μας ἡ ἀγάπη καί διάθεση προκειμένου νά γίνουμε μέτοχοι καί κοινωνοί αὐτῆς τῆς ἱερᾶς καί αἰωνίας κληρονομίας καί δόξας, πού ἀποκάλυψε ὁ Χριστός εἰς τόν κόσμο μέ τό Μυστήριο τῆς Θεία οἰκονομίας καί συγκαταβάσεώς Του. Μέ τοῦτο τό πρῖσμα, -ὄχι τό νομικό, τό τυπικό, τό μωσαϊκό-, θά πρέπει νά δοῦμε τίς σχέσεις μας μέ τό Θεό καί τό βασικό γεγονός τῆς προσωπικῆς μας σωτηρίας. Νά μήν ξεχνοῦμε τούς λόγους καί τό βασικό γεγονός τῆς προσωπικῆς μας σωτηρίας. Νά

μήν ξεχνοῦμε τούς λόγους τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος λέγει: "καί ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καί χάριν ἀντί χάριτος ὅτι ὁ νόμος διά Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καί ἡ ἀλήθεια διά Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο" (Ἰωάννης Κεφ. Α, 17)

Ἐπανερχόμενος στό γεγονός τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καί Ἐξομολογήσεως καί τοῦ ἐσωτερικοῦ καί συνεκτικοῦ δεσμοῦ πού ὑπάρχει μέ τό καθόλου ἔργο τοῦ Κυρίου, ἀρκεῖ νά σᾶς ἀναφέρω καί νά ὑπενθυμίσω τούς λόγους τοῦ Νεκραναστημένου Χριστοῦ πρός τούς Μαθητές Του εὐθύς μετά τήν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασή του. Ὅταν μπῆκε στό ὑπερῶο τῶν θυρῶν κεκλεισμένων: Εἶπεν: "εἰρήνη ὑμῖν. καί τοῦτο εἰπών ἔδειξεν αὐτοῖς τάς χεῖρας καί τήν πλευράν αὐτοῦ, ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταί ἰδόντες τόν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν. εἰρήνη ὑμῖν. καθώς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγώ πέμπω ὑμᾶς. καί τοῦτο εἰπών ἐνεφύσησε καί λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. ἄν τινων ἀφῆτε τάς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται" (Ἰωάννης Κεφ. 20, 20-23). Ὁ Εὐαγγελιστής Λουκᾶς γράφει: "Καί εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτω γέγραπται καί οὕτως ἔδει παθεῖν τόν Χριστόν καί ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καί κηρυχθῆναι ἐπί τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καί ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τά ἔθνη" (Ἰωάν. Κεφ. ΚΔ, 46-47).

Ἀναφέρω αὐτά γιά νά ὑπενθυμίσω εἰς ἑαυτούς καί ἀλλήλους τή βασική ἀλήθεια τῆς Ἁγίας Πίστεώς μας καί νά παρακαλέσω θερμά νά ἀνανεώσουμε τούτη τήν πίστη καί διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας. Γιαυτό θά πρέπει νά προβληματιστοῦμε καί νά ἐμβαθύνουμε στό Μυστήριο τῆς Μετανοίας καί Ἐξομολογήσεως. Ἐπιπλέον θά πρέπει νά ἀνανεώσουμε τήν περί αὐτοῦ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας ἔχοντες κατά νοῦ τά δεδομένα τῆς σημερινῆς κοινωνίας, ἡ ὁποία χρειάζεται τή φιλανθρωπία καί ἀγάπη τῆς Μάνας-Δασκάλας-Ἐκκλησίας. Ὅπως γράφει ἕνας σύγχρονος Θεολόγος καί Ἐπίσκοπος: "Ἡ ἀληθινή πίστις προϋποθέτει τήν μετάνοιαν: Γίνεται ἀπόταξις τοῦ Σατανᾶ καί ἀπάρνησις τῶν κακῶν πράξεων καί ἁμαρτιῶν καί ἐπιστροφή στόν Ζῶντα καί ἀληθινό Θεό. Ἐξ οὗ καί γίνεται καί ὁ Ἐξορκισμός πρό τοῦ Βαπτίσματος, γιατί δέν ὑπάρχει καί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει κοινωνία μεταξύ ζωῆς καί θανάτου, παραδείσου καί κολάσεως, βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί βασιλείας τοῦ θανάτου" (Φῶς Ἱλαρόν, σελ.83-84).

Ἡ μετάνοια εἶναι ὁ ἀντίστροφος δρόμος τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδάμ: ἡ ἀποκατάστασις τῆς διακοπείσης ὑπακοῆς καί ἀγάπης, κοινωνίας δηλαδή μέ τόν Θεό, ἡ ταπείνωση ἀντί τῆς ὑπερηφανείας. Ὁ παλαιός ἄνθρωπος, ὡς υἱός τοῦ παλαιοῦ, πεπτωκότος Ἀδάμ, στρέφεται μέ μετάνοια καί πίστη στό νέο Ἀδάμ, τόν Χριστό, καί σ'αὐτόν ἐπιστρέφει ὡς ἄσωτος στόν Πατέρα, καί ὁ Πατήρ τόν ἀποκαθιστᾶ στήν υἱική δόξα καί κληρονομία του" (Φῶς Ἱλαρόν σελ. 84).

Τό Βάπτισμα ἀνανεώνεται μέσα μας μέ τήν πίστη καί τή μετάνοια (μέ τό Μυστήριο τῆς μετανοίας καί ἐξομολογήσεως), μέ τά σωτηριώδη δάκρυα (μέ τό χαροποιό πένθος), τό ὁποῖο ἐνεργοποιοῦμε μέ τήν πίστη καί ἐλεύθερη θέληση καί ἀγάπη στό Θεό καί τούς ἀνθρώπους. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ χάρις μέσα μας σάν νά κρύφθηκε, πιεσμένη ἀπό τή δική μας ἀμέλεια, ραθυμία καί ἐπιστροφή στίς παλαιές ἁμαρτίες καί τά παλαιά νεκρά ἔργα μας. Ἡ μετάνοια ἐπομένως δέν εἶναι ἐπανάληψις τοῦ Βαπτίσματος, ἀλλά ἀνακαίνισις καί ἀναζωπύρωσις τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, τοῦ ἁγιασμένου ὕδατος τῆς Βαπτίσεως μέσα ἀπό τά θερμά δάκρυα τῆς μετανοίας (Φῶς Ἱλαρόν σελ. 82).

Ὕστερα ἀπό αὐτά θά ἤθελα ἐπιπλέον νά ὑπενθυμίσω σέ ὅλους ὅτι ἡ μετάνοια δέν εἶναι κάτι στατικό, νομικό. Εἶναι κάτι μόνιμο, συνεχές, ἀδιάκοπο, βαθύ, πνευματικό γεγονός. Εἶναι μόνιμη, ἤ μᾶλλον πρέπει νά εἶναι μόνιμη κατάσταση τῆς ψυχῆς, τῆς ὑπάρξεώς μας γιά νά αὐτοθεραπευώμαστε καί νά ἀνανεώνουμε τήν ἐμπιστοσύνη μας στόν Ἰησοῦν Χριστό, ἀπό τόν ὁποῖο καί ζητοῦμε κοινωνία μυστική, σωστική, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί συμμετοχήν εἰς τήν Βασιλεία καί δόξα του.

Θά πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε τό γεγονός ὅτι ἡ μετάνοια ἀποτελεῖ βασική ἀρχή τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καί ἰδιότητός μας. Χωρίς μετάνοια, δηλαδή ἐπιστροφή καί πίστη στό Χριστό, δέν μποροῦμε νά σωθοῦμε καί νά γίνουμε μέλη τῆς οὐράνιας Βασιλείας Του. Γιαυτό ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης ἐκαλοῦσε τό λαό εἰς μετάνοιαν λέγοντας ὅτι ἐπλησίασε ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Ἤξερε ὅτι ἔρχεται ὁ Χριστός καί καλοῦνται οἱ Λαοί νά πιστέψουν, νά τον ὑποδεχθοῦν καί νά βαπτιστοῦν στό Ὄνομά Του. Ἔλεγεν ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής: "μετανοεῖτε· ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν" (Ματθ. κεφ. Γ' 2, 11-12). Ἡ ὑποταγή μας εἰς τό θεῖο θέλημα εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση τῆς πνευματικῆς μας ὑγείας καί σωτηρίας.

Τό ἴδιο κήρυγμα ἔκαμε καί ὁ Πέτρος μετά τό κοσμοϊστορικό γεγονός τῆς Πεντηκοστῆς. Ἐκάλεσε τό Λαό σέ μετάνοια καί ἐπιστροφή στό Χριστό γιά νά σωθοῦν καί ἀποκατασταθοῦν εἰς τήν οὐράνια Βασιλεία. Ἔχοντες αὐτά ὑπόψιν ἡ Ἐκκλησία κηρύσσει μετάνοια καί ἐπιστροφή στήν Πίστη τοῦ Χριστοῦ καί τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἀγάπης του. Γιά δύο χιλιάδες χρόνια ἡ Ἐκκλησία κηρύσσει τή φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, γιατί ὅλη ἡ οἰκονομία τῆς σωτηρίας τοῦ Ἀνθρωπίνου Γένους εἶναι ὑπόθεση φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ Πατέρα πρός τά παιδιά του, τά ὁποῖα ἀποστάτησαν ἀπό κοντά του καί σάν τόν ἄσωτο ἐπλανήθησαν στίς στράτες τῆς εἰδωλολατρείας καί ἁμαρτίας καί ἀπομακρύνσεως ἀπό τό θέλημά

Του. Ὁ Ἱερός Λουκᾶς πολύ παραστατικά περιγράφει τήν ἐντύπωση πού ἔκαμε τό κήρυγμα τοῦ Πέτρου εὐθύς μετά τό γεγονός τῆς Πεντηκοστῆς. "Πέτρος δέ ἔφη πρός αὐτούς· μετανοήσατε, καί βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπί τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καί λήψεσθε τήν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος" (Πράξεις, κεφ. Β' 38).

Γιαυτό σήμερα, ὑπό τό πρῖσμα καί τό κλῖμα τῶν κοσμογονικῶν καιρῶν πού ζοῦμε, θά πρέπει νά ἀναβιώσουμε μέ τρόπο καινούργιο καί νέο τό κήρυγμα τῆς μετανοίας. Νά τονίσουμε πιό πολύ τήν πνευματική ὑπόσταση τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος, ὥστε νά γίνει δεκτό καί νά ἀκουστεῖ τό κήρυγμα καί ἡ διακονία μας ἔντονα, δυνατά, νά ἔχει ἀποτελέσματα. Ναί ὅπως τήν ἐποχή τῆς Πεντηκοστῆς καί τῆς Ἀποστολικῆς Περιόδου. Ὁ Θεῖος Παῦλος μέ πολλή φρόνηση καί ποιμαντική ἐπιστήμη καί ὀξυδέρκεια ἐκήρυξε τή μετάνοια καί ἐκάλεσε τούς Λαούς νά υποταχθοῦν καί νά πιστέψουν στόν Χριστό σάν Σωτῆρα καί Εὐεργέτη τους. Χάρη στή δύναμη τῆς πίστεως καί τή χάρη τοῦ Χριστοῦ ἔγινε ἡ θαυμαστή ἀλλαγή στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Τό Εὐαγγέλιο ἔγινε γρήγορα γνωστό στόν τότε πολιτισμένο κόσμο, διαδόθηκε καί ἱδρύθηκε ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία γιά τά τελευταῖα δύο χιλιάδες χρόνια διακονεῖ τούς πιστούς καλοῦσα μικρούς καί μεγάλους σέ συνεχῆ μετάνοια καί πνευματική ἀνανέωση. Σέ ὅλους μας ὁ Χριστός διά τῆς Ἐκκλησίας ὑπόσχεται ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί καθαρισμό τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων μας ἀπό τά στοιχεῖα τῆς ἀποστασίας καί ἐνοχῆς. "Ἤ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τό χρηστόν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει; Κατά δέ τήν σκληρότητά σου καί ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργήν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καί ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὅς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατά τά ἔργα αὐτοῦ" (Ρωμ. κεφ. Β' 4-6)

"Χαίρω οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν Ἡ γάρ κατά Θεοῦ λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται (Β' Κορ. κεφ. Ζ' 9-10). "Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδύτητα ἡγοῦνται, ἀλλά μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μή βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλά πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι" (Β' Πέτρου κεφ. Γ'9). (Ἑβραίους κεφ. ΣΤ' 1-10 καί κεφ. ΙΒ' 17)

Ἡ Περίοδος τοῦ Τριωδίου καί τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς ὑπενθυμίζει τή μετάνοια καί τίς ἁμαρτίες μας. Γιαυτό καί ἡ Ἐκκλησία μᾶς προβάλλει τό παράδειγμα τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου, τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ, τῆς ἀδεκάστου κρίσεως καί τῆς ἐξορίας τῶν Πρωτοπλάστων ἀπό τόν Παράδεισο. Μᾶς καλεῖ νά μιμηθοῦμε τοῦ Τελώνου τή μετάνοια καί τούς στεναγμούς καί τήν ἄριστη ταπείνωση· Νά ἀποφύγουμε τοῦ Φαρισαίου τήν κακίστην ὑψηγορία καί τή θλιβερή καύχηση. Νά μή λησμονοῦμε τόν κατανυκτικόν Ὕμνο τοῦ Τριωδίου, ὁ ὁποῖος συνοψίζει σέ ἁδρές γραμμές τό πνεῦμα καί τό γράμμα τῆς Ὀρθόδοξης Παράδοσης καί πνευματικότητος γύρω ἀπό τό σπουδαῖο καί πάντα ἐπίκαιρο καί βασικό πνευματικό τοῦτο ζήτημα τῆς Μετανοίας. Γράφει

«Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας, Ζωοδότα, ὀρθρίζει γάρ τό πνεῦμά μου πρός ναόν τόν ἅγιόν σου, ναόν φέρον τοῦ σώματος ὅλον ἐσπιλωμένον· ἀλλ' ὡς οἰκτίρμων κάθαρον εὐσπλάγχνῳ σου ἐλέει»

Εὔχομαι ὅπως ὁ Τριαδικός Θεός, μέ τίς πρεσβεῖες τῆς Παναγίας Μάνας καί τίς μεσιτεῖες ὅλων τῶν Ἁγίων, κατευθύνει τίς σκέψεις μας καί φωτίζει τίς διάνοιές μας γιά νά ἔχουμε καλή καί ἐποικοδομητική Σύναξη. Νά μελετήσουμε σέ βάθος τό Μυστήριο τῆς σωτηρίας μας πού εἶναι ἀναπόσπαστο ἀπό τήν προσωπική μας μετάνοια καί καταλλαγή, τήν ἐπιστροφή μας στόν Μέγα Ἀρχιερέα καί Ἐπίσκοπο τῶν ψυχῶν ἡμῶν Κύριον Ἰησοῦν Χριστό, εἰς τό ὄνομα τοῦ ὁποίου ἀσκοῦμε τή διακονία μας. Αὐτός θά εὐλογήσει τίς ἐργασίες μας καί θά μᾶς βοηθήσει ὄχι μόνο νά συνεχίσουμε θεοφιλῶς τή διακονία μας, ἀλλά καί νά καλλιεργήσουμε βαθύτερα στίς ψυχές τοῦ Ποιμνίου μας τήν ἔννοια τῆς Μετανοίας καί τή μεγάλη ἀξία καί σπουδαιότητα πού ἔχει αὐτή γιά τήν πρόσκαιρη ἀλλά καί τήν αἰώνια ζωή καί τό μέλλον μας. Στόν Ἰησοῦ Χριστό, πού πάντα φιλανθρωπεύει καί θεραπεύει τήν ἀνθρώπινη ἀτέλεια και ἐλεεῖ ὅλους μας μέ ἀγάπη, ἀνήκει ἡ δόξα καί ἡ βασιλεία στούς αἰῶνες. Ἀμήν

Τρίτη, 3 Μαρτίου 1992

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕ Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ ΤΟΥ.

(συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο τεῦχος)

Βρισκόμαστε στό κατώφλι τῆς τελευταίας δεκαετίας τῆς Β' χιλιετηρίδος τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας. Εἴμαστε μάρτυρες καταπληκτικῶν, μοναδικῶν θά ἔλεγα γεγονότων, πού διαδραματίζονται ἀπό τή σκηνή ὄχι τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ἀλλά ὁλόκληρης τῆς Οἰκουμένης. Μιᾶς Οἰκουμένης, ἡ ὁποία παρά τήν καταπληκτική αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ της, γίνεται καί πιό μικρή λόγῳ τῶν συνθηκῶν, τῶν ἐφευρέσεων καί τῶν ἐπιστημονικῶν μέσων ἐπικοινωνίας πού ἔχει στή διάθεσή της. Παρ' ὅλα αὐτά πρέπει νά διατηρήσουμε τή θρησκεία καί πολιτιστική μας φυσιογνωμία. Νά τήν προστατεύουμε μέ σοφία κι ἐπιστήμη. Νά αὐξήσουμε ἀνάλογα τούς δεσμούς μας μέ τίς φυσικές καί πνευματικές μας ρίζες ὥστε νά μήν πάθουμε ὅπως τόν σπόρον πού ἔπεσε "ἐπί τήν πέτραν" κι ἐπειδή δέν εἶχε ἰκμάδα "ἐξηράνθη"

Ἐπισκοπῶντας τήν περασμένη τριανταχονταετία θεωρῶ σκόπιμο νά μνημονεύσω τούς προκατόχους μου Ἀθηναγόρα Καββάδα ὁ ὁποῖος μέ ἐχειροτόνησε σέ πρεσβύτερο καί μέ διόρισε ἐφημέριο στόν Ἱερό ναό Ἁγίων Πάντων τό 1959. Ἐπίσης κάμνω εὐλαβῆ ἀναφοράν εἰς τόν ἀείμνηστον προκάτοχό μου Ἀθηναγόρα Κοκκινάκη, ὁ ὁποῖος μέ ἐχειροτόνησε σέ ἐπίσκοπο καί μέ ἐχειραγώγησε μέ τήν φιλία καί τήν ἐμπιστοσύνη του καθόλο τό διάστημα τῆς καρποφόρας καί ἱστορικῆς του Ἀρχιερατείας. Δίκαιον εἶναι ν'ἀναφερθῶ σ'ὅλους τούς ἄλλους κληρικούς καί λαϊκούς μέ τούς ὁποίους συνεργάστηκα, ἀλλά τώρα ἀποχώρησαν ἀπό τή σκηνή τοῦ του τοῦ κόσμου. Ὅλοι ἐκεῖνοι, μαζί μέ τούς ἐπιζῶντες, τούς παρόντες καί ἀπόντες, ἀπέδειξαν τούς ἑαυτούς τους δόκιμους Ἐργάτες τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Ὁμογένειας τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Δέν θέλω τώρα, γιά νά μήν προσκρούσω στήν ταπεινοφροσύνη σας, νά μνημονεύσω τόν καθένα ξεχωριστά γιά τήν ἀγάπη καί τή φιλία σας. Θέλω μόνο νά κάμω λόγο γιά τούς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, Τιμόθεο, Χρυσόστομο, Χριστοφόρο καί Ἀρίσταρχο Αὐτοί, ἰδιαίτερα οἱ πρῶτοι πολλά προσέφεραν γιά τήν τωρινή φυσιογνωμία της Ἐκκλησίας μας στή Μ. Βρετανία. Ἔχουν κι αὐτοί συμπληρώσει μιά τριακονταετία προσφορᾶς καί διακονίας γιά τήν πρόοδο τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνορθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Βρετανίας

Εἶναι δμως δίκαιο νά μνημονεύσω ἰδιαίτερα τήν Κοινότητα Ἁγίων Πάντων, ἡ ὁποία ἔγινε ἡ αἰτία νά εὑρεθῶ ἀνάμεσά σας καί νά μαθητεύσω κοντά σας καί νά τύχω τῆς ἀγάπης καί εὐλαβοῦς ἀφοσιώσεως καί ἐμπιστοσύνης καί φιλίας σας. Ἡ διακονία μου στή μεγάλην καί πρώτη Ἐκκλησία τῶν νεομεταναστῶν, μοῦ ἐνέπνευσε τήν αὐτή ειδική τούτη διακονία. Μοῦ ἔδωσε δέ τήν εὐκαιρία νά ζήσω τούς παλμούς τοῦ Ποιμνίου, πού ὁ Ἅγιος Θεός εὐδόκησε ὕστερα ἀπό μιά μακρά διακονία, νά γίνω, νά ἀναδειχθῶ ὑπεύθυνος Ποιμενάρχης καί πνευματικός ἀρχηγός καί Ἀρχιερέας του

Ἀπό τήν πρώτη διακονία μου στό Ναό Ἁγίων Πάντων ἐδιδάχτηκα πολλά. Εὐτύχησα νά γνωρίσω πολλούς, πάμπολλους καί νά συνδεθῶ διά φιλίας καί στενῆς συνεργασίας γιά τήν προστασία καί προώθηση τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καί Ὁμογένειάς μας στή Μ Βρετανία. Οἱ ὁραματισμοί καί οἱ ἀγωνίες μου γιά τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀρθοδόξου στοιχείου ἐγεννήθηκαν καί ἐριζώθηκαν κατά τά πρῶτα δέκα χρόνια πού ὑπηρέτησα σάν Ἐφημέριος στόν ἱστορικό αὐτό Ναό τοῦ Κάμντεν Τάουν, περιοχή ἡ ὁποία γιά δεκαετίες ἐφιλοξένησε πολλές χιλιάδες Ὁμογενῶν στά πρῶτα χρόνια τοῦ ἐρχομοῦ τους στή Μεγάλη Βρετανία

Στήν ἀνοδική πορεία τῆς διακονίας μου στό Ἡνωμένο Βασίλειο, ἡ χειροτονία μου σέ Ἐπίσκοπο καί ἡ τοποθέτησή μου, ἀπό τήν Ἐκκλησιαστική μου Ἀρχή, στό Βόρειο Λονδῖνο, μοῦ ἔδωσε τήν εὐκαιρία νά ἐπιδοθῶ στήν ὀργάνωση τῆς Κοινότητος Ἀποστόλου Βαρνάβα καί νά ἀναπτύξω τίς δυνατότητές μου. Ἐπειραματίσθηκα γύρω ἀπό πολλά ποιμαντικά ζητήματα προκειμένου νά ἐπεκτείνω τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας στή ξένη, ζῶντας μέσα σέ μιά κοινωνία πολυεθνική καί πολυάριθμη, ἀνοικτή καί

ἀπροστάτευτη τυπικά ἀπό τά πνευματικά καί θρησκευτικά ρεύματα τῆς ἐποχῆς. Σκέψη καί στόχος μου ἦτανε καί παραμένει ἡ δημιουργία, τό φτιάξιμο τῆς ἰδανικῆς, πρωτότυπης Ἐνορίας τοῦ Ἀπόδημου Ἑλληνισμοῦ, μέσα στούς κόλπους τῆς ὁποίας νά συνεχίζεται ἡ Ὀρθοδοξία μέ τήν πολυμορφία καί τή ζωντάνια της τήν θρησκευτική.

Πάντοτε στήν τριακονταετῆ διακονία μου εἶδα καί ἀντιμετώπισα τή διακονία μου ἀπό τόν φακό τῆς Καθολικότητος, τῆς ὁλότητος. Ὁ Ἱερεύς, ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ κληρικός γενικώτερα, πρέπει νά βλέπει τήν Ἐκκλησία στό σύνολό της καί ὄχι μόνο ἀπό τά στενά ὅρια τῆς Ἐνορίας καί Κοινότητος πού ὑπηρετεῖ. Γιατί ἡ Ὁμογένεια εἶναι μία ἑνωμένη ἀδιαίρετη καί φορτωμένη ἀπό ἁλυσίδα προβλημάτων, τά ὁποῖα οἱ Κληρικοί πρέπει νά βλέπουν, νά ἐπισημαίνουν καί νά προσπαθοῦν νά τά ἐπιλύουν καί νά τά θεραπεύουν μέ ἀγάπη καί φιλανθρωπία, μέ γνώμονα πάντοτε τόν καλόν Ποιμένα καί Ἐπίσκοπο τῶν ψυχῶν μας Ἰησοῦν Χριστό.

Ἡ ἐπιλογή καί ἀνάδειξή μου σέ Ἀρχιεπίσκοπο μέ βρῆκε ἕτοιμο, προετοιμασμένο κατά κάποιον τρόπο μυστικό νά δεχθῶ τήν εὐθύνη γιά νά σηκώσω καί νά ἀντιμετωπίσω τά προβλήματα πού παρουσιάζει ἡ Ὁμογένεια καί ἡ Ἐκκλησία σήμερα στά '90, τήν δεκαετία πού ἀποτελεῖ τόν ἐπίλογο τῆς δεύτερης χιλιετηρίδος χριστιανικῆς ἐμπειρίας καί ζωῆς.

Ὁ Ἑλληνισμός ἔχει πολλά νά ὠφεληθεῖ ἀπό τή χώρα τῆς Παροικίας μας στή Νέα μας Πατρίδα. Ἡ παρουσία μιᾶς πολυάριθμης καί πληθωρικῆς καί ταυτόχρονα ἐκλεκτῆς Ὁμογένειας στό Ἡνωμένο Βασίλειο ἀποτελεῖ μεγάλο κεφάλαιο καί γιά τή μικρή καί γιά τή μεγάλη μας Πατρίδα. Ἡ ἔντονη καί δυνατή παρουσία τοῦ Ἐφοπλιστικοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ἡ ὕπαρξη χιλιάδων μορφωμένων καί ἀκαδημαϊκῶν Δασκάλων καί ἄλλων Ἐπιστημονικῶν Ἐπαγγελμάτων. Ἡ ἐμπορική δραστηριότης καί ἀνεγνωρισμένη προσφορά καί καταξιωμένη ἐπαγγελματική ἐπιτυχία τόσων Ὁμογενῶν, μέ ἐπικεφαλῆς τόν φίλτατο καί εὐσεβῆ Πρόεδρο τῆς Κοινότητος Ἀποστόλου Λουκᾶ Γλασκώβης κ. Στάκη καθώς καί τόσα ἄλλα ἐπιτεύγματα, ἐγγυῶνται ἕνα λαμπρό καί εὐοίωνο μέλλον γιά τόν Ἀπόδημο Ἑλληνισμό τῆς Μ. Βρετανίας. Ἐμεῖς οἱ Κληρικοί καί εἰδικά ὁ ὁμιλῶν, πού ἔχω τήν εὐκαιρία νά συναναστρέφομαι καί νά ἐπικοινωνῶ μέ μεγαλύτερες ὁμάδες τῶν Ὁμογενῶν, θαυμάζω τήν ἐφευρετικότητά τους. Ζηλεύω τήν ἀξιωσύνη τους καί μιμοῦμαι τήν ἐργατικότητα τους καί τό πεῖσμα τους νά βάλουν τή σφραγῖδα τους στή ζωή τοῦ τόπου πού βρίσκονται. Γιαυτό εἶμαι αἰσιόδοξος γιά τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας στή Μ. Βρετανία.

Λέγοντας ὅμως αὐτά δέν θά ἤθελα νά ἀποκρύψω, τούς φόβους μου. Δέν θέλω νά μειώσω τά τεράστια προβλήματα καί τίς δυσκολίες πού ἔχουμε, θά ἔχουμε καί θά αὐξηθοῦν καί εἰς τό μέλλον. Γιαυτό θά πρέπει νά συντονίσουμε τίς δυνάμεις μας. Νά ἐπιστρατεύσουμε ὅλο μας τό δυναμικό καί σάν φρόνιμοι καί καλοί οἰκονόμοι νά δημιουργήσουμε τά σώματα - ὄργανα - ἐκεῖνα πού θά μᾶς βοηθήσουν νά ἀντιμετωπίσουμε τό μέλλον μέ περισσότερη περίσκεψη καί σοφία καί ἱκανότητα. Ἀκόμα δέν κατορθώσαμε νά ἐξασφαλίσουμε, ἤ μᾶλλον νά δεχθοῦμε καί νά στηρίξουμε σάν Ἐκκλησία καί Ὁμογένεια ἕνα ὄργανο κοινῆς ἀποδοχῆς πού νά ἀσχολεῖται μακροπρόθεσμα καί σέ βάθος, ἀλλά καί νά δουλεύει μετ'ἐπιστήμης. Μόνο ἔτσι θά μπορέσουμε νά χειραγωγήσουμε τή νέα Γενεά. Θά βάλουμε ἀσφαλεῖς, σταθερές βάσεις γιά τό μέλλον. Θά ἔχει μονιμότητα καί συνέχεια ἀποδοτική ἡ παρουσία μας στή Μ. Βρετανία.

Πρέπει νά ἐπαναλάβω ἀπό τούτη τή θέση ὅτι στούς κοσμογονικούς καί ἀποκαλυπτικούς καιρούς πού ζοῦμε, μέ τίς τόσες ἀλλαγές καί ἀνακατάξεις τῆς ζωῆς καί τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἡ Ἐκκλησία διαδραματίζει σπουδαιότατο ρόλο. Θά συνεχίσει δέ νά διαδραματίζει καί στό ἀπώτερο καί τό διηνεκές μέλλον, μέ τή χάρη καί τή βοήθεια τοῦ Ἁγίου Θεοῦ. Ἰδιαίτερα ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας, μέ ἐπικεφαλῆς τήν Μητέρα Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο καί γενικώτερα τήν Ὀρθοδοξία, ὕστερα ἀπό τά γεγονότα τῶν τελευταίων χρόνων θά κληθεῖ νά παίξει πιό σημαντικό οἰκουμενικό ρόλο. Γιαυτό καί ἡ Ἀπόδημη Ὀρθοδοξία, ἰδιαίτερα τῆς Εὐρώπης, θά συμβάλει θετικά γιά τήν ἰσορροπία τῶν Λαῶν καί τήν ἐπιστροφή τοῦ ἀνθρώπου στίς σωστές του πνευματικές καί ἐκκλησιαστικές Βάσεις. Ἡ δική μας Ὁμογένεια πρέπει νά προετοιμαστεῖ ἀνάλογα. Νά νοικοκυρέψει καλύτερα τίς Κοινότητές της καί τά Ἱδρύματά της. Νά κάμει πρόνοια γιά τήν ἐξασφάλιση ἀλλά καί τή συνεχῆ ἐπιμόρφωση καί κατάρτιση τῶν κληρικῶν της. Νά θέσει σέ σύγχρονες σταθερές βάσεις τά οἰκονομικά της. Νά μελετήσει τρόπους καλύτερους γιά τήν περισυλλογή καί διοργάνωση τῆς Νεολαίας της. Νά ἀποκτήσει καλύτερους καί ἀποδοτικότερους τρόπους ἐπικοινωνίας μέ τίς μᾶζες τοῦ Λαοῦ, εἴτε αὐτός σταδιοδρομεῖ στό City, εἴτε στά Ἐργοστάσια καί τά Γραφεῖα, εἴτε κάπου ἀλλοῦ δίνει τή μάχη γιά την ἐπιβίωσή του. Ἡ Ἑλλάδα καί ἡ Κύπρος, οἱ δυό πολιτεῖες τῆς ἴδιας οἰκογένειας, θά ὠφεληθοῦν ἀπό τή δική μας θέση καί τήν ὀργάνωση. Ἐμεῖς θά βοηθήσουμε νά αὐξηθοῦν καί νά μεγαλώσουν καί νά διατηρηθοῦν ἐπί ὀρθῆς βάσεως οἱ φιλικές συμμαχικές πατροπαράδοτες σχέσεις πού πάντα πρέπει νά ὑπάρχουν μέ τό Ἡνωμένο Βασίλειο, τήν Πατρίδα καί τήν ὑπόλοιπη Εὐρώπη. Ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖται, θά πρέπει νά διαδραματίσει τό ρόλο της γιά τήν ἰσορροπία τῶν ἀμφιρρόπων ἐκκλησιαστικῶν δυνάμεων πού κινοῦνται σέ τοῦτο τό χῶρο. Ἡ παρουσία μας ἐδῶ σημαδεύεται ἀπό ὡραίους ὑψηλούς καί μεγάλους σκοπούς.

Γιαυτό θά πρέπει νά ἀγωνιστοῦμε γιά τήν ἐξάπλωση καί τή συντήρηση τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἔτσι θά γίνουμε ἡ καθημερινή μαγιά, ἡ ζύμη πού θά ζυμώνει καί θά μεταποιεῖ τήν ψυχή τούτου τοῦ Λαοῦ, στά σπλάχνα τοῦ ὁποίου βρισκόμαστε.

Δημιουργούμαστε, προοδεύουμε καί συνεχῶς προβληματιζόμαστε γιά τό μέλλον.

Τελειώνοντας τούτη τήν ἀναφορά ἀπόψε προσπάθησα νά βάλω στό χαρτί τίς σκόρπιες σκέψεις μου. Ἀποκαλύπτω τούς ὁραματισμούς μου. Ἐκφράζω τίς ἀνησυχίες μου καί σᾶς καλῶ ὅλους σέ ἐπιστράτευση γιά ἐκκλησιαστικόν ἐπανευαγγελισμό μικρῶν καί μεγάλων. Ἡ ὀργανωμένη Χριστιανωσύνη σέ τούτη τή χώρα ἀπό τήν ἀρχή τοῦ Νέου Ἔτους 1991 ἄρχισε μιά σταυροφορία διαρκείας δέκα χρόνων. Πρόγραμμα καί σκοπός τῆς σταυροφορίας εἶναι ἡ ἀνανέωση τῆς πίστεως στίς ψυχές τοῦ Λαοῦ τῶν Βρετανικῶν Νήσων. Ἡ δική μας Ἐκκλησία καί Ὁμογένεια καλεῖται νά συμμετάσχει καί μέ τό δικό της τρόπο νά φέρει πιό κοντά στό Ποίμνιο τό μήνυμα τῆς σωτηρίας ὅπως τό διδάσκει τό Εὐαγγέλιο καί τό διακηρύσσει ἡ Ὀρθοδοξία, ἡ Ἐκκλησία μας.

Γιαυτό κάμνουμε Ἔκκληση σέ ὅλους σας νά συστρατευθεῖτε μέ τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Νά πυκνώσετε τίς τάξεις τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι θά ἐργάζονται μέ πνεῦμα ἀγάπης, εἰρήνης, συνεργασίας, ὁμόνοιας καί εὐθύνης γιά τήν πρόοδο τῆς Ἐκκλησίας. Γιά τήν ἔνταξή μας στά Κοινοτικά μας πράγματα. Γιά τήν καλύτερη γνωριμία καί πιστή συμμετοχή τοῦ Λαοῦ μας στή Θεία Λατρεία. Ὁ τακτικός ἐκκλησιασμός καί ἡ συμμετοχή στή μυστηριακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας θά ἀποτελέσουν τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο γιά ἕνα λαμπρό μέλλον γιά τήν Ἐκκλησία μας στή Μ. Βρετανία.

Γιαυτό τό λόγο θά πρέπει νά ἐργαστοῦμε σκληρά, μεθοδικά γιά νά ἐνισχύσουμε καί προωθήσουμε τήν εὐρεῖα συμμετοχή τοῦ λαοῦ στά πράγματα τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν λοιπῶν Ἱδρυμάτων μας. Δέν πρέπει νά μᾶς τρομάζει τό ἐνδιαφέρον καί ἡ συμμετοχή τοῦ Λαοῦ στή διοίκηση καί διαφέντευση τῶν Κοινοτικῶν. Μέ τήν καλή ὀργάνωση, τήν ἔμπρακτη καί ζωντανή συμμετοχή τοῦ Λαοῦ. Μέ τήν ἐξασφάλιση ἀρκετῶν καί νέων μορφωμένων κληρικῶν στούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας μας πρωτοποροῦμε. Διανοίγουμε νέους δρόμους, ἐμπλουτίζουμε τούς ἐκκλησιαστικούς καί κοινοτικούς θεσμούς μας. Θέτουμε τίς βάσεις γιά τό μέλλον τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Βρετανίας. Μόνο ἄν κατορθώσουμε νά ξεπεράσουμε τήν ἐπαρχιώτικη, μικρόκαρδη νοοτροπία μας, θά μπορέσουμε καί τά παιδιά μας νά φέρουμε κοντά μας· καί τήν μικρή καί μεγάλη μας Πατρίδα θά ἐνισχύσουμε καί θά βοηθήσουμε. Ἀλλά καί τή χώρα πού υἱοθετήσαμε σάν δεύτερη Πατρίδα θά τιμήσουμε καί θά τῆς ἀποδώσουμε "ἀντίδωρο" τῆς ἀγάπης καί φιλοξενίας πού μέ τόση ἁπλοχεριά μᾶς προσέφερε.

Πρίν τελειώσω τούτη τήν προσφώνηση καί τήν ὁμιλία θά ἤθελα νά σᾶς εὐχαριστήσω γιά τήν ἀγάπη σας. Νά σᾶς συγχαρῶ γιά τήν ὑπομονή σας καί τή συνεργασία σας στό διάστημα τῆς τελευταίας τριακονταετίας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὄχι μόνο θά παραμείνετε πιστοί στίς ἐπάλξεις τοῦ χρέους καί τῆς τιμῆς, ἀλλά συγχρόνως θά ἀνανεώσετε τήν ἐνεργουμένη ἀγάπη καί τό ζῆλο σας γιά τά Ἱερά καί Ὅσια τοῦ Γένους μας. Φύλακες καί προστάτες, ἀλλά καί ἱεροί πρεσβευτές εἴμεθα ὅλοι ἐμεῖς πού ἀποτελοῦμε τό πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας.

Ὁ Θεῖος Παῦλος γράφοντας στούς Χριστιανούς τῆς Ἐφέσου λέγει: "Ἐν παντί εὐχαριστεῖτε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε". Ἄς εὐχαριστήσουμε ἀπό βάθους καρδίας τόν Κύριον τῆ δόξης, ὁ ὁποῖος "χορηγεῖ τά πάντα" πρός τό συμφέρον καί γιά τήν οἰκοδομή καί τόν ἁγιασμό μας καί τήν ὁλοκλήρωσή μας στήν τελειότητα, σύμφωνα μέ τά μέτρα καί τό ἄπειρον ἔλεος καί τήν χάριν του.

Αὐτός μᾶς ἱκάνωσε μέ τή χάρη Του. Αὐτός μᾶς ἀνέδειξε Ἐπισκόπους καί Ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας Του, τήν ὁποία "περιποιήσατο διά τοῦ ἰδίου αἵματος". Δικαιολογημένα ὁ ποιητής τῆς Πεντηκοστῆς ψάλλει: "πάντα χορηγεῖ τό πνεῦμα τό Ἅγιον· βρύει προφητείας, ἱερέας τελειεῖ· ὅλον συγκροτεῖ τόν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας". Αὐτό τό πνεῦμα τό ἀγαθό καί ἅγιο νά κατευθύνει τίς σκέψεις μας. Νά φωτίζει τόν νοῦ μας γιά νά γίνουμε σκεύη τῆς χάριτός Του. Νά μᾶς ἁγιάσει καί νά μᾶς καταξιώσει καί τά ἐπίγεια καί τά οὐράνια ἀγαθά Του.

Δόξα τῷ Πατρί καί τῷ Υἱῷ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΙΑΙΟ ΦΟΡΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων τῆς Ἑλλάδος κ. Γεωργίου Σουφλιᾶ καί μέ τή σύμφωνο γνώμη τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας Κύπρου κ. Χρ. Χριστοφίδη, πραγματοποιήθηκε στό Ὑπουργεῖο Παιδείας στήν Ἀθήνα εὐρεία σύσκεψη γιά τό θέμα τοῦ Ἑνιαίου Φορέα Ἑλληνικῆς Παροικιακῆς Ἐκπαίδευσης (Ε.Φ.Ε.Π.Ε.) Μ. Βρετανίας, τή Δευτέρα, 16 Μαρτίου 1992, στίς 6μ.μ. Στήν Σύσκεψη αὐτή, πού διάρκεσε 3 ὧρες, πῆραν μέρος οἱ κάτωθι:

Οἱ Ὑπουργοί Ἑλλάδος καί Κύπρου κ.κ. Γεώργιος Σουφλιᾶς καί Χριστόφορος Χριστοφίδης.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Γρηγόριος.

Οἱ Ἐκπρόσωποι Κ.Ε.Σ.: κ. Νικόλαος Χατζηπατέρας, Σάββας Καραγιάννης, Χάρης Μεττῆς.

Οἱ Ἐκπρόσωποι Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α.: κ. Χριστόδουλος Στυλιανοῦ, Ἀνδρέας Χειμώνας, Ἀνδρέας Καλησπέρας, Χριστοφῆς Λάμπρου.

Ὁ Ἐκπρόσωπος Α.Ε.Σ.Α. κ. Σάββας Χρυσάνθου.

Ἑλληνική Ἀντιπροσωπεία: Οἱ Γενικοί Γραμματεῖς Ὑπουργείου Παιδείας κ.κ. Κ. Χαραλαμπόπουλος καί Γ. Παπακωνσταντίνου. Ὁ Διευθυντής ΔΕΕΕ κ. Α. Νικολόπουλος, ὁ Σύμβουλος Ἐκπαίδευσης στό Λονδῖνο κ. Ν. Βολιώτης καί ἡ Ὑπεύθυνη Τύπου ΥΠΕΠΘ κα. Β. Μπαταριᾶ.

Κυπριακή Ἀντιπροσωπεία: Ὁ Διευθυντής Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης κ. Ἀντώνης Παπαδόπουλος, ἡ Προϊσταμένη τῆς ΚΕΑ στό Λονδῖνο κα Ἔλλη Παπαφώτη, ὁ Μορφωτικός Ἀκόλουθος τῆς Κυπριακῆς Πρεσβείας στήν Ἀθήνα κ. Γ. Γεωργῆς.

Ἡ Σύσκεψη, ἡ ὁποία ὑπῆρξε πολύ ἐποικοδομητική, ἐξέτασε σέ ὅλες του τίς λεπτομέρειες τή δομή τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε. καί προέβη σέ εἰσηγήσεις καί ἀποφάσεις γιά τήν κανονική λειτουργία του.

Μετά τήν ἐπάνοδο στό Λονδῖνο τῶν ἐκπροσώπων τῶν τριῶν Ἐκπαιδευτικῶν Φορέων τῆς Ὁμογένειας Μ. Βρετανίας, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί Πρόεδρος τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε. ἀπέστειλε εὐχαριστήρια ἐπιστολή πρός τόν Ὑπουργό Παιδείας τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιο Σουφλιᾶ, πανομοιότυπο σχεδόν ἀντίγραφο τῆς ὁποίας ἀπέστειλε καί πρός τόν Ὑπουργό Παιδείας τῆς Κύπρου κ. Χριστόφορο Χριστοφίδη. Ἡ ἐπιστολή τοῦ Σεβασμιωτάτου πρός τόν κ. Σουφλιᾶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἐξοχώτατε καί ἀγαπητέ κ. Ὑπουργέ,

Ἀπευθύνω τήν παροῦσα γιά νά ἐκφράσω καί γραπτῶς τίς θερμές εὐχαριστίες ἐμοῦ προσωπικῶς καί τῆς Ὁμογένειας στήν ὁλότητά της τόσο γιά τή σύγκληση τῆς διασκέψεως γιά τά θέματα τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε. τή Δευτέρα, 16 τρέχοντος μηνός, ὅσο καί γιά τό συνεχές καί εἰλικρινές ἐνδιαφέρον πού ἐπιδεικνύετε στά γενικώτερα θέματα τῆς Ὁμογενειακῆς Παιδείας Μ. Βρετανίας.

Ἰδιαίτερα θά ἤθελα νά σᾶς εὐχαριστήσω καί νά σᾶς συγχαρῶ γιά τόν ἐξαιρετικό τρόπο μέ τόν ὁποῖο προεδρεύσατε καί κατευθύνατε τίς συζητήσεις στήν ὡς ἄνω σύσκεψη, ὅπως καί γιά τίς λίαν ἐποικοδομητικές καί σοφές παρατηρήσεις καί παραινέσεις σας ὑπέρ τῆς συνεργασίας, τῆς καταλλαγῆς καί τῆς συναίσθησης ὅτι ὁ Ἑλληνισμός στήν Ἀλλοδαπή ἐπιτελεῖ διπλό σκοπό: ἀφ' ἑνός τή συντήρηση στίς καρδιές τῶν νεωτέρων γενεῶν τῆς ἐθνικῆς, θρησκευτικῆς καί πολιτιστικῆς μας ταυτότητας, καί ἀφ' ἑτέρου στή διεύρυνση τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰδεώδους καί τήν προάσπιση τῶν δικαίων καί τῶν ὁραμάτων τῆς Πατρίδας μας.

Σᾶς εὐχαριστῶ καί πάλιν γιά ὅσα κάνατε κι' ἐξακολουθεῖτε νά προσφέρετε στήν ἐνταῦθα Ὁμογένεια. Σᾶς συγχαίρω γιά τήν ὑπομονή καί τή σοφία μέ τήν ὁποία χειρίζεστε τά μεγάλα αὐτά ἐθνικά θέματα τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ μαζί μέ κεῖνα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καί τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπαναλαμβάνω καί πάλιν τήν θερμή παράκληση καί ἀνανέωση τῆς πρόσκλησης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῆς Ὁμογένειας νά μᾶς ἐπισκεφθεῖτε καί, μέ τήν ἐδῶ παρουσία σας, νά μᾶς τιμήσετε καί νά μᾶς ἐνθαρρύνετε στό ἔργο μας.

Εὔχομαι ὅπως μέ ὑγεία διέλθετε τή Μεγάλη Σαρακοστή καί μέ δύναμη νά ἐξακολουθήσετε νά προσφέρετε τίς ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες σας στήν Ἑλληνική Παιδεία καί διατελῶ μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί ἐξιδιασμένης τιμῆς.

26 Μαρτίου 1992

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

****

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ Ε.Φ.Ε.Π.Ε.

Τρίτη, 14 Ἀπριλίου 1992

Ὥρα 12 μεσημβρινή

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΠ. ΒΑΡΝΑΒΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Ὑπό τή προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Προέδρου τοῦ Ἑνιαίου Φορέα Ἑλληνικῆς Παροικιακῆς Ἐκπαίδευσης κ. Γρηγορίου συνῆλθε σέ συνεδρία ἡ Γραμματεία τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε., τήν Τρίτη, 14 Ἀπριλίου 1992, στά Γραφεῖα τῆς Κοινότητος Ἀπ. Βαρνάβα Wood Green. Στή συνεδρία παρέστησαν ἐπίσης οἱ προϊστάμενοι τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἀποστολῶν Ἑλλάδος καί Κύπρου κ. Νικόλαος Βολιώτης καί κα Ἔλλη Παπαφώτη, ὁ Πρόεδρος τῆς Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. κ. Χριστόδουλους Στυλιανοῦ καί ὁ Ἐκπαιδευτικός Σύμβουλος τοῦ Κ.Ε.Σ. κ. Χάρης Μεττῆς. Ἀπουσίασαν δικαιολογηθέντες ὁ κ. Ἀνδρέας Ἐκκέσιης τῶν Ἀνεξαρτήτων Ἑλληνικῶν Σχολείων Ἀγγλίας καί ὁ κ. Σάββας Καραγιάννης τοῦ Κ.Ε.Σ.

Τά πρός συζήτηση θέματα ἦταν:

1. Εἰσαγωγή τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας στά Ἀγγλικά Σχολεῖα Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης.
2. Διδασκαλικό Συνέδριο τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἀποστολῶν Ἑλλάδος καί Κύπρου στις 21 Μαΐου. Κύριος ὁμιλητής ὁ Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης.
3. Ἔναρξη - Λήξη τῆς σχολικῆς χρονιᾶς.
4. Τακτική Συνεδρία Ε.Φ.Ε.Π.Ε.

Τό θέμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας στά Ἀγγλικά Σχολεῖα καθίσταται ἐπιτακτικό σήμερα ἀφοῦ ἡ Ἀγγλική Κυβέρνηση εἰσάγει ἐπίσημα καί ὑποχρεωτικά τή διδασκαλία ξένων Γλωσσῶν στά Σχολεῖα Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης. Μεταξύ τῶν ἐπισήμων μάλιστα Γλωσσῶν συγκαταλέγεται καί ἡ Ἑλληνική καί συνεπῶς ἡ Ὁμογένεια στή Μ. Βρετανία ἔχει ὄχι μόνο τό δικαίωμα, ἀλλά καί τό καθῆκον νά ἀπαιτήσει ἀπό τά κατά τόπους Σχολεῖα τήν ὑποχρεωτική διδασκαλία καί τῆς Γλώσσας μας. Γιά τό θέμα αὐτό εἶχαν καί ἄλλοτε ἀσχοληθεῖ οἱ Ἐκπαιδευτικοί παράγοντες τῆς Ὁμογένειας ὅταν μέ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐγένοντο ἐπαφές μέ τίς Ἀγγλικές Ἀρχές καί προετοιμάστηκαν ειδικές μελέτες γιά τόν καλύτερο τρόπο ἐπίτευξης τοῦ στόχου αὐτοῦ. Ἀποφασίζεται λοιπόν ἡ ἐπαναδραστηριοποίηση τῆς προσπάθειας γιά τό θέμα αὐτό, ὁρίζεται δέ όργανωτική Ἐπιτροπή ἀποτελούμενη ἀπό τόν κ. Νικόλαο Βολιώτη, τήν κα Ἔλλη Παπαφώτη, τόν κ. Χάρη Μεττῆ, ἕναν ἐκπρόσωπο τῆς ΟΕΣΕΚΑ καί ἕναν τῶν Ἀνεξαρτήτων Σχολείων, τήν κα Ἑλένη Καραολῆ, τήν κα Μαρία Καραολῆ καί ἀνά τρεῖς δασκάλους τῶν Ἀποστολῶν Ἑλλάδος καί Κύπρου. Ἡ ἐπιτροπή αὐτή θά διευρυνθεῖ καί μέ ἄλλους Ἐκπαιδευτικούς, συνέρχεται δέ σέ πρώτη συνεδρία τήν Τρίτη, 21 Ἀπριλίου 1992, στίς 10.30 τό πρωΐ στά Γραφεῖα τῆς Κοινότητος Ἀποστόλου Βαρνάβα.

Ἡ Γραμματεία τοῦ ΕΦΕΠΕ ἐν προκειμένω κάνει ἔκκληση καί προτρέπει ὅλους τούς Γονεῖς ὄχι μόνο ν'ἀσκήσουν ἀπό τώρα πίεση στούς διευθυντές τῶν Ἀγγλικῶν Σχολείων ὅπου φοιτοῦν παιδιά μας νά εἰσάγουν τό μάθημα τῶν Ἑλληνικῶν σάν ἐπίσημη Γλῶσσα στό ἀναλυτικό πρόγραμμα, ἀλλά καί νά ἐνδιαφερθοῦν οἱ Γονεῖς νά γίνουν μέλη τῶν τοπικῶν σχολικῶν Ἐφορειῶν τῶν Ἀγγλικῶν Σχολείων, αὐτό πού ὀνομάζουν School Governors, οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦν ἀποφασιστικό ρόλο στή μορφή πού παίρνει τό ἀναλυτικό πρόγραμμα στό κάθε Σχολεῖο.

Γιά τό Διδασκαλικό Συνέδριο πού ὀργανώνουν οἱ δυό Ἐκπαιδευτικές Ἀποστολές μέσα στά πλαίσια τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε., ἀνακοινοῦται ὅτι τοῦτο θά γίνει τήν Πέμπτη, 21 Μαΐου 1992, στή μεγάλη αἴθουσα τῆς Κοινότητος Ἀποστόλου Βαρ-

νάβα Wood Green. Τό Συνέδριο θ'ἀρχίσει στίς 10 τό πρωΐ καί θά τελειώσει στίς 4 τό ἀπόγευμα, μέ κύριο Ὁμιλητή τόν Καθηγητή τῆς Γλωσσολογίας στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καί Διευθυντή τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιο Μπαμπινιώτη, ὁ ὁποῖος θά εἶναι φιλοξενούμενος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὁ κ. Γ. Μπαμπινιώτης θά διδάξει ἐπίσης τήν Παρασκευή, 22 Μαΐου, στό Ἐπιμορφωτικό Ἰνστιτοῦτο Δασκάλων Ὁμογένειας Μ. Βρετανίας, πού ὡς γνωστό λειτουργεῖ κάθε Παρασκευή βράδυ, 6-9μ.μ. σέ αἴθουσα πού παραχωρεῖ ἡ Κοινότητα Ἀποστόλου Βαρνάβα.

Τό τρίτο θέμα μέ τό ὁποῖο ἀσχολήθηκε ἡ Γραμματεία τοῦ ΕΦΕΠΕ ἦταν ἡ ἐφαρμογή σ' ὅλα τά Ὁμογενειακά μας Σχολεῖα μιᾶς κοινῆς ἡμερομηνίας ἔναρξης καί λήξης τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Ἀποφασίστηκε δέ ὅπως σάν ἡμερομηνία λήξης ὁρισθεῖ ἡ Τετάρτη, 15 Ἰουλίου 1992, μέ τή διευκρίνηση ὅτι, Σχολεῖα πού λειτουργοῦν μόνο κάθε Σάββατο, τό τελευταῖο τους μάθημα θά εἶναι στίς 11 Ἰουλίου. Σάν ἡμερομηνία δέ ἔναρξης τῆς ἑπόμενης Σχολικῆς Χρονιᾶς ὁρίσθηκε τό Σάββατο, 12 Σεπτεμβρίου 1992. Παρακαλοῦνται λοιπόν τά Κοινοτικά Συμβούλια, οἱ Σχολικές Ἐφορεῖες καί οἱ Διευθυντές τῶν Σχολείων νά ἐφαρμόσουν τό πρόγραμμα αὐτό ἀπό τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους.

Τέλος ἀποφασίστηκε ὅπως ἡ ἑπόμενη τακτική συνεδρία τῆς ὁλομέλειας τοῦ ΕΦΕΠΕ πραγματοποιηθεῖ τήν Τρίτη 12 Μαΐου 1992, στίς 7.30μ.μ. στά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, 5 Craven Hill, London W2 3EN, Tel: 071-723 4787

Ἀπό τά Γραφεῖα τοῦ ΕΦΕΠΕ

****

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Τή Δευτέρα, 23 Μαρτίου 1992, ἡ ὁλομέλεια τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου (Κ.Ε.Σ.) τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας πραγματοποίησε τήν πρώτη της συνεδρία μετά ἀπό τήν ἐκλογήν τῶν νέων μελῶν πού ἔγινε στό Δέκατο Ἐκπαιδευτικό Συνέδριο τοῦ Κ.Ε.Σ. στίς 3 Δεκεμβρίου 1991.

Τό ἀνανεωμένο ΚΕΣ, τό ὁποῖο ὡς γνωστόν βρίσκεται κάτω ἀπό τήν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων, ἀποτελεῖται ἀπό ἐκπροσώπους τῶν κατά τόπους Κοινοτικῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί Σχολικῶν Ἐπιτροπῶν καί ἀπό μέλη πού ὁρίζονται ἀριστίνδην ὑπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Πάρεδροι τοῦ ΚΕΣ εἶναι οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι καί ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διοικεῖται δέ ἀπό ἐκτελεστικό Συμβούλιο, πού τό ἀποτελοῦν ὁ Πρόεδρος, οἱ Πάρεδροι καί: Τέσσερις Εἰσηγητές, ὁ Γενικός Ὀργανωτικός Γραμματέας καί δύο Ἀναπληρωτές, ὁ Γ. Γραμματέας καί δύο Ἀναπληρωτές, ὁ Ταμίας καί ἕνας Ἀναπληρωτής Ταμίας μέ ἄλλους τρεῖς Οἰκονομικούς Συμβούλους, καί ὁ Γ. Ἐκπαιδευτικός Σύμβουλος. Μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἐπίσης ὁ Γενικός Σύμβουλος, ὁ Νομικός Σύμβουλος Δημοσίων Σχέσεων, οἱ Σύμβουλοι Ἀρχείου τοῦ ΚΕΣ καί οἱ Εἰδικοί Σύμβουλοι. Ὑπάρχει ἐπίσης ὁ Ἐκτελεστικός Γραμματέας τοῦ ΚΕΣ.

Στίς πιό πάνω θέσεις ἡ ὁλομέλεια ἐξέλεξε τά ἑξῆς μέλη τοῦ ΚΕΣ:

Εἰσηγητές: Κῦρος Ἀκρίτας, Ἠλίας Καραμαλλῆς, Μαρία Φαφαλιοῦ, Σύλβια Χριστοδούλου.

Γ. Ὀργανωτικός Γραμματέας: Σάββας Καραγιάννης.

Ἀναπληρωτές: Γεώργιος Γιακουμῆς, Μάριος Μηναΐδης.

Γ. Γραμματέας: πρεσβ. Γιώργιος Ζαφειρᾶκος.

Ἀναπληρωτές: Ἑλένη Βραχιμίδου, διάκονος Κύπρος Κουντούρης.

Γ. Ἐκπαιδευτικός Σύμβουλος: Χάρης Μεττῆς.

Ταμίας: Ἀνδρέας Ἀποστόλου.

Ἀναπληρωτής: Ἀνδρέας Ἀρτεμίου.

Οἰκονομικοί Σύμβουλοι: Παντελῆς Δημοσθένους, Ἄννα Ἰωαννίδου, Ἀνδρέας Ἰωάννου.

Γ. Σύμβουλος: Νικόλαος Χατζηπατέρας.

Νομικός Σύμβουλος: Κύπρος Νικόλας.

Εἰδικοί Σύμβουλοι: Ἀντώνιος Δημητριάδης, Νίκος Ἰακωβίδης, Ἄκης Ἰωαννίδης, Εὔη Καλοδίκη, Χαράλαμπος Κυριακίδης, Ἐντμέ Λεβέντη, Μιχαήλ Παντελιᾶς, Διαμαντῆς Π. Πατέρας, Πόλυς Πατσιᾶς, Δέσποινα Σκηνίτη, Χάρης Σοφοκλείδης, Χρῆστος Χατζηνικόλας.

Ἡ ὁλομέλεια ὅρισε ἐπίσης τά μέλη τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν τοῦ ΚΕΣ, μεταξύ τῶν ὁποίων ἰδιαίτερης σημασίας εἶναι ἡ Ἐπιτροπή γιά τόν Ἑνιαῖο Φορέα Ἑλληνικῆς Παροικιακῆς Ἐκπαίδευσης Μ. Βρετανίας (ΕΦΕΠΕ), μέλη τῆς ὁποίας ὁρίσθηκαν οἱ κ.κ. Γεώργιος Γιακουμῆς, Σάββας Καραγιάννης, ἡ κα Ἐντμέ Λεβέντη, οἱ κ.κ. Ὀρθόδοξος Ὀρθοδόξου, Δημήτριος Παπακωστόπουλος, Νικόλαος Χατζηπατέρας, καί ἀναπληρωτές οἱ κ.κ. Ἀνδρέας Ἰωάννου, Λούης Κοιλώνης, Μάριος Μηναΐδης, Παναγιώτης Μιλτιάδους, Μιχάλης Παντελιᾶς, Κώστας Στυλιανός.

Ἄλλες Ἐπιτροπές εἶναι οἱ ἑξῆς: Δημοσίων Σχέσεων, Ἀρχείου ΚΕΣ, Ἐπιμορφωτικοῦ Ἰνστιτούτου, Ὡρομισθίων Δασκάλων, Κατηχητικοῦ Σχολείου, Καταρτισμοῦ Ὑλικοῦ καί Βοηθημάτων Θρησκευτικῆς Ἐκπαίδευσης, Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου, Βυζαντινῆς Σχολῆς, Σχολείων ἐκτός Λονδίνου, Ἵδρυσης Ἡμερησίου Ἑλληνικοῦ Σχολείου καί ἄλλες ὑποεπιτροπές τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε.

Ἡ ὁλομέλεια ἀσχολήθηκε ἰδιαίτερα μέ τό θέμα τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε. καί τίς δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζονται στήν ὁμαλή λειτουργία του. Ἐγένετο εἰδική ἀναφορά στή Σύσκεψη γιά τόν Ε.Φ.Ε.Π.Ε. πού ἔγινε στήν Ἀθήνα στίς 16 Μαρτίου 1992 μέ πρωτοβουλία τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς Ἑλλάδος κ. Γεωργίου Σουφλιᾶ, στήν ὁποία μετέσχε καί ὁ Ὑπουργός Παιδείας τῆς Κύπρου κ. Χριστόφορος Χριστοφίδης. Στή σύσκεψη μετέσχε ἐπίσης ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος ὡς Πρόεδρος τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε., τό δέ ΚΕΣ ἐκπροσώπησαν οἱ κ.κ. Σάββας Καραγιάννης, Χάρης Μεττῆς καί Νικόλαος Χατζηπατέρας. Μετέσχαν ὡσαύτως ἐκπρόσωποι τῆς Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. καί τῶν Α.Ε.Σ.Α., καθώς ἐπίσης καί οἱ Σύμβουλοι Ἐκπαίδευσης τῆς Ἑλλάδας καί τῆς Κύπρου στό Λονδῖνο, ὅπως καί ἀξιωματοῦχοι τῶν δυό Ὑπουργείων Παιδείας.

Γενική ὑπῆρξε ἡ γνώμη τῆς ὁλομέλειας ὅτι τό Κ.Ε.Σ. θά πρέπει νά συνεχίσει τίς ἐνέργειές του γιά τήν κανονική καί ἀπρόσκοπτη λειτουργία τοῦ Ε.Φ.Ε.Π.Ε., πρᾶγμα πού τονίσθηκε ἰδιαίτερα στήν προαναφερθεῖσα σύσκεψη στήν Ἀθήνα. Ὁ Σεβασμιώτατος ἀκολούθως κάλεσε καί πάλιν ὅλους, ὅσοι διαθέτουν τόν χρόνο καί ἀγαποῦν τήν Ἑλληνική Ἐκπαίδευση καί τήν Ἐκκλησία μας νά προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους στό ΚΕΣ καί νά συμβάλουν, ὁ καθένας μέ τόν τρόπο του, στή συντήρηση στίς καρδιές τῶν νεωτέρων βλαστῶν τῆς Ὁμογένειας τῆς Ὀρθόδοξης Πίστης καί τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ μας Πολιτισμοῦ.

Ὁ Ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Ἁγίων Ἀναργύρων Βορείου Λονδίνου αἰδεσ. Ἀνδρέας Χατζησαββῆς, ὁ πρόεδρος κ. Ἀνδρέας Αὐγουστῆς μαζί μέ παιδιά τῆς Κοινότητος κατά τή Μ. Ἑβδομάδα.

ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ Ι. ΜΟΝΗΣ ΚΡΥΠΤΟΦΕΡΡΗΣ ΡΩΜΗΣ

Υπό Ιεροδιακόνου Κλεόπα Δ. Στρογγύλη

Ταπεινό αφιέρωμα στον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων κ. Γρηγόριο

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Άγιος Νεκτάριος Κεφαλάς, Μητροπολίτης Πενταπόλεως του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, ο λαοφιλής άγιος του αιώνα μας, διατηρούσε αλληλογραφία με ετερόδοξους χριστιανούς· Ρωμαιοκαθολικούς, Παλαιοκαθολικούς και Αγγλικανούς και τους έστελνε τα συγγράμματά του τιμής ένεκεν. Με τον τρόπο αυτό αποσκοπούσε στην προαγωγή των σχέσεων όλων αυτών με την Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία. Στην εν λόγω αλληλογραφία του ο Άγιος Νεκτάριος ανέπτυσσε μέ αντικειμενικότητα και ακρίβεια τις δογματικές αλήθειες της πίστης, αποφεύγοντας κάθε ίχνος φανατισμού και εμπάθειας, κάνοντας χρήση των ιστορικών πηγών. Πνεύμα ευγένειας και αγάπης χαρακτήριζε τις επιστολές αυτές, γι' αυτό και ο Άγιος ετιμάτο από όλους και απελάμβανε του προσήκοντος σεβασμού.

Ο Όσιος τηρούσε αλληλογραφία ειδικά με τους Ρωμαιοκαθολικούς, θέτοντας σ'αυτή τις ορθόδοξες απόψεις. Καρπός της από ετών μέχρι και σήμερα συνεχιζόμενης έρευνάς μου σε Αρχεία και Βιβλιοθήκες της Αθήνας και του εξωτερικού υπήρξε η ανακάλυψη έξι (6) πρωτοτύπων, ιδιόχειρων επιστολών, οι οποίες αντηλλάγησαν μεταξύ του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως και της αδελφότητας της ανδρώας Ι. Μονής Μεταστάσεως Θεοτόκου Κρυπτοφέρρης Ρώμης.

Τό Βυζαντινόρρυθμο Μοναστήρι της Κρυπτοφέρρης βρίσκεται στους Τουσκουλανούς λόφους, δεκαοκτώ περίπου χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της Ρώμης. Ιδρύθηκε το έτος 1004, πριν το χωρισμό των Εκκλησιών Βυζαντίου και Ρώμης, στα ερείπια μιάς αρχαίας ρωμαϊκής έπαυλης. Κατά την παράδοση, εκεί βρισκόταν ένα ερημοκλήσι, στο οποίο φανερώθηκε η Παναγία ζητούσα από τους Βυζαντινούς Αγίους Νείλο και Βαρθολομαίο να κτίσουν προς τιμή Της μεγαλόπρεπο Ναό. Από την κρύπτη αυτή, που διατηρείται ακόμα και σήμερα, πήρε την ονομασία "GROTTAFERRATA", - ελληνικά Κρυπτοφέρρη - η γύρω περιοχή και αργότερα το Μοναστήρι και η πόλη. Η Μονή είναι αφιερωμένη στη Θεοτόκο, της οποίας σώζεται εκεί αρχαία εικόνα. Το Καθολικό της έχει καλλωπιστεί με ψηφιδωτά και τοιχογραφίες, εξωτερικά δε άλλαξε ο βυζαντινός ρυθμός του και προσέλαβε όψη μεσαιωνικού φρουρίου, πού διατηρείται ως σήμερα. Η Κρυπτοφερρίτικη αδελφότητα, με κέντρο την περίφημη βιβλιοθήκη της, κατόρθωσε να κρατηθεί σε υψηλό επίπεδο πνευματικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος. Σπουδαίο επίσης είναι το παρά τη βιβλιοθήκη λειτουργούν εργαστήριο αποκατάστασης αρχαίων βιβλίων[1].

Ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως απηύθυνε από την Αθήνα και την Αίγινα τις από 12 Νοεμβρίου 1899, 20 Ιουλίου 1910, 26 Δεκεμβρίου 1910, 12 Μαρτίου 1911, 11 Απριλίου 1911, και μιά αχρονολόγητη, επιστολές προς την αδελφότητα της Ι. Μονής Κρυπτοφέρρης, η δε Κρυπτοφέρρη απέστειλε από τη Ρώμη της Ιταλίας τις από 9 Οκτωβρίου 1904, 18 Ιουλίου 1910, 30 Σεπτεμβρίου 1910, 5 Δεκεμβρίου, 27 Δεκεμβρίου 1910, 29 Ιανουαρίου 1911, 6 Μαρτίου 1911 και μιά αχρονολόγητη, επιστολές προς τον Μητροπολίτη Πενταπόλεως Νεκτάριο. Το σύνολο των δέκα τεσσάρων αυτών επιστολών βρίσκεται στα αρχεία των Ι. Μονών Αγίας Τριάδος Αίγινας και Κρυπτοφέρρης Ρώμης. Στη συνέχεια, θα προβούμε στο σχολιασμό των ανωτέρω εκδιδομένων επιστολών και στην παράθεση των ανέκδοτων, με χρονολογική κατάταξη. Διατηρούμε τα κείμενα των επιστολών, όπως ακριβώς συνετάχθησαν, χωρίς καμιά δική μας επέμβαση, για λόγους ιστορικούς.

Πριν προχωρήσουμε ωστόσο στην παρουσίαση της ανωτέρω αλληλογραφίας, θεωρώ καθήκον να εκφράσω και από τη θέση αυτή τις θερμές μου ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη μου προς τους:
α) Παν/το Αρχιμανδρίτη π. Δημήτριο Σαλάχα, Καθηγητή του Κανονικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης, ο οποίος συνέβαλε αποφασιστικά στη διεξαγωγή της έρευνάς μου στο Αρχείο της Ι. Μονής Κρυπτοφέρρης,
β) Οσιολογιωτάτους Ιερομονάχους π. EMILIANO και π. GIUSEPPE M. CROSE, αδελφούς της Ι. Μονής Κρυπτοφέρρης, οι οποίοι ευγενώς παρεχώρησαν την αλληλογραφία της Μονής τους με τον Άγιο Νεκτάριο Πενταπόλεως, που βρισκόταν στη Βιβλιοθήκη τους,
γ) Εντιμολογιώτατο Άρχοντα Διδάσκαλο του Οικουμενικού Πατριαρχείου κ. Χαρίλαο Μεττή, Διευθυντή Γραφείου Παιδείας, Τύπου και Πληροφοριών της Ι. Αρχιεπισκοπής Θυατείρων, για τη σκέψη του να δημοσιεύσω στο επίσημο όργανο της ως άνω Ι. Αρχιεπισκοπής το αφορόν τον Αγιο Νεκτάριο και την Κρυπτοφέρρη ανέκδοτο επιστολιμαίο έργο, καί
δ) Αξιότιμο κ. Χρήστο Χρηστάκη, Θεολόγο - Καθηγητή, γιά τη συμβολή του στην "αποκρυπτογράφηση" των ανωτέρω δυσανάγνωστων χειρόγραφων επιστολών.

Β. ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αν και δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε χρονικά την έναρξη της αλληλογραφίας που αντηλλάγη μεταξύ του Αγίου Νεκταρίου Κεφαλά και της Ι. Μονής Κρυπτοφέρρης, από τα μέχρι τώρα στοιχεία που διαθέτουμε, μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε ότι αυτή άρχισε τουλάχιστον από τα τέλη του έτους 1899, οπόταν ο P. AURELIO RALMIERI, αδελφός της Κρυπτοφερρίτικης Μονής, με επιστολή του[2] ευχαριστούσε τον "Σεβασμιώτατο" Πενταπόλεως για την αποστολη του βιβλιου του "Ορθόδοξος Ιερά Κατήχησις". Αν και η επιστολή αυτή είναι αχρονολόγητη, κλείνουμε προς την άποψη ότι συνετάχθη το έτος 1899, με βάση το περιεχόμενό της και τό ότι αναφέρεται στην Ι. Κατήχηση, την οποία εξέδωσε ο Άγιος Νεκτάριος στην Αθήνα το 1899. Επίσης, πιστεύουμε ότι σχετίζεται αυτή με την από 12 Νοεμβρίου 1899 ανέκδοτη επιστολή του Αγίου Νεκταρίου, η οποία απεστάλη στον PALMIERI από την Αθήνα.

Απευθύνοντας ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως την εν λόγω επιστολή του προς τον PALMIERI, του ανακοίνωνε, ότι έλαβε τη συγχαρητήρια επιστολή του και τον ευχαριστούσε για τις ευμενείς κρίσεις που εξέφραζε για την έκδοση του συγγράμματος της Ι. Κατήχησης. Το κείμενο της ανέκδοτης αυτής επιστολής έχει ως εξής:

"Πανοσιολογιώτατον Αυρήλιον Παλμιέρην (Κωνστ/πολιν)

Μετά πολλής της περιχαρείας εδεξάμην την λίαν φιλόφρονα συγχαρητήριον επιστολήν της υμ. Πανοσιολογιότητος, και μετά πλήστης όσης ευχαριστήσεως ανέγνων τας εν αυτή ευμενείς περί της εμής Ιεράς Κατηχήσεως κρίσεις της. Εν ταις χαραχθήσαις γραμμαίς διείδον διαπνέον το πνεύμα του Ιερού Ευαγγελίου, πνεύμα αγνόν υπαγορεύον και καρδίαν καθαράν εκφραζομένην και διατυπούσαν. Χαίρω από μέσης καρδίας επί τη τοιαύτη εκφαντορία και ευχαριστώ τη υμ. Πανοσιολογιότητι επί τη εκφράσει των αυτής ευχαριστηρίων. Εύχομαι, όπως το Πνεύμα το Άγιον το φωτίζον και αγιάζον τα τέκνα της Μιάς, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας τηρή ταύτα εν τω συνδέσμω της αγάπης και εν τη ενότητι της πίστεως, αι δε ευλογίαι αυτής ώσιν επί πάντας τους εργαζομένους το αγαθόν και επιζητούντας την αλήθειαν.

Μητροπολίτης Πενταπόλεως Νεκτάριος

Αθήναι 12 Νοεμβρίου 1899".

Στη συνέχεια, ο Ηγούμενος της Κρυπτοφέρρης Αρσένιος, με την από 9 Οκτωβρίου 1904 επιστολή του[3], ευχαριστούσε τον Μητροπολίτην Νεκτάριο για προηγηθείσα επιστολή του και για την αποστολή του συγγράμματός του "Προσευχητάριον Κατανυκτικόν". Από το περιεχόμενο της ως άνω επιστολής διαπιστώνουμε ότι αγνοούμε την ύπαρξη της προαναφερθείσας επιστολής του Αγίου Νεκταρίου, και αυτών που προηγήθηκαν μεταξύ των ετών 1899-1904.

Ακολούθως, ο αδελφός της Κρυπτοφέρρης Μελέτιος ZESONIS με την από 18 Ιουλίου 1910 επιστολή του[4] ανήγγειλε προς τον Μητροπολίτη Νεκτάριο την απόφαση της Μονής του να εκδώσει περιοδικό, αποσκοπούν την Ένωση της Ανατολικής και της Δυτικής Εκκλησίας, τον παρακαλούσε δε όπως έρθει αρωγός στην προσπάθεια αυτή. Παράλληλα ζητούσε πληροφορίες γιά τη σχέση Εκκλησίας και Πολιτείας στον Ελλαδικό Χώρο, με αφορμή την προσεχή αναθεώρηση του Συντάγματος του Ελληνικού Βασιλείου. Όπως και στην προηγούμενη επιστολή, έτσι και σ'αυτή, που συνετάχθη το έτος 1910, νομίζουμε ότι πρέπει να προηγήθηκαν και άλλες επιστολές, αλλά αγνοούμε και αυτών την ύπαρξη.

Απαντώντας ο Άγιος Νεκτάριος Κεφαλάς από το Μοναστήρι του στην Αίγινα με την από 20 Ιουλίου 1910 επιστολή του[5] στην από 18 Ιουλίου 1910 επιστολή του Μελέτιου ZESONIS, Διευθυντή του Περιοδικού "ROMA E L'ORIENTE", επαινούσε την απόφαση της Ι. Μονής Κρυπτοφέρρης να εκδώσει το εν λόγω περιοδικό, παρέπεμπε δε σε άρθρα του περί των αιτιών του Σχίσματος στο Θεολογικό περιοδικό "Ιερός Σύνδεσμος", που εκδίδετο τότε στην Αθήνα. Αξιοσημείωτη τυγχάνει η υπό του Αγίου Νεκταρίου δοθείσα απάντηση στο Μελέτιο ZESONIS στην οποία με πολλή αξιοπρέπεια και διάκριση υποδεικνύεται ως μόνη ορθή οδός προσέγγισης των δύο Εκκλησιών ο προφορικός διάλογος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας με το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Παρά το γεγονός ότι ο Άγιος Νεκτάριος ως Μητροπολίτης Πενταπόλεως υπαγόταν στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας, ιδιαίτερα σεβόταν και αναγνώριζε τα πρωτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, διατηρούσε δε τακτική αλληλογραφία με τους Πατριάρχες του. Όσες φορές ελάμβανε επιστολές από ετεροδόξους, στις οποίες γι-

νόταν νύξη για το θέμα της Ένωσης των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσης, έθετε τις επιστολές αυτές υπόψει του Οικουμενικού θρόνου, από το οποίο ζητούσε σχετικές οδηγίες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο μεγάλος αυτός Άγιος της Εκκλησίας σημειώνε τα εξής στην εν λόγω επιστολή του προς τον Μελέτιο:

"Βεβαίως επέστη ο καιρός της συνδιαλλαγής και της ενώσεως και της από κοινού ενεργείας κατά των παντοίων πολεμίων της Μιάς, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας. Αλλά φρονώ, ότι προς επίτευξιν του επιζητούμενου σκοπού πρέπει πρωτίστως να γίνωσι συνεννοήσεις ουχί δι' επιστολών, αλλά δια λόγου προφορικού μετά του Οικουμενικού Πατριαρχείου, εις το οποίον να διαπιστώσητε τας αρχάς επί των οποίων πρόκειται να διεξαχθή η συζήτησις του περί ενώσεως των Εκκλησιών ζητήματος.

"Κατά την ταπεινήν μου γνώμην μόνον η προπαρασκευαστική αυτή εργασία είναι δυνατόν να υποδείξη υμίν το δυνατόν ή αδύνατον της ενώσεως των Εκκλησιών. Εάν μη ο Οικουμενικός Θρόνος δεχθή την πρότασιν υμών προς συζήτησιν του ζητήματος και δεν αποφανθή υπέρ της υμετέρας εργασίας, πάσα αρωγή προς λύσιν του ζητήματος από μέρους λογίων ουδέν θ' αποφέρη αίσιον αποτέλεσμα....

"Το ζήτημα διά την Ανατολικήν Εκκλησίαν έχει υψίστην σπουδαιότητα, διά τούτο, εάν μη η Εκκλησία υιοθετήση το ζήτημα και αποφανθή περί του δυνατού της συζητήσεως αυτού κατά τον παρόντα χρόνον, πάσα κατά μέρους ατομική ενέργεια προσώπων τινών, φρονώ, κατά την ταπεινήν μου γνώμην, ότι δεν θέλει λήξει εις το ποθούμενον τέλος.

"Ημείς τότε μόνον δυνάμεθα να γράψωμεν και να είπωμεν την ημετέραν γνώμη, όταν η Εκκλησία επιτρέπη ημίν τούτο"6.

Στην ίδια επιστολή, ο Άγιος Νεκτάριος επικροτούσε τη διάθεση της αδελφότητας της Κρυπτοφέρρης να συντελέσει στην ανόρθωση της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας, τους παρέπεμπε δε προς τον Μητροπολίτη Αθηνών, ως τον πλέον αρμόδιο να δώσει τις ζητηθείσες πληροφορίες, σχετικά με την αναθεώρηση του Ελληνικού Συντάγματος και τις όποιες επιπτώσεις του στην Εκκλησία. Παράλληλα, ενημέρωνε ο Άγιος τον Μελέτιο για την αποστολή πέντε αντίτυπων του έργου του "Κεκραγάριον του Θείου και Ιερού Αυγουστίνου".

Ο Μελέτιος ZESONIS με την από 30 Σεπτεμβρίου 1910 επιστολή του7 ευχαριστούσε τον Άγιο Νεκτάριο για την από 20 Ιουλίου 1910 επιστολή που, το περιεχόμενο της οποίας αναφέρετο στην προπαρασκευαστική εργασία του απαιτείτο για την Ένωση των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσης. Αν και ο συντάκτης της εν λόγω επιστολής είναι ανώνυμος, το περιεχόμενο αυτής συνδεόμενο άρρηκτα με της προηγούμενης επιστολής του Αγίου Νεκταρίου, μας οδηγεί στη σκέψη ότι η επιστολή αυτή συνετάχθη από τον Μελέτιο ZESONIS.

Ο Μελέτιος ZESONIS δια της από 5 Δεκεμβρίου 1910 ανέκδοτης επιστολής του8 ανακοίνωσε στον Άγιο Νεκτάριο ότι δεν έχει λάβει τα βιβλία του και ότι η Μονή Κρυπτοφέρρης απέστειλε σ'αυτόν το πρώτο τεύχος του περιοδικού του, παρακαλώντας τον να εκφέρει περί αυτού τις κρίσεις του. Το κείμενο της επιστολής έχει ούτως:

"Προς τον Μητροπολίτην Πενταπόλεως Νεκτάριον
G/FERRATA 5 DICEMBRE 1910

Σεβασμιώτατε,

Δεν έχομεν λάβει ακόμη τα βιβλία σας· αλλ' ίσως, νομίζω, δια την διεύθυνσιν. Το κρυπτοφέρρη αναγκαίον να η γεγραμμένον ιταλιστί, ούτως "BADIA DI GROTTAFERRATA (ROMA)"-

Ημείς δε Σας ήδη απεστείλαμεν τον πρώτον αριθμόν του ημετέρου Περιοδικού. Αιτώ συγγνώμην εάν λαμβάνω το θάρρος να Σας γράψω, ότι με πολλήν ευχαρίστησιν ήθελον να αναγνώσω τας ημετέρας εντυπώσεις, οιαιδήποτε αυταί μέλλουσι να είναι.

Μετ' εξαιρέτου υπολήψεως
Μελέτιος".

Ο Άγιος Νεκτάριος απηύθυνε από το Μοναστήρι του στην Αίγινα την από 26 Δεκεμβρίου 1910 επιστολή του9 προς τον Μελέτιο ZESONIS. Σ'αυτή εξέφραζε τις ευχαριστίες του για την παραλαβή ενός δελταρίου, του πρώτου τεύχους του περιοδικού "ROMA E L' ORIENTE" και της από 14 Δεκεμβρίου 1910 επιστολής του Μελετίου. Ο Άγιος του αιώνα μας με την ευθύτητα που τον χαρακτήριζε, εξέφρασε την άποψή του γιά το ως άνω περιοδικό, με τις εξής φράσεις: "Τα περιεχόμενα εν τω περιοδικώ υμών ανέγνωμεν και αναγνωρίζομεν την σπουδαιότητα του περιοδικού και την σοβαρότητα των δημοσιευθεισών εν αυτώ πραγματειών. Αλλά μοί εφάνη ότι ουχί ανεπηρεάστως εισίν συντεταγμέναι υπό έποψιν λατινικήν, μοί εφάνη ότι εν αυταίς διέγνων την φωνήν του Ιακώβ και τας χείρας του Ησαύ"10. Απαντώντας σε σχετική παράκληση του Μελετίου, όπως δημοσιεύσει κάποια πραγματεία του στο ως άνω περιοδικό, ο Άγιος Νεκτάριος του απέστειλε κατάλογο οκτώ έργων του, τα οποία προτίθετο να αποστείλει στη διεύθυνση του περιοδικού προς δημοσίευση.

Στη συνέχεια, ο Μελέτιος ZENOSIS με την από 27 Δεκεμβριου 1910 ανέκδοτη επιστολή του11 ενημέρωσε τον Άγιο Νεκτάριο για την παραλαβή των έργων του "Ψαλτήριον", "Τριαδικόν" και "Κεκραγάριον", και τον ευχαριστούσε γι'αυτά. Επίσης, του έγραφε ότι προτίθεται να δημοσιεύσει βιβλιοκρισία τους στο επόμενο φύλλο του περιοδικού "ROMA E L' ORIENTE". Η επιστολή αυτή έχει ως εξής:

"Πρός τον Σεβασμιώτατον
Νεκτάριον Κεφαλά Μητροπολίτη Πενταπόλεως Αιγίνη
G/FERRATA 27 DICEMBRE 1910

Σεβασμιώτατε

Ελάβομεν χθές τα αποσταλέντα ημίν βιβλία, ήτοι το Ψαλτήριον, το Τριαδικόν και το Κεκραγάριον.

Σας ευχαριστούμεν εγκαρδίως, αναγνωρίζομεν τη υμετέρα Σεβασμιότητι ότι εάν ο καιρός θα το επιτρέψει, μέλλομεν περί αυτών να κάμωμεν επιθεώρησιν εν τω προσεχεί αριθμώ του ημετέρου Περιοδικού.

Μετά βαθυτάτου σεβασμού

Υμ. δούλος
M. ZESONIS.

(συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

MESSAGE OF THE PRIMATES OF THE MOST HOLY ORTHODOX CHURCHES

In the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit. Amen.

1. Gathered together in the Holy Spirit in consultation at the Phanar, today, the 15th of March 1992, on the Sunday of Orthodoxy, by the initiative and invitation and under the presidency of the First among us, the Ecumenical Patriarch Bartholmaios, after the expressed will as well of other sister Churches, we, by the mercy and grace of God, the Primates of the local Most Holy Patriachates and Autocephalous and Autonomous Orthodox Churches:

Bartholomaios, Archbishop of Constantinople, New Rome and Ecumenical Patriarch
Pathenios, Pope and Patriarch of Alexandria and all Africa
Ignatius, Patriarch of Antioch and all the East
Diodoros, Patriarch of the Holy City of Jersusalem and all Palestine
Alexiy, Patriarch of Moscow and all Russia
Paul, Patriarch of Bucharest and all Serbia
Teoctist, Patriarch of Bucharest and all Romania
Maxim, Patriarch of Sofia and all Bulgaria
Elias, Archbishop of Metschetis and Tiflis and
Catholicos - Patriarch of all Georgia
(Represented by The Ecumenical Parirach)
Chrysotomos, Archbishop of Neas Justinianis and all Cyprus
(Represented by the Patriarch of Alexandria)
Seraphim, Archbishop of Athens and all Greece
Wasyli, Metropolitan of Warsaw and all Poland
Dorothej, Metropolitan of Prague and all Czechoslovakia
John, Archbishop of Karelia and all Finland

Have conferred in brotherly love on matters preoccupying our One, Holy, Catholic and Apostolic Orthodox Church and have concelebrated the Holy Eucharist in the Patriarchal Church of the Ecumenical Patriarchate on this Sunday which for centuries has been dedicated to Orthodoxy. On this occasion we wish to declare the following:

We offer form the depths of our hearts praise in doxology to the Triune God, who deigned us to see one another face to face, to exchange the kiss of peace and love, to partake of the Cup of Life, and to enjoy the divine gift of Pan-Orthodox unity. Conscious of the responsibility which the Lord's providence has placed upon our shoulders as shepherds of the Church and spiritual leaders, in humility and love we extend to everyone of good will , and especially to our brother bishops and the whole devout body of the Orthodox Church, God's blessing, a kiss of peace and a "word of exhortation " (Heb. 13,22).

Rejoice, our brethren, in the Lord always! (Phil. 3,1)

Be strong in the Lord and in the strength of his might (Eph. 6,10)

2. The most Holy Orthodox Church throughout the oikumene, sojourning in the world and being inevitably affected by the changes taking place in it, finds herself today confronted with particularly severe and urgent problems which she desires to face as on body, adhering to St. Paul who said: "if one member suffers, all suffer together " (I Cor. 12, 26). Moreover, looking into the future of

human kind and that of the whole of God's creation in the light of our entrance into the third millennium A.D. of history, at a time of rapid spiritual and social changes, fulfilling her sacred duty, the Church wishes to bear her own witness, giving account "for the hope that is in us" (I Pet. 3, 15) in humility, love and boldness.

The twentieth century can be considered the century of great achievements in the field of knowledge concerning the universe and the attempt to subject creation to the human will. During this century the strength as well as the weakness of the human being have surfaced. After such achievements no one doubts any longer that the domination of man over his environment does not necessarily lead to happiness and the fullness of life. Thus, man must have learned that apart from God scientific and technological progress becomes an instrument of destruction of nature as well as of social life. This is particularly evident after the collapse of the communist system.

Alongside this collapse we must recognize the failure of all anthropocentric ideologies which have created a spiritual void and an existential religious and para-religious movements, sects, or nearly idolatrous attachments to the material values of this world in men of this century. Every kind of proselytism practiced today is a manifestation rather that a solution of the existing deep crisis of the contemporary world. The youth of our times have the right to learn that the Gospel of Christ and the Orthodox faith offer love instead of hatred, cooperation instead of confrontation and communion instead of division among human beings and among nations.

3. All these call the Orthodox to a deeper spiritual as well as canonical unity. Unfortunately, this unity is often threatened by schismatic groups competing with the canonical structure of the Orthodox Church. Having conferred also on this matter, we realized the need that all the local Most Holy Orthodox Churches, being in full solidarity with one anther, condemn these schismatic groups and abstain form any kind of communion with them wherever they may be "until they return", so that the body of the Orthodox Church might not appear divided on this subject, since "not even the blood of martyrdom can erase the sin of schism," and "to tear the Church asunder is no less an evil than to fall into heresy" (St. John Chrysostom).

4. In this same spirit of concern for the unity of all those who believe in Christ, we have participated in the Ecumenical Movement of our times. This participation was based on the conviction that the Orthodox must contribute to the restoration of unity with all their strength, bearing witness to the one undivided Church of the Apostles the Fathers, and the Ecumenical Councils. It was our expectation that during the period of great difficulties, the Orthodox Church would have had the right to count on the solidarity - which has constantly been declared as the cardinal ideal of this movement - of all those who believe in Christ.

With great affliction and anguish of heart we realize that certain circles inside the Roman Catholic Church proceed to activites absolutely contrary to the spirit of the dialogue of love and truth. We have sincerely participated in the ecumenical meetings and bilateral theological dialogues. After the collapse of the atheistic communist regime by which many of these Orthodox Churches were tremendously persecuted and tormented, we had expected brotherly support, or at least understanding of the difficult situation created after 50 and even 70 years of pitiless persecutions. This situation in many respects is tragic from the point of view of the economic and pastoral resources of the Orthodox Churches concerned.

Instead, to the detriment of the desired journey towards Christian unity, the traditional Orthodox countries have been considered "missionary territories" and, thus, missionary networks are set up in them and proselytims is practiced with all the methods which have been condemned and rejected for decades by all Christians. In particular, we make mention and condemn the activity of the Uniates under the Church of Rome in the Ukraine, Romania, East Slovakia, Middle East and elsewhere against our Church. This has created a situation incompatible with the spirit of the dialogue of love and truth, which was initiated and promoted by the Christian leaders, the late Pope John XXIII and the late Ecumenical Patriarch Athenagoras I. This has inflicted a most severe wound on this dialogue making it difficult to heal. In fact this dialogue has already been restricted to the discussion of the problem of Uniatism until agreement is reached on this matter.

The same can be said with regard to certain Protestant fundamentalists, who are eager "to preach" in Orthodox countries which were under communist regime. The consideration of these countries as "terrae missionis," is unacceptable, since in these countries the Gospel has already been preached for many centuries. It is because of their faith in Christ that the faithful of these countries often sacrifices their very lives.

In reference to this subject, we remind all that every form of proselytims - to be distinguished clearly from evangelization and mission - is absolutely condemned by the Orthodox. Proselytisml practiced in nations already Christian, and in many cases even Orthodox, sometimes by various forms of violence, poisons the relations among Christians and destroys the road towards their unity. Mission, in contrast, carried out in non-Christian countries and among non-christian peoples, constitutes a sacred duty of the Church, worthy of every assistance. Such Orthodox missionary work is carried out today in Asia and Africa and is worthy of every Pan-Orthodox and Pan-Christian support.

5. Moved by the spirit of reconciliation, the Orthodox Church has for many decades actively participated in the effort toward the restoration of christian unity, which constitutes the express and inviolable command of the Lord (John 17, 21). The participation of the Orthodox Church as a whole in the World Council of Churches aims precisely at this. It is for this reason that she does not approve of any tendency to undermine this initial aim for the sake of other interests and expediencies. For the same reason the Orthodox strongly disapprove of certain recent developments within the ecumenical context, such as the ordination of women to the priesthood and the use of inclusive language in referring to God, which creates serious obstacles to the restoration of unity.

In the same spirit of reconciliation we express the hope that the progress made in certain dialogues, such as the dialogue with the Oriental Orthodox (non-Chalcedonians) may lead to favourable results once the remaining obstacles have been overcome.

6 Now, at the end of the second millennium A.D., turning our thoughts more specifically to the general problems of the contemporary world and sharing in the hope but also in the anxieties of humankind, we observe the following:

The rapid progress of technology and the sciences which provide the instruments for improving the quality of life and relief of pain, misfortune and illness, is unfortunately not always accompanied by the analogous spiritual and ethical foundations. As a result, the aforementioned progress is not without serious dangers.

Thus, in human social life, the accumulation of the privileges of this progress and the power proceeding from it to only a section of humanity, exacerbates the misfortune of other people and creates an impetus for agitation or even war. The co-existence of this progress with justice, love, and peace is the only safe and sure road, so that this progress will not be transformed from a blessing into a curse in the millennium to come.

The problems are also tremendous which come out of this progress for man's survival as a free person created in the"image and likeness" of God. the progress of genetics, although capable of making enormous contributions to combating many diseases, is also capable of transforming the human being from a free person into an object directed and controlled by those in power.

The dangers for the survival of the natural environment are similar. The careless and self-indulgent use of material creation by man, with the help of scientific and technological development, has already started to cause irreparable destruction to the natural environment. The Orthodox Church, being unable to remain passive in the face of such destruction, invites through us, all the Orthodox, to dedicate the first day of September of each year, the day of the beginning of the ecclesiastical year, to the offering of prayers and suplications for the preservation of the God's creation and the adoption of the attitude to nature involved in the Eucharist and the ascetic tradition of the Church.

7. In view of such tremendous possibilities, as well as dangers, for contemporary humanity, the Orthodox Church hails every step towards reconciliation and unity. In particular, she hails Europe's journey towards unity and reminds it of the fact that within it live a large number of Orthodox, and it is expected that the Orthodox there will increase in the future. It should not be forgotten that the regions of South and Eastern Europe are inhabited by a majority of Orthodox people, contributing decisively to the cultural moulding of European civilization and spirit. This event renders our Church a significant factor in the moulding of an united Europe and increases her responsibilities.

We are deeply saddened by the fractricidal confrontations between Serbs and Croats in Yugoslavia and for all its victims. We think that what is required from the ecclesiastical leaders of the Roman Catholic Church and from all of us is particular attention, pastoral responsibility, and wisdom from God, in order that the exploitation of religious sentiment for political and national reasons may be avoided.

Our hearts are also sensitive towards all those peoples in other continents, who struggle for their dignity freedom and development within justice. We pray especially for peace and reconciliation in the area of Middle East where the Christian faith originated and where people of different faiths co-exist.

8. This in the love of the Lord, we proclaim on the Great and Holy Sunday Orthodoxy, urging the devout Orthodox Christians in the oikumene to be united around their canonical pastors and calling all those who believe in Christ to reconciliation and solidarity in confronting the serious dangers threatening the world in our time.

May the Grace of Our Lord Jesus Christ and the love of God the Father and the communion of the Holy Spirit be with you all. Amen.

In Phanar, on the Sunday of Othodoxy, the 15th of March 1992

THE PRIMATES OF THE ORTHODOX CHURCHES

SERMON GIVEN BY HIS EMINENCE, ARCHBISHOP GREGORIOS OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

at Saint Andrew's Church in Newcastle-On-Tyne on Sunday, 19th January, 1992.

"Blessed is the God and Father of Our Lord Jesus Christ, Who has blessed us in Christ with all spiritual blessings in the heavenly places.

For He has made known the mystery of His will in all wisdom and insight to us, according to His design which He set-forth in Christ. That as a plan for the fullness of time, to unite all things in Him, both those things in Heaven and things on Earth."
(Ephesians 1:9,10)

I am grateful to the Reverend Father Anthony Magness, the vicar of Saint Andrew's Church, and to all the members of this city's Council Of Churches for giving me the opportunity to preach here on this, the Second Sunday After The Feast Of The Epiphany.

A few weeks ago Christians commemorated the Feast Of The Incarnation and Birth of Our Saviour And Lord, Who came to Earth in the form of Man. (We commemorated the New Year and the Feast of the event of the Circumcision Of Our Lord, which He accepted in order to conform with the tradition of the Jewish Law. Thus, He fulfilled the ethos, the practice of the people from whom He was born in the Flesh.) On Monday, 6th January, we celebrated the Feast Of The Epiphany, commemorating the Baptism Of Jesus, by John-The-Forerunner, in the river Jordan, and the Theophany of The Holy Trinity.

So we still breathe, and feel the special joy of these great events, which took place almost two thousand years ago in Palestine, and which changed life, and divided the history of mankind into two great parts - history before Christ, and history after His Birth and Presence among us. These events continue to inspire and give peace, but also to occupy and trouble the minds of all people who seriously profess our holy faith and those who remain beyond the boundaries of the Church, those also who, like the Athenians of Saint Paul's time, are still uncertain about the mystery of the coming of the Son Of God to save us from our sins.

Today, after two thousand years of Christian experience and life, we, the Christians and the Church, - (who still have the unique task and mission to preserve, to safeguard, but also to spread and make known the message of salvation and joy to the whole creation,) - are confronted with so many spiritual, social, political, ethical, moral, economic, national and other problems. In the last fifty years, in particular, we have witnessed a sweeping change, pressure and testing of all traditions and accepted knowledge and values of life. The progress of knowledge, the new inventions in science and the study of human nature, in depth medicine, and our environs, have been tested and found wanting. The movement of men and women from one place to another, so easily undertaken and in such huge numbers; the mass-media and its progress and influence on our everyday life; the high standard of living and the affluence which we see and experience, and many other factors have put their seal on us all. They have immensely influenced and, in an unique way, affected man's life, history, thought and conduct in every respect. The continuous change and the vast spreading of knowledge in every aspect of life have been unique and they characterize our epoch. A hopeful sign of our times is the spirit of reconciliation which we witness among Peoples, Churches and Nations.

Coming back and closely studying the various religions, particularly with reference to the situation in Europe immediately after the Second World War, we evaluate the efforts of the divided Churches to heal the wounds from their divisions and reunite themselves in accordance with the will and wish of Christ, "That they may all be one as You Father are in Me, and I in You" (John 17:21)

For this reason, and immediately after the war, the World Council Of Churches was founded; the Second Vatican Council was convened by the Roman Catholic Church; in the Orthodox Church, for the first time since the seventeenth century, conferences had been convened with the participation of all the Autocephlos Churches, and a secretariat was established to prepare for a Pan-Orthodox Council Synod. On the other hand, the U.N. Organisation, had been established in order to promote friendship, brotherhood, peace and justice among the Nations which steadily increase in numbers in our days. (In the meantime, an organised effort had begun for a dialogue of understanding and eventual re-unification of Christendom). So all the Churches and communities have found themselves in a rapprochement to gain a deeper knowledge and re-appraisal and co-operation in many areas of common interest. These are very important steps towards the realisation of the unity of Christendom which has been scandalously divided since the eleventh century, and especially after the Reformation in the sixteenth century.

The spirit of reconciliation has also been improved by the theological dialogues of Christendom, as well as by the spirit of openness, understanding and brotherhood which has gradually been brought about by the sense of guilt and the wish of the Churches and their leaders to build a new world and re-evangelize the masses of people who urgently need special care and help during these apocalyptic days.

In Europe today we are witnessing some changes which can only be described as unique. The establishment of the Common Market, and the dream and goals as laid down by its founder members, cultivate the spirit of unity amongst its members and ascertain the common spiritual ground and the foundations on which the Common Market has been established. Since all member states of the Common Market are Christian and their civilization is based on Greco-Roman thought, enriched, irrigated and shaped by Christian ideology, they naturally tend to re-inforce the unity of the Church and the implementation of Christian ideas and values. The Common Market, therefore, assists in the progress of Christianity, and the Churches as such, have a great role to play towards a new, fuller Christian civilization based upon, supported and strengthened by the message of the Gospel, and interpreted and practised according to the new realities of our present situation in life.

Another event of great importance which we experience and enjoy in our days is the dissolution of the Soviet Empire, the failure of the athestic-materialistic theories of Marxism and Communism as practised in so many countries all over the globe. In their demonic arrogance they had tried by force to impose their own will and their misguided concepts of life on humanity. The new realities and the social, national, existential, and political upheavals are vindicating and strengthening the Christian tradition, thereby putting the Church in the front-line, and giving her diakonia a new dimension, a new responsibility for the return of the misguided and the politically oppressed back to Christian ideals. These events greatly contribute towards the cause for the re-evangelisation of the peoples of Eastern Europe, and induce the Christians of all Nations to re-examine their lives and Christian traditions in a new light.

In addition to all these changes, there is the most serious problem which may affect the entire future of humanity and the survival of creation: it is the ecological problem springing from the extreme dangers of pollution, the greedy exploitations of natural wealth, and the thoughtless and criminal neglect on our part of the sanctity of nature which is now under the imminent threat of complete destruction. This, and other problems within and beyond the Christian world, are urgent challenges and a final solution for us all to face, not only for the sake of Christianity, but for the entire human race and the universe, for which Christ came to earth and become Man to save humanity.

Within the Christian world, we are confronted with secularism, agnosticism, scepticism, materialism, opposition and indifference towards the Church and organised Christendom. Nowadays we observe the revival of Islam in its worst form. It is trying hard, and in a sophisticated new way, to convert and subject Christianity to its own doctrines, using this and every means available to it. Sometimes it peacefully infiltrates Europe and the west, which it has been invading by immigration and other subtle means during the last fifty years. In contrast and in comparison with what had happened previously, the religion of Islam, in our days, has been "invading", - unnoticed and unobtrusively, - Christian Europe and the west, and spreading its doctrines without any difficulty amongst the uninformed and the misguided neglected brethren of ours. Christians are therefore faced with new and additional problems. In our days Christianity is being attacked and undermined in its own territories and countries of origin whence it has originated and flourished for the last two millennia.

Of course, religion is not the only problem. So many other questions of great importance about the peace of the world and the stability of the churches of God and the progress of humanity are also related to it. Hence, the responsibility of Christians, both leaders and faithful is extremely high and of paramount importance. It is precisely for this reason that the Christians of today must come closer and find ways to work together in love and humility, until they solve their theological and ecclesiastical differences. Until the reunification of the One Catholic and Apostolic Church is realized, we must be in a continuous dialogue of love, study, understanding and co-operation.

It seems to me, however, that Christians must find a way to live with other faiths, and particularly with Islam with which Christianity has been exercising a dialogue since its appearance and establishment, and build new bridges of understanding, co-operation and love with them through love wisdom, conciliation and tolerance. On the other hand, we must not lose the spirit of mission and uniqueness that Christianity believes in and possesses.

This gathering, as so many others of the same character, is the fruit of the Holy Spirit, which has inspired us all to be here, to pray together, exchange views about the future and dissemination of the Gospel, - the spreading of the message of hope and peace, - the evangelization of contemporary man in the lands which are justifiably considered to be Christian. (Maybe this is the great challenge to Christianity: to give an answer to the fundamental problems with which humanity is confronted in our times.)

Under these circumastances, and with the world-wide sweeping changes, which are now taking place, particularly in America and Europe, the Church, as organised Christianity, is at a great disadvantage, and in some ways has been ill-prepared to cope with the huge problems and the demanding pastoral obligations towards Her flock.

In these islands where I have had the privilege and opportunity to serve the Orthodox people as a clergyman of the diaspora during the last thirty-three years, we notice these same problems in miniature. Christians are facing the same multiplicity of problems, and work hard to solve them, heal the wounds of division and evangelize the people who, willingly or unwittingly have gone astray, those who have distanced themselves from the Church and are ignorant of, or discard most of its teachings. We do not intend here to examine the reasons for secularism and the alienation of the people from their Christian roots. However, I want to reassert that these islands are a country which is basically founded and nurtured to this day on Christian values. (The appearance of the Reformation and many other historical events have divided the Church, confused and alienated Christians, especially in the last two centuries, and the wound of division remains very painful to this day. In this century, the immigration of hundreds of thousands of non-Christian people, and their permanent settlement in this country has introduced a new dimension into the life of the country as a whole and created additional problems for the future of Christianity and the Church. And here, I am not referring to the social and other affiliated problems caused by the settlement of non-Christians into this country.)

Christians of this country, following the example of those of their fellow Christians far and beyond these shores, work hard towards the rapprochement and the unification of the Church and the healing of the accumulated wounds from the schism and other similar causes. This gathering today is a most sincere indication of the rapprochement of Christians and of their will to reconcile themselves, and to enrich their faith and spirituality in the hope of reuniting their respective churches. To work together for the promotion of the message of the Gospel, has always been our main task as servants of Him Who entrusted the "Holy Of Holies" to us, in order that we may serve His people, and transmit His divine grace for the redemption of man and the whole creation. Man is the King of Creation. Hence, he has the responsibility for its future, - its preservation and its progress. Christians, who have inherited this legacy and preach it, have as their main duty and goal to proclaim this message and to help the other nations which are beyond the enclosures of our faith, to unite with us for the protection and respect of nature and creation.

For this reason, Christians of this country, united in this goal of theirs, have dedicated the last decade of this century (and of the second millennium of Christian life) to the evangelization of the people of these islands. That means that the Church has plenty to do in order to nurture Her people in the teachings of the Lord, and bring them back to the enclosure and pastures of Christian faith, tradition and life.

On the 17th, of January we celebrated the feast of Saint Anthony-The-Great who was a great anchorite and monk. With his faith and love for Almighty God, he succeeded in becoming a great Christian leader, and he has opened up new dimensions in spirituality, stressing the sanctity of the personality and its importance for Christian ideals and goals.

Yesterday, 18th January, we commemorated the feasts of Saint Athanasios and Cyril Of Alexandria. They were great leaders and theologians. Their teachings and their insight has put its seal on the mind and life of the Church up to this day. Our theology and ecclesiastical thought and life owes much to their work and ministry for the glory of the Founder of the One, Holy, Catholic and Apostolic Church.

Today, 19th January, we celebrate the feast of Saint Makarios Of Egypt, a great monk and anchorite, who followed in the steps of Saint Anthony and all the other great monks of the desert, great teachers, and fathers of the East, who did so much for the safeguarding of the faith. Christians continued the same faith in the East and the West. We are united in the same Gospel, Baptism, the Same Lord and Saviour. Therefore, whatever our differences, our common faith is much stronger and greater, and this obliges us to protect our common inheritance, and work for final unity. It is right and proper at this moment to commemorate also Saint Markos Evgenikos Of Ephesos who was a great bishop and defender of the Orthodox Faith in the fifteenth century. (In those days, Christians in the East were in danger of conversion to Islam because of the success of the Arabs, and subsequently of the Turks, in those parts of the Earth where Christianity first appeared, was established and thrived, and where the great Fathers of the Church lived and preached the Good News.)

In our days, as I have already mentioned, we are confronted with the very same problems: the antagonism between Christianity and Islam is at its peak and sometimes it threatens the stability and peace of the world. For this reason, it is necessary and of great importance for the future of Christianity that we study the teaching and ethos of the great fathers of the Church more deeply and carefully. It seems to me to be very important that we speak out, clearly and loudly, about the essentials of life, that is prayer, sanctity of life, death, resurrection and the interrelationship that exists, from the very beginning, between man and God, as it has been manifested by the feast of Christmas, the sacrifice of Christ and the establishment of the Church as a living witness of God's love and providence for humanity and the whole of the creation.

The event of the Incarnation of Christ and His coming on earth in the form of a man, the message of love, humility, forgiveness and sacrifice which He proclaimed during His short earthly life; the establishment of His Church and the preservation and preaching of the Gospel - the Word Of God and its spreading universally, - are of fundamental importance for the future of humanity; for the conciliation of the nations; for the progress of man and the safeguarding of creation which has been entrusted to us by God.

Therefore, dear brothers and sisters in Christ, fellow Christians and co-workers, we must not forget that there is a great task ahead of us. Saint Paul teaches us that we have been chosed by God in His mysterious way to receive this treasure of salvation which we must keep, protect, proclaim, teach, offer and also transmit with humility to others. We must not forget Saint Paul's words to the Christians in Corinth:-

"But we have this treasure in earthen vessels, to show that the transcendent power belongs to God and not to us".
(II Corinthians 4:7)

I shall conclude this talk with Saint Paul's words to the Colossians, because I think Christians are afflicted by the secular spirit, a spirit of fear, a spirit of human wisdom and arrogance which tries hard to destroy the spirit and ethos of trust and holiness which Christ commands us all to follow. Paul says:

"See that no one makes a prey of you by philosophy and empty deceit, according to human tradition, according to the elemental spirits of the universe, and not according to Christ. For the whole fullness of deity bodily dwells in Him, Who is the head of all rule and authority" (Colossians 2:8-10)

"Only you must continue in your faith, firm on your foundations, never to be dislodged from the hope offered in the Gospel which you have heard. This is the Gospel which has been proclaimed within the whole creation under Heaven" (Colossians 1:23-24)

To Christ Our Lord and Saviour Who granted the Gospel of hope to us and cleanses us from our sins and iniquities, belongs all glory, honour and worship, both now and ever. Amen.

Congratulation Telegrams to Prime Minister John Major

TELEGRAMME 10/4/92

His Excellency
John Major, Prime Minster
10 Downing Steet , London

Dear Prime Minister,

On the occasion of your Party's Victory in yesterday's General Elections and also your personal triumph please accept the warmest congratulations of myself and the thousands of Greek Orthodox people living and prospering in this hospitable Country STOP May God grant you and your Government health and strength and wisdom to work for the welfare and progress of the British people and the peace and prosperity of the whole world.

+ Gregorios, Archbishop of
Thyateira and Gt. Britain

****

The Rt. Hon. John Major,
10, Downing Street,
Westminster, London S.W.1

10th. April 1992

Dear Prime Minister,

On behalf of the Association Of Greek Orthodox Communities Of Great Britain, I wish to congratulate you for your great victory.
The renewed mandate by the electorate for a Conservative Government gives hopes for a continued improvement of the economy and that the progress and achievements in the social and welfare front are secured and extended.

In the sphere of European and World Affairs, you have been awarded with the trust of the people to continue your efforts for a fairer and friendlier world, free from oppression, injustice and poverty, goals which were very much to the forefront of the Conservative Administration in the last decade. We, therefore, wish to appeal to you to give priority to the solution of the Cyprus problem so that there will be no more delay in the implementation of the United Nations Resolutions which guarantee the unity and integrity of Cyprus as a member of UNO and the British Commonwealth. The division of the island, enforced by the presence of the Turkish occupying troops, must not be allowed to continue and on this the UK should and could play a leading and resolute role.

Yours sincerely,

Nicolas J. Hadjipateras
Chairman
Association of Greek Orthodox Communities
in Great Britain

10 DOWNING STREET
LONDON SW1A 2AA

THE PRIME MINISTER

21 April 1992

Dear Archbishop,

Thank you for your kind letter of congratulations on our election victory. I was most grateful to you for the good wishes of the Greek Orthodox community.

I was very pleased by your reference to the many thousands who live and prosper here and who make an invaluable contribution to the life of the United Kingdom.

With warm good wishes,

Yours sincerely,
John Major

Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain

SLAVS IN GREECE

by Maria Vaiou - Sakellariou

The Slavs belong to an Indoeuropean nation with their own family of languages; they possess the Southeastern and eastern part of Europe and they are divided (1) into easterners (Russians, Ukranians, Byelorussians), Westerners (Polish, Czechs, Slovaks) and the Southerners (Serbs, Croats, Slovenes, Bulgars). Therefore they consititute the most numerous nation in Europe (140 millions).

Referring to the derivation of the term there are many different opinions which claim that the name is derived either from the Slavonic word Slava (glory) or from the word Slovo (speech) or from the Latin word Sclavas (slave) or from the Slavonic place-name whose importance and locality is not known to us.

Byzantine Greeks use to call (2) them as Sclavenoi, Sthlovenoi, Sclavoi, Sthlavoi, Asthalvoi, Sclavinoi, Sclavounoi.

The Slavs came from the area between the rivers Vistula and Dnieper. The first evidence we have about Slavs is that they first lived N. of Dacia and on the north mouth of the Danube during the second century. It was during this time that Goths became powerful in Euxinos Pontos and finally they had the Slavs (3) under their control. In 5th century, Attila (leader of Huns) had Slav mercenaries; after the abolition of his state they started making raids which were less violent than those of the Germans. So, in 5th century they first settled in countries between the rivers Vistula, Dnieper, Dniester and Upper Volga. After Ostrogoths and Lombards shifted their movement to the south in order to abolish the Roman Empire, they settled in Lower Danube countries; others on the right hand-side of the river of Alvios, countries which had been deserted by Lombards and Heruls.

During Justin I's reign (518-527) the Antae (4) had attacked the Empire, and in the early years of Justinian's reign the Slav tribes, in alliance with the Bulgars, made continual inroads into the Balkan lands. So, the Slavs poured over the whole Balkan peninsula as far as the Adriatic, the Gulf of Corinth, the shores of the Aegean.

They were at this time a nation of savage robbers in the lowest condition of social civilization whose ravages were tendng to reduce all their neighbours to the state of barbarism (5). The great wars of conquest in Africa and Italy, the continuous Persian threat to its Eastern borders, drained the Empire of the resources needed for the defence of Balkans (16). That reason enabled the Slavs to penetrate (7) into Greece easily. In 548 the Slavs ravaged Illyria, murdered the inhabitants and carried them away as slaves; in 549 they penetrated into the Danube, Aimos, Evros and the area of Nestos; in 550 they reached Thessalonica; in 551 they penetrated into East Thrace as far as the Anastasion Long Wall; in 552 they entered Illyria and Thrace again.

Not until the reign of Maurice however (582-602) did any Slavs permanently settle in the Balkans and especially in Greece. Slavs' invasions became worse therefore with the appearance of the Avars, a highly organized and well-armed Eurasian nomad people firmly established on the borders of Pannonia in Central Europe. Slavs together with Avars took numerous Cities including Silistria, Anchialus, Corinth, Singidunum; and in 584, 586 (or in 597) laid siege to the city of Thessalonica. They also invaded Thessaly, Epirus, Attica, Euboea and Peloponnesos. Maurice decided to lead a campaign (8) against them in 592 which ended in defeat. A treaty of peace (601) was of short duration. Another attack followed in which a sedition (9) was the consequence, with the rise of Phocas to the throne; during this period the Empire having been shattered by internal troubles gave the opportunity to the Slavs and Avars to spread over the Balkans, despite his attempt to buy them off (604).

The Empire having been based on the administration system of the early periods (formed by Diocletian and Constantine) had been reduced on all sides, having presented no sort of unity. The loss was irreparable. Besides, no agricultural population remained to supply the recruits required to form the army.

The Balkan peninsula fell apart into numerous Slavic regions (10) the "Sclavinias". Though the date of this settlement has been a subject of dispute, the evidence points to the period which extended from just before the beginning of the reign of Maurice and the early years of the reign of Heraclius.

Hercalius (610- 641) began a renovation of the state; the theme system - a new military and administrative organization first came into being which gave to Byzantium its later special strength. The Slavs gained their independence from Avars (Samo's successful

movement) and the latter's prestige was irreparably damaged by their failure in 626 to capture Constantinople.

The most successful route for the Slavs penetration into Greece, seems to be the one being followed by the west side of the Pindus Range for Slav migrants who crossed on this side appear to have been the most numerous of all and they penetrated the farthest, (11).
The direction and the strength of the Slavs into the Balkan peninsula was determined by the structure of the landscape - a structure that had always dictated the routes for human travel in this region; and also by the fact that the residue of the Eastern Roman Empire's military power, operating from Thrace, pushed the Slav intruders westward and southward; besides western Greece from Epirus to W. Peloponnesos was more remote from the eastern parts.
Therefore this very point enables us to emphasize the fact that Eastern Greek produces less evidence of Slav influences than western. In Thessaly, Slavonic placenames are rarer in Larisa (38) district than in the Trikala - Karditsa (122); in Central Greece are rarer in Euboea (19) and Attica (18) and Boetia (22) than in Phthiotis (55) and Phokis (45); in the Peloponnesos they are rarer in Argolis (18) and Korinthia (24) than in Akhaia (95), Arkadhia (94), Laconia (81) among others.

Now, if we want to trace the reasons which led to the Slavs' migrations to Greece, we can say that the Slavs were pastoral (12) nomadic people who sought to find land (13) in the south in order to establish permanent settlements. Also the demographic problem which was created by the earthquakes (522, 553) and the plague (541-542) cut off the agricultural people of Greece depriving the central adminstration of the land producers who paid taxes. Heraclius permitted the W. Slavs colonization (agricultural communities) in the deserted provinces of Dalmatia and Illyria. These were to be the later powerful colonies hostile to the Avars and their Eastern Slav allies. So, it is important to bear in mind that " Slavs and their leaders" not only made invasions and wars with Byzantium but were also in peaceful (14) contact with the native population (symbiosis) although they retained their ethnic characteristics. According to archaeological sources their technological level during the 7th c. was quite (16) high.

The Slavs were organized in numerous tribes (Dragoubini in Edessa, Velegedites in Thessaly, Ereziies in Laconia, Millingoi in Peloponnesos, Vaiounites in W. Macedonia etc).

The tribe had not the characteristics of a political organized state; each had its cheiftain «ρήγας, ἄρχων, ἡγεμών» and members had the right to take decisions (vetje). They were separated (17) from the Empire, attaining political autonomy, and paid tributary taxes.

As we have already stated, Greece was flooded by Slavs who overwhelmed almost every region. This, however, does not mean that the Greek population was completely obliterated. Despite the Slavic invasions, the Greeks held their own stongholds in E. Peloponnesos, Central Greece and in the islands as well. Monemvasia, Corinth, Athens, Thessalonica; there were to serve as centres for the pacification, absorption and Hellenization of the Slavs in Greece.

Relations between the Byzantines and the Slavs were changeable. In the 7th c. a group of tribes in Macedonia had permantly settled in Salonica making fierce attacks against the city and even raided part of Greece and the islands both by land and sea, although sometimes peace prevailed.

Wars (18) with the inhabitants of the Sclavinias were to go on for a long time, for Byzantium had not given up its traditional pretensions to supreme authority. (Constans II, Constantine V, Leo VI, Basil I, Nicephorus I (19).

During this time many Greeks (Peloponnesians) fled and sought refuge elsewhere; especially in Sicily while the people of Patras found new homes in the territory of Rhegium in Calabria; the Corinthians to Aegina; the Lacones sailed to the island of Sicily and they lived in a place called Demena (20).

Travel by land in the Balkan Peninsula was almost paralysed causing a tremendous weakening link between East and West. (St. Gregory the Decapolite avoided travelling along the Via Egnatia and made his way from Salonica to Rome by a roundabout sea-route).

In 1830 J.Ph. Fallmerayer put forward an argument according to, Slav invasions and settlements on the late sixth and seventh centuries, resulted in the expulsion of the original population of Greece; undoubtedly what he failed to emphasize was that in Constantinople and Asia Minor which were not invaded by Slavs, Greeks survived; also many coastal regions and cities (as it has been mentioned above) remained in Byzantine hands. The most important step, however, was the resettlement of certain parts of the Peloponnesus such as Patras and Lacedaemon with pure Greek elements brought from other parts of the Empire. He was right, in drawing attention to the extensive Slav invasion and resettlement in Greece, which is strikingly borne out by the distribution of place names of Slavonic origin or of the Slavonic words which entered into the Greek language.

According to the sources, until the Turkish occupation of Greece (1460) Slavs had been completely assimilated in Greek culture and civilization. Dr. Malingoudis refers to the gradual process of Slavs' being Hellenized is seen through the administrative assimilation of the Slavs when the leader of the Slavic tribe became imperial administrative officer (21).

Also due to their contact (22) with Greeks (symbiosis in economic, military, political (22) terms) they were influenced very much and as far as we can see, having become landowners they sought to be regarded in the same way as the natives. We need to emphasize here that the Byzantine State was an "open state" which did not prevent anybody from reaching the highest ranks. (political administrative - social accession (23)).

The Eastern Roman Government could not count on the loyalty even of the refugees and deserters unless they had become converts to Eastern Orthodox Christianity. The most significant development was therefore the Slavs' conversion to Christianity, a process set in motion by the two Thessalonian missionaries (24) Cyril and Methodius who invented an alphabet which enabled them to create a new literary language based on the spoken dialect of Macedonian Slavs, modelled on Greek and was to be intelligible to the whole Slavonic world. Also, in the eighth and ninth centuries the system of themes (25) became more effective; the districts of Greece and the coastal regions on both the east and west of the peninsula had been transformed into Byzantine themes under Byzantine jurisdiction. This marked the end of the period of Sclavinias.

But, in order to possess a real, objective view of the historical fact of symbiosis (peaceful or not) between Slavs and Greeks we should approach no the onesided view, bad or good; for we should analyze and criticize the whole situation by giving much light to the motives through continuous research and clear thought.

NOTES

1. The division has been made according to geographical and linguistic reasons.
2. Constantine Porphyrogenitus used both the terms Sclavi and Sclavini
3. This Gothic domination gives some explanation of the German words from which Slavonic words derive.
4. Eastern Slavs
5. George Finlay, Greece under the Romans, p. 250
6. Justinian's powerful system of fortifications in the Balkan peninsula had not seemed to be effective without the required military power.
7. It is said that Totila (Slavs had merged with Goths under his leadership) dispatched a fleet of 3,000 vessels form Italy to ravage Corfu and the coast of Epirus and this expedition also plundered Dodona and Nicopolis.
8. Only a successful expedition against the headquarters of the Slavs beyond the Danube would protect the N. frontier from further attacks and secure the Empire in its possession of the Balkans.
9. A rebellion burst out in the army because of the cuts in pay imposed by the drained government.
10. Arnold Toynbee, Constantine Porphyrogenitus and his World, p. 626.
11. ibid
12. The place-names give evidence of this characteristic
13. Dr. Malingoudis in his book"Slavs in Mediaeval Greece" points out the following statement". «Τό κίνητρο τῆς μετακίνησής τους εἶναι ἡ ἀναζήτηση ἐγκαταλελειμμένης καί χέρσας γῆς γιά καλλιέργεια.»
14. The people of Thessaloniki (676-678) in a siege bought grains and legumes from the Slavs in Volos .
15. This fact enables us to say that whenever they settled they did not create problems nor did they bring about changes in the native status of production.
16. Due to their previous attachment to the Roman provinces of Danube.
17. They remained independent from the imperial provincial administration belonging directly to the central administrative centre in Constantinople.
18. Some historians believe that Slavs fought for their independence; others claim that economic reasons (refusal to pay taxes) impelled them to act violently. Besides this, they had a common example even among Byzantine peasants, when they rebelled because they refused to pay heavy taxes imposed on them. See, F. Malingoudis, Slavs in Medieval Greece, Vanias Press, Thessaloniki, 1988.
19. Subjugation of Peloponnesian Slavs (805).
20. P. Charanis, The Chronicle of Monemvasia and the Question of the Slavonic Setlements in Greece, D.O.P. No 5
21. During the Slavs of Macedonia settlement in Bithynia, Justinian II appointed the former leader Nevoulos as an administrative officer.
22. Byzantine Emperors for political reasons (they wanted to reduce the pressure that Slavs exerted in the Balkans) established them in regions (region around Thessalonica).
23. Dr. Malingoudis points out the "Pentakios" Byzantine aristocrats who came from Slavonic origin.
24. The mission led by the two brothers planted Byzantine Christianity and Civilisation in the heart of the Central Europe.
25. It indicated the progress and limits of Byzantine reoccupation and of the rehellenization which went with this.

Maria Vaiou - Sakellariou
Department of Byzantine Studies
King's College
University of London

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΜΑΡΙΟΥ Π. ΜΠΕΓΖΟΥ: Ο Λόγος ως Διάλογος. Μιά προσωπογράφηση του Νίκου Νησιώτη, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Πουρναρά, 1991, σελ. 140.

Η εκδοτική σειρά με τίτλο "Εκκλησία - Κοινωνία - Οικουμένη" θέτει σε κυκλοφορία το 2ο τόμο σε συνεργασία με τις εκδόσεις Πουρναρά και θέμα μιά από τις πιό σπουδαίες μορφές της σύγχρονης Ορθοδοξίας, τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, φιλόσοφο και θεολόγο, ρηξικέλευθο σκαπανέα της οικουμενικής κίνησης και πρωταγωνιστή του σύγχρονου ολυμπισμού, Νίκο Νησιώτη (1924-1986).

Ο διακεκριμένος μαθητής και συνεργάτης του Μάριος Π. Μπέγζος, Επίκουρος Καθηγητής της φιλοσοφίας της θρησκείας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, σκιαγραφεί τη ζωή, τη σκέψη και το έργο του Νίκου Νησιώτη. Στο εν λόγω έργο του πρώτα καταχωρίζεται, σαν εισαγωγή, μιά προσωπική μαρτυρία (σελ. 17-30) από τη γνωριμία του συγγραφέα με το δάσκαλο. "Το μάθημά του", σημειώνει ο Μ. Μπέγζος, "γινόταν μυσταγωγία, διότι στόχευε και πραγμάτωνε το γεγονός της επικοινωνίας, της συμμετοχής, της αλληλοπεριχώρησης και της "των πάντων ενώσεως". Γιά τον Νησιώτη ο λόγος ήταν διάλογος, ο ίδιος ζούσε την ύπαρξή του ως συνύπαρξη με τους άλλους, γι' αυτό η πνευματική του οδοιπορία ήταν συνοδοιπορία και πρωτοπορία" (σελ. 26).

Στη συνέχεια ακολουθεί η βιογράφηση του Νησιώτη (σελ. 34-72) με τρόπο γλαφυρό και τεκμηριωμένο, που συνοδεύεται από μιά εμπεριστατωμένη περιγραφή της θρησκειοφιλοσοφικής σκέψης του (σελ. 75-89). Ο Ν. Νησιώτης γεννήθηκε στην Αθήνα την 21η Μαΐου 1924. Πατέρας του ήταν ο γνωστός λόγιος ιερέας π. Άγγελος Νησιώτης, μαθητής του Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως στη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή και για 50 έτη εφημέριος στο ναό της Ζωοδόχου Πηγής, της οδού Ακαδημίας. Ο Νίκος Νησιώτης φοίτησε στη Θεολογική Σχολή Αθηνών (1942-1947), μετεκπαιδεύτηκε στη Ζυρίχη, τη Βασιλεία της Ελβετίας και τη Λουβαίν. Η θετική εισήγηση με τα επαινετικά σχόλια για τη διατριβή του με τίτλο "Υπαρξισμός και Χριστιανική Πίστις κατά τον S. KIEKEGAARD και τους σύγχρόνους υπαρξιστάς φιλοσόφους K. JASPERS, M. HEIDEGGER και J. P. SARTRE" οδήγησε στην απονομή του τίτλου του διδάκτορα Θεολογίας με άριστα το Μάιο του 1956. Η καταξίωσή του ήταν ευθέως ανάλογη προς την πορεία της σταδιοδρομίας του. Διετέλεσε Καθηγητής σε διάφορα Πανεπιστήμια, όπως της Αθήνας, της Γενεύης, της Βοστώνης, του Σικάγου, της Πενσυλβανίας, του Μπάντσεστερ, της Καλιφόρνιας. "Ο τόπος που ανέπτυξε τη Θεολογία του ο Νησιώτης είναι δυτικός. Αφορά τη χριστιανική Οικουμένη πέρα από τα στεγανά γεωπολιτικά όρια της ανατολικής Ορθοδοξίας. Κι αυτή ήταν η ιδιάζουσα "ιεραποστολή" του Νησιώτη, το να είναι απόστολος της Ορθοδοξίας στην Οικουμένη" (σελ. 75).

Ακολούθως, προσφέρεται ένας κατάλογος των δημοσιευμάτων (σελ. 93-120) του βιογραφουμένου. Η γλωσσομάθεια του Νησιώτη ήταν μοναδική. Μιλούσε καθημερινά και έγραφε με υποδειγματική άνεση αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά. Τα τέσσερα πέμπτα των δημοσιευμάτων του είναι ξενόγλωσσα. Τα ελληνικά έργα του είναι περιορισμένα σε αριθμό. Μέσα στα τριάντα χρόνια συγγραφικής δράσης, δημοσίευσε διακόσια άρθρα των είκοσι σελίδων το καθένα κατά μέσο όρο μαζί με τέσσερα αυτοτελή βιβλία των χιλίων σελίδων συνολικά. Το εκδεδομένο έργο του πλησιάζει τις πέντε χιλιάδες τυπωμένων σελίδων στις τέσσερις προαναφερθείσες γλώσσες, χωρίς να συνυπολογίζουμε τις μεταφράσεις σε πολλές άλλες γλώσσες.

Στην κατακλείδα (σελ. 123-140) αποτιμάται η διπλή πρωτοτυπία του Νησιώτη στη φιλοσοφία (περσοναλισμός) και στη θεολογία (πνευματολογία). Η έκδοση κοσμείται με φωτογραφίες από τη δράση του σκιαγραφημένου δασκάλου και πλαισιώνεται με βιβλιογραφικές παραπομπές γιά την αρτιότερη επιστημονική τεκμηρίωση του έργου.

Ο Νίκος Νησιώτης πρωτοστάτησε σαράντα χρόνια στη θεολογική εκκλησιαστική ζωή, τριάντα χρόνια στα φιλοσοφικά και θεολογικά μας γράμματα, είκοσι χρόνια στην κορυφή της οικουμενικής κίνησης και δέκα χρόνια στην ηγεσία της διεθνούς ολυμπιακής κίνησης. "Ο Νησιώτης ήταν ένας ποιητής χωρίς ρίμα, στιχουργός του πεζού λόγου, ραψωδός της φιλοσοφίας. Ανήκε στον "κύκλο των χαμένων ποιητών" (σελ. 25).

Ιεροδιάκονος Κλεόπας Δ. Στρογγύλης
Department of Theology,
University of Durham.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

1. Ἀνδρέου Ἠλ. Μιχαλόπουλου, Ἡ Παναγία Ἄξιον Ἐστί καί ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης Δημήτριος Α' στήν Ἀθήνα, 1988.
2. Πανελλήνιος Ἕνωσις Θεολόγων, Ἡ Ὀρθοδοξία στήν Ἑνωμένη Εὐρώπη, Πρακτικά Ζ! Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, Ἀθήνα, 1991.
3. Ἑλληνική Θεολογική Βιβλιογραφία, Βιβλιογραφία Ἔτους 1983 καί παραλειπόμενα ἀπό τοῦ 1977, Παράρτ. Περιοδικοῦ Θεολογία, Ἐπιμέλεια Ἀδ. Ἀνεστίδη, Ἀθήνα, 1990.
4. Ἱερά Μητρόπολις Βερροίας καί Ναούσης, Ἀκολουθία τῶν Ὁσίων καί Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν, τῶν ἐν τῇ σκήτῃ τῆς Βερροίας ἀσκητικῶς διαλαμψάντων. Βέρροια, 1983.
5. Jaroslav Suvarsky, Biskup Gorazd, Metropolitni Rada Pravoslavne Cirkve V. CSSR Praha, 1879-1979 MCMLXXIX.
6. Ὁ Ἀπόστολος καί τό Εὐαγγέλιο τῆς Κυριακῆς, Νέα Σμύρνη, 1991.
7. Τρίτον Βιβλίον Θαυμάτων Ἁγίου Νεκταρίου Ἐν Χανίοις, ἐκδ. Χριστιανικοῦ Συλλόγου Χανίων, " Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος", Χανιά, 1971.
8. Ι. Μ. Κονιδάρη, Νομική Θεωρία καί Πράξη γιά τούς "Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβᾶ", ἔκδοση γ', ἐκδ. Ἀντ. Ν. Σακκοῦλα, Ἀθήνα, 1991.
9. Ἅπαντα Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Μακαρίου Γ', Τόμος Α' Ἵδρυμα Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ!, 1948-1954, Λευκωσία 1991.
10. Βασίλη Μπέμπη, Ἡ Θεολογία στήν Ὀρθοδοξία, Ἀθήνα, 1991.
11. Παναγιώτου Ι. Μπούμη, Οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας - περί τοῦ κανόνος τῆς Ἁγίας Γραφῆς, Τόμος Α! Β!, Ἀθήνα, 1991.
12. Nearchos Nicolaou, Treasurers from Cyprus, Nicosia, 1987.
13. Κεβόρη Κ. Κεσισιάν, Λευκωσία, Ἡ πρωτεύουσα τῆς Κύπρου Ἄλλοτε καί τώρα, Λευκωσία, 1989.
14. History of the Cartography of Nicosia, Leventis Municipal Museum of Nicosia, 1989.
15. SINAI, Treasurers of the Monastery, ekdotike Athenon, Athens, 1990.
16. Μ. Παπαδόπουλος, Τά ἄνθη τοῦ Πρωτέα, Λονδῖνο, 1991.
17. Λαζάρου Τσακιρίδη, Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, Ἐκδ. "Τέρτιος", Κατερίνη.
18. Footprints in Cyprus, Trigraph Ltd. 1990

ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΜΑΡΤΙΟΣ

Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Νικολάου καί Ξενοφῶντος Leicester. Το ἀπόγευμα μετέβη στήν Κοινότητα Derby.

Ἐπισκέφθηκε τόν κ. Παναγ. Μιλτιάδους.

Παρέστη σέ συνεδρία τῶν Κηδεμόνων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου. Προήδρευσε συνάξεως τοῦ Ἱερατικοῦ Κλήρου στούς χώρους τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ἀνεχώρησε γιά τήν Κωνσταντινούπολη. Φιλοξενήθηκε ἀπό τήν οἰκογένεια Νικολάου καί Εὐαγγελίας Διακρούση καί ἀπό τό Γέροντα Μητροπολίτη Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ. Εἶχε ἐπίσης συνεργασία μέ τήν Ἐπιτροπή ἐπί τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου κι ἐγένετο δεκτός εἰς ἀκρόαση ἀπό τήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο.

Ἀφίχθη ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη κι ἐν συνεχεία τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Αἰκατερίνης. Ἐν συνεχεία φιλοξενήθηκε ἀπό τόν πρόεδρο καί τήν κα Μ. Στυλιανοῦ. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τή βάπτιση τοῦ γιοῦ του Ἀντώνη καί τῆς Κούλας Χριστοδούλου.

Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Παρέστη στήν καθιερωμένη ἡμέρα προσευχῆς τῶ χωρῶν τῆς Κοινοπολιτείας στό Westminster Abbey παρουσία τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Ἐλισάβετ καί τῆς Α.Υ. τῆς Πριγκιπίσσης Ἄννας. Ἐπίσης παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε τό Πανεπιστήμιο τοῦ Λονδίνου.

11. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστῆ Harringey καθώς ἐπίσης καί τήν κηδεία τοῦ Γ. Δικομίτη στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἁγίας Σοφίας. Τό ἀπόγευμα τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Δρ. Χαπίτης κι εἶχε συνάντηση μέ τούς ἐκπροσώπους τῆς ΟΕΣΕΚΑ.

12. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Μ. Περατικός. Παρέστη σέ ὁμιλία τοῦ Καθηγ. Ε. Keeley στό King's College τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου. Τόν ἐπισκέφθηκαν ἐπίσης ὁ κ. Α. Ἐκκέσης κι ὁ κ. Σ. Χρυσάνθου.

13. Τέλεσε τήν κηδεία τοῦ Γ. Καραντώκη στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίων Πάντων καί τό ἀπόγευμα τήν Ἀκολουθία τῶν Α. Χαιρετισμῶν στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἁγίας Σοφίας.

14. Μετέβη στήν Ἑλλάδα μετά ἀπό πρόσκληση τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας τῆς Ἑλλάδος γιά κοινή σύσκεψη. Φιλοξενήθηκε ἀπό τίς οἰκογένειες Στ. Ἰωάννου, Παν. Γιώρκα, Ἀπ. Βαΐου, Ἀγγ. Νομικοῦ καί παρεκάθησε σέ γεῦμα πού παρέθεσε ὁ Ὑπουργός Παιδείας τῆς Ἑλλάδος πρός ὅλους τούς ἐκπροσώπους τῆς ἀποστολῆς.

17. Ἄφιξη ἀπό Ἑλλάδα. Προήδρευσε συνεδρίας τῶν Κηδεμόνων τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ἱδρύματος τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

18. Τέλεσε προηγιασμένη Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green.

19. Παρέθεσε δεῖπνο πρός τιμή τοῦ Καθηγητή Δρα Καραβιδόπουλου.

20. Τέλεσε τήν Ἀκολουθία τῶν Β' Χαιρετισμῶν στόν Ἱερό Ναό Ἀπ. Βαρνάβα Wood Green καθώς καί στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἀντωνίου Caledonian. Κατόπιν παρέστη στή σχολική γιορτή τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου στούς χώρους τῆς Ἐκκλησίας St. Columba.

21. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κ. Ν. Βλασσόπουλος. Τέλεσε τούς ἀρραβῶνες τοῦ Τάσου καί τῆς Κούλας καί τῆς Χριστίνας Σωφρονίου. Κατόπιν παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ἡ ΟΕΣΕΚΑ.

22. Τέλεσε Θ. Λειτουργία καί δοξολογία στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας. Κατόπιν παρέστη σέ δεξίωση πού δόθηκε στήν Ἑλληνική Πρεσβεία μέ τήν εὐκαιρία τῆς Ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου. Τό βράδυ παρέστη σέ ἐκδήλωση πού δόθηκε ἀπό τήν Ὁμογένεια γιά τήν ἐπέτειο τῆς 25ης Μαρτίου 1821.

23. Προήδρευσε συνεδρίας τοῦ ΚΕΣ.

24. Τόν ἐπισκέφθηκε ἡ κα. Δημακοπούλου, ὁ Γιῶργος Ἀμέρχων. Τέλεσε Μέγα Ἑσπερινό στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green. Τόν ἐπισκέφθηκαν ἐπίσης ὁ κ. Φροῖξος Ἰωαννίδης κι ὁ κ. Τάσος Παπαδόπουλος.

25. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green. Κατόπιν παρεκάθησε σέ γεῦμα πού παρέθεσε ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Παπούλιας στήν οἰκία του.

26. Παρέστη στήν Κοινωνική Ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ὁ Ἑλληνορθόδοξος Φιλανθρωπικός Ὀργανισμός Κυριῶν.

27. Παρεκάθησε σέ κοινή σύσκεψη τῶν ἡγετῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς περιοχῆς Μείζονος Λονδίνου ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στό Methodist Central Hall. Τέλεσε τήν Ἀκολουθία τῶν Γ' Χαιρετισμῶν στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίων Πάντων καί ἐν συνεχεία φιλοξενήθηκε ἀπό τήν οἰκογένεια Γ. Καραπατέα.

28. Τέλεσε μνημόσυνο τοῦ f. Lev. Gillet καί παρακολούθησε διάλεξη πού διοργάνωσε ὁ Σύνδεσμος St. Albans καί St. Sergios. Τόν ἐπισκέφθηκαν οἱ κ. κ. Χρ. Χαρίτου καί Γ. Γεωργαλλῆς. Τό βράδυ παρέστη σέ Κοινωνική Ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ὁ Σύνδεσμος Σολέας.

29. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Τριάδος Brighton καί φιλοξενήθηκε ἀπό τήν οἰκογένεια Στυλιανοῦ.

30. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κος καί ἡ κα Α. Σωκράτη (Jersey). Τό ἀπόγευμα παρακολούθησε διάλεξη πού διοργάνωσε ἡ Ἀρχαιολογική Ἑταιρεία.

31. Τέλεσε τήν Ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν στόν Ναό Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου Cheltenham καί φιλοξενήθηκε ἀπό τήν οἰκογένεια Χ. Ἀττάου.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1. Τέλεσε τήν κηδεία τοῦ Ἀδάμου Ἀδάμου στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Τριάδος Brighton καί φιλοξενήθηκε ἀπό τήν οἰκογένεια Γιάννη Χριστοφόρου. Παρέστη σέ ὁμιλία τῆς κας Νίκης Γουλανδρῆ πού διοργάνωσε ὁ Σύνδεσμος Γονέων Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου.

2. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τελμησσοῦ. Τέλεσε τούς Χαιρετισμούς τῆς Παναγίας στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Σπυρίδωνος καί Ἄννας Bournemouth.

3. Εἶχε συνάντηση μέ τόν Ἐπίσκοπο τοῦ Λονδίνου Dr. David Hope. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τούς Χαιρετισμούς στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Νεοφύτου Northampton.

4. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Hackney. Τό βράδυ παρέθεσε δεῖπνο πρός τιμή τοῦ Ἐπισκόπου Κατάνου κ. Φώτιου.

5. Τέλεσε Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Παναγίας Ἐλεούσης Nottingham.

6. Παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ἡ Ἐπιτροπή συλλογῆς χρημάτων γιά τό Ἑλληνικό Κέντρο.

7. Παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ἡ Ἑλληνική Ἑταιρεία Λονδίνου.

8. Τέλεσε προηγιασμένη Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Δημητρίου Edmonton. Προήδρευσε συνεδρίας τῶν Κηδεμόνων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

9. Τέλεσε Ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν στό παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

10. Τέλεσε τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας καί στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

11. Τόν ἐπισκέφθηκε τό Ἑλληνικό Σχολεῖο τῆς Κοινότητας Mansfield.

12. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Ἀποστόλων Hertfordshire. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τή βάπτιση τῆς Ἑρμιόνης ἐγγονῆς τοῦ Α. Γιασουμή στό παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

14. Τέλεσε τήν κηδεία τοῦ Θεόδωρου Κομοδρόμου στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green.

15. Παράθεσε δεῖπνο πρός τιμή τοῦ κ. Ζαφειρόπουλου.

16. Παρέστη σέ ἐκδήλωση πού διοργάνωσε ἡ Ἑταιρεία Ἑλλήνων Ἐπισημόνων.

18. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Παναγίας Wood Green.

19. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Λαζάρου. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τήν Ἱερή Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στό παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καθώς καί στόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας καί τόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Ἀναργύρων.

20. Ἐπισκέφθηκε κι εὐλόγησε τίς ἐπιχειρήσεις τῶν ἀδελφῶν Χρίστου καί Μαρίας Γεωργαλλίδου στήν περιοχή Romford, Southend, Ipswich. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τήν Ἱερή Ἀκολουθία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Παντελεήμονος Harrow.

21. Τέλεσε τήν Ἱερή Ἀκολουθία στό παρεκκλήσιο καί στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

22. Μετέβη στήν Κωνσταντινούπολη ὅπου ἔλαβε μέρος στίς Ἀκολουθίες τελετῆς Ἁγίου Μύρου καί στήν Ἀκολουθία τῶν Παθῶν τῆς Μ. Πέμπτης, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στόν Πατριαρχικό Ναό.

24. Τέλεσε τήν Ι. Ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου στό παρεκκλήσιο καί τόν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἁγίας Σοφίας.

25. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί στή συνέχεια κήρυξε στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green κι ἐπισκέφθηκε τούς Ναούς Ἁγίου Δημητρίου καί Ἁγίου Ἰωάννου Harringey. Τό βράδυ τέλεσε τήν Ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως στό παρεκκλήσιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τόν Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Σοφίας.

26. Τέλεσε τήν ἑορταστική Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Κοίμησης τῆς Παναγίας Wood Green καί τόν Ἑσπερινό τῆς Ἀγάπης στόν Καθεδρικό Ναό τῆς Κοίμησης τῆς Παναγίας καί στόν Καθεδρικό Ναό τῶν Ἁγίων Πάντων.

27. Τόν ἐπισκέφθηκε ὁ κος Χατζηφάνης κι ὁ κος Κώστας Παπαδόπουλος.

28. Μετέβη στήν Κοινότητα Weston Super Mare.

30. Τέλεσε Ἑσπερινό καί ὀργάνωσε Δεξίωση πρός τιμή τῶν Ὀρθοδόξων κι Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς περιοχῆς Μείζονος Λονδίνου. Τόν ἐπισκέφθηκε ἡ Ἐπιτροπή τῆς Κοινότητας Ἁγίων Ἀναργύρων.

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY

MARCH

1. He celebrated the Divine Liturgy in the Greek Church Of Saints Nicholas And Xenophon, Leicester. In the afternoon he visited the community in Derby.
2. He visited Mr. Panayiotis Miltiadous.
3. He was present at a meeting of the Trustees of the Hellenic College. He presided over a meeting of Sacred Clergy in the buildings of The Greek Cathedral Of Saint Sophia.
4. He departed for Constantinople. He received hospitality from the family of Nicholas and Evagelia Diakrousi and from Mitropolitan Ioakeim Of Chalcedon. He also had co-operation with the committee at the prefecture of the throne and had an audience with His All-Holiness the Patriarch Vartholomaios Of Constantinople.
8. He returned from Constantinople, and celebrated the Divine Liturgy in the Greek Church Of Saint Catherine. Following this, he received hospitality from Mr. and Mrs. M. Stylianou. In the afternoon he presided at the baptism of the son of Anthony and Koula Christodolou.
9. He celebrated the Divine Liturgy in the Chapel Of The Archdiocese. He was present at the annual Nations Of The Commonwealth's day of prayer in Westminster Abbey in the presence of Her Majesty Queen Elizabeth and H.R.H. Princess Anne. He was also present at a display that was organized by the University Of London.
11. He celebrated the Divine Liturgy in the Church Of Saint John The Baptist, Harringay, and also presided at the funeral of George J. Dicomites in the Greek Cathedral Of Saint Sophia. In the afternoon Dr. Habibis visited him, and he had a meeting with the representatives of OESEKA.
12. Mr. Peratikos visited him. He was present at a speech given by Professor E. Keeley at King's College of the University Of London. Also Mr. A. Ekkesis and Mr. S. Chrysanthou visited him.
13. He presided at the funeral of G. Karantoki in the Cathedral Of All Saints. In the evening he presided at the First Service Of The Salutations Of The Theotokos in the Greek Cathedral Of Saint Sophia.
14. He visited Greece by invitation from the Minister Of Education Of Greece for a meeting with representatives of the Education Committee. He received hospitality from the families of St. Ioannou, P. Yiorka, Ap. Vaiou, A. Nomikou and was a guest at a lunch given by the Minister Of Education Of Greece at the Intercontinental Hotel for all the representatives of the mission.
17. He returned from Greece. He presided at a meeting of the Trustees of the Educational Foundation Of Saint Nicholas.
18. He celebrated the Liturgy Of Presanctified Gifts in the Greek Cathedral Of The Dormition Of The Theotokos, Wood Green.
19. He was present at a supper given in honour of Dr. Karavidopoulos.
20. He presided at the second Service Of Salutations Of The Theotokos in the Greek Church Of Saint Barnabas, Wood Green, and also in the Greek Church Of Saint Anthony, Caledonian. Afterwards he attended the Independence Day celebration organized by the Hellenic College in the buildings of Saint Columba's Church.
21. Mr. N. Vlassopoulos visited him. He presided at the engagement of Tasos and of Christina Sophroniou. Afterwards he was present at an exhibition organized by OESEKA.
22. He celebrated the Divine Liturgy and Great Doxology in the Greek Cathedral Of Saint Sophia, London. Afterwards he was present at at reception which was given in the Greek embassy on the occasion of the Anniversary of 25th. March. In the evening he was present at a celebration which was given by compatriots commemorate the anniversary of 25th. March 1821.
23. He presided at a meeting of KES.
24. Mrs. Dimakopoulou, and Mr. George Amerchon visited him. He officiated at Great Vespers in the Greek Cathedral Of The Dormition Of The Theotokos, Wood Green. Also, Mr. Phrixos Ioannidis and Mr. Tasos Papadopoulos visited him.
25. He celebrated the Divine Liturgy in the Greek Cathedral Of The Dormition Of The Theotokos, Wood Green. Afterwards, he was a guest at a lunch given by the Ambassador Of Greece in his home.
26. He was present at the annual dinner given by the Ladies' Greek Orthodox Charitable Organisation.
27. He was a sguest at public conference of the leaders of the churches of the area of Greater London which was held in the Methodist Central Hall. He presided at the Third Service Of The Salutations Of The Theotokos in the Greek Cathedral Of All Saints, Camden Town, followed by hospitality from the family of G. Karapatea.
28. He led the Memorial Service for Father Lev Gillet and attended a lecture organized by the Fellowship Of Saint Alban And Saint Sergios. Messrs. Chr. Charitou and G. Georgallis visited him. In the evening he was present at a Community Exhibition which was organized by the Solea Association.
29. He celebrated the Divine Liturgy in the Greek Church Of The Holy Trinity, Brighton, and he received hospitality form the Stylianou of family.
30. Mr. and Mrs. A. Socartes (Jersey) visited him. In the afternoon he was invited to a lecture which the Archaeological Society had organized.
31. He presided at The Service Of The Salutations Of The Theotokos in the Church Of Saint John Chrysostomos, and received hospitality from the Chr. Attaou family.

APRIL

1. He presided at the funeral of Adamos Adamou in Brighton and received hospitality from the family of Yianni Chrisophorou. He was present at a talk given by Nikis Goulandri and organized by the Association Of The Parents Of The Hellenic College.
2. Bishop Christophoros Of Telmissos visited him. He visited the community in Bournemouth where he presided at The Service Of The Salutations Of The Theotokos.
3 He had a meeting with the Bishop Of London, Dr. David Hope. In the afternoon he presided at The Service Of Salutations in the Greek Church Of Saint Neophytos, Northampton.
4. He celebrated the Divine Liturgy in the Greek Church Of Saint John-The-Theologian, Hackney. In the evening he gave a dinner in honour of the Bishop Photios Of Katanon.
5. He visited the Greek Church Of The Virgin Mary Eleousa in Nottingham where he celebrated the Divine Liturgy.
6. He was present at a function which was organized by the financial committee of the Hellenic Centre.
7. He was present at a function which was organized by the London Society Hellenic.
8. He celebrated the Liturgy Of The Presanctified Gifts in the Greek Church Of Saint Dimitrios, Edmonton. He presided at a meeting of the Trustees of the Archdiocese.
9. He celebrated the Liturgy Of The Presanctified Gifts in the Chapel Of The Archdiocese. In the evening he presided at the Service Of The Salutations Of The Theotokos in the Chapel Of The Archdiocese.
10. He presided at the Service Of The Salutations Of The Theotokos in the Greek Cathedral Of Saint Sophia and in the Greek Church Of Saint Nektarios, Battersea.
11. He visited the Greek School of the Community of Mansfield.
12. He celebrated the divine Liturgy in the Church Of The Twelve Apostles, Cuffley, Hertfordshire. In the afternoon, he presided at the baptism of Ermioni, grand-daughter of A. Yiasoumi in the Chapel Of The Archdiocese.
14. He presided at the funeral of Theodoros Komodromou in the Greek Cathedral Of The Dormition Of The Theotokos, Wood Green.
15. He offered dinner in honour of Mr. Zaphiropoulos.
16. He was present at a function which was organized by the Society Of Greek Scientists.
18. He celebrated the Divine Liturgy in the Greek Cathedral Of The Dormition Of The Theotokos, Wood Green.
19. He celebrated the Divine Liturgy in the Greek Church Of Saint Lazaros. In the afternoon he presided at the Sacred Service Of The Bridegroom in the Chapel Of the Archdiocese, then the Greek Cathedral Of Saint Sophia and the Greek Church Of The Holy Anargyroi, Gospel Oak.
20. He visited and blessed the business of the brothers Christos and Marios Georgillidis in the areas of Romford, Southend and Ipswich. In the evening he presided at the Service Of The Bridegroom in the Greek Church Of Saint Panteleimon, Harrow.
21. In the evening he presided at the Service Of The Bridegroom in the Greek Church Of Saint Nektarios, Battersea.
22 He participated in the Great Service Of The Holy Oils in the Ecumenical Patriarchate in Constantinople, and also in the Service Of The Passion on Holy Thursday which took place in the Patriarchal Church.
24. In the evening he officiated at the Service Of The Epitaphion in the Chapel Of The Archdiocese as well as in the Cathedral of Saint Sophia.
25. In the morning he celebrated The Divine Liturgy in the Chapel Of The Archdiocese, and then he preached in the Cathedral Of Dormitiom Of The Theotokos. Afterwards he visited the Churches of Saint Dimitrios, Edmonton, and Saint John-The -Baptist, Wightman Road. In the evening he officiated at the Service Of The Resurrection in the Chapel Of The Archdiocese and in the Greek Cathedral Of Saint Sophia.
26. He celebrated the Festal Divine Liturgy in the Greek Cathedral Of The Dormition Of The Theotokos, Wood Green, and in the afternoon the Vespers OF Agapi in the Greek Cathedral Of The Dormition Of The Theotokos, and in the Cathdedral Of All Saints, Camden Town.
27. He was visited by Mr. Hadjiphanis and Mr. C. Papdopoulos.
28. He visited the community of Weston-Super-Mare.
30. He officiated at Vespers and a reception in honour of the Orthodox and Oriental clergy of the area of Greater London

Printed by St. Paul's Press
Tel: 071-272 2804/4373 Fax: 071-263 3240